کتاب هفته

ISSN:1029-3345

شنبه۲۷مهر ۱۳۸۱
۱۲ شعبان ۱۴۲۳
۱۹ اکتبر ۲۰۰۲
شماره۸۵،پیاپی۴۷۲
شمارگان۷۰۰۰۰
۳۲صفحه،۱۰۰تومان

خبر

هفته کتاب در راه است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دیدار اعضای ستاد هفته کتاب:
گسترش کتابخوانی در جامعه نیازمند مشارکت خانواده هاست
۲

فعالیت های مؤسسه خانه کتاب در دهمین دوره هفته کتاب اعلام شد
۲

ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در ۲۹ جلد منتشر شد

در این مجموعه نظرات مردم در مورد ارزش‌های اجتماعی، احساس عدالت، احساس آزادی و امنیت، احساس آسایش و احترام، دین، باورهای سیاسی، ترجیحات سیاسی، احساس دوستی و همبستگی اجتماعی و هنجارهای اجتماعی، در ده بخش و ۲۹ فصل ارائه شده است.

گفت‌وگو با فریدون بدره‌ای

درک روش مردی با ۶۰ تألیف و ترجمه

به نظر من مسأله اساسی پژوهش‌های ما روش‌شناسی است

فریدون بدره‌ای در محضر استادانی چون ذبیح‌الله صفا، بدیع‌الزمان فروزانفر، جلال همایی، محمد معین، ابراهیم پورداود، لطفعلی صورتگر و... بوده و در رشته زبانشناسی موفق به اخذ مدرک دکترا شد. دکتر بدره‌ای از حوالی سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۶ پژوهشگر و سرپرست بخش واژه‌های فارسی و واژه‌های بسامدی و کتابخانه فرهنگستان زبان و نزدیک به دو سال رایزن فرهنگی ایران در پاکستان بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مدیریت کتابخانه ملی منصوب شد و تا زمان بازنشستگی در آنجا مشغول بود و مدتی نیز در دانشگاه برکلی به تدریس می‌پرداخت. «سلسله‌های اسلامی جدید»، «ناصر خسرو: لعل بدخشان» و «مختصری در تاریخ اسماعیلیه» جدیدترین آثاری است که با ترجمه او منتشر شده‌اند و «حضور ایرانیان در جهان اسلام» را توسط نشر باز در دست انتشار دارد.

۲۰

علی‌اکبر قاضی‌زاده:

چرا پایان؟ ما در سر آغاز کاریم

علی‌اکبر قاضی‌زاده نام آشنای اهالی مطبوعات، روزنامه‌نگار، مدیر مطبوعاتی، مدرس و محقق است. او خبرنگار، دبیر گروه، عضو شورای سردبیری و سردبیری را در روزنامه‌ها و مجله‌های گوناگون از سر گذرانده و امروز این خاک خورده تحریریه و دانشگاه با کوله‌باری از دانش و تجربه به تدریس و تحقیق می‌پردازد. از کلاس به خلوت خودخواسته‌اش پناه می‌برد و می‌نویسد. گفت‌وگوی کتاب هفته را با او در صفحه ۹ بخوانید.

بین‌الملل

عنوان کتاب را حفظ کنیم

۷

گزارش

بازار سیاه کتاب‌های درسی

۶

یادداشت

هایک فیلسوف‌ترین اقتصاددان

محمدصادق جنان‌صفت ۱۱

پیدایی و سقوط رژیم‌های سلطانی

در گفت‌وگو با دکتر هوشنگ شهابی استاد روابط بین‌الملل و تاریخ دانشگاه بوستون آمریکا عنوان شد

۱۰

حسن دینبلی محقق ریاضی:

چرا دهان مرا بسته اند؟

حسن دینبلی محقق و پژوهشگر ریاضی با تألیف کتاب‌های «تثبیت زاویه ۶۰ درجه و روش‌های اثبات آن به وسیله ستاره و پرگار» و دیگری «هنر خط کش و پرگار» به حل چهار پارادوکس علمی در جهان پرداخته است. همچنین با تحقیقات فراوان در زمینه ریاضی به این نتیجه رسیده که عدد «پی» با رقم ۳/۱۴ غلط است و باید آن را به ۳/۱۵ تغییر داد. گفت و گوی ما با او را در صفحه ۲۲ می خوانید.

دانش‌آموز سال‌های دور

شیطنت سیاست و تاریخ

گفت‌وگو با عبدالله شهبازی مؤلف، مورخ و پژوهشگر تاریخ معاصر

۱۳

پدیدآورندگان ؛ روایت اول شخص

فرزانه طاهری، جاهد جهانشاهی، محمد محمدعلی تقی پورنامداریان، پرویز شهدی

۲۴

امام دوازدهم و ۱۲ کتاب تازه

بر پایه اطلاعات ارائه شده از سوی خانه کتاب ۱۲ کتاب از تازه‌ترین کتابهای منتشر شده درباره شخصیت، زندگانی، فضایل، کرامات و خصایص حضرت مهدی(عج) و دوران قبل و بعد از ظهور آن حضرت به ترتیب تاریخ نشر عبارت‌اند از:

۱- چهل حدیث سیره مهدوی، نوشته محمود مدنی بجستانی، انتشارات معروف، تاریخ نشر: ۸۱/۵/۲۸.

۲- ظهور نور: ترجمه کتاب الشموس المضیئه، نوشته علی سعادت‌پرور، ترجمه محمدجواد وزیری‌فرد، انتشارات احیاء کتاب، تاریخ نشر: ۸۱/۵/۲۸.

۳- جدول خانواده (ویژه‌نامه حضرت مهدی (ع))، نوشته رضا فیروز، انتشارات داوود، تاریخ نشر: ۸۱/۶/۳.

۴- شفایافتگان و نجات یافتگان امام زمان علیه‌السلام، نوشته محمد طباطبایی، انتشارات شمیم گل نرگس، تاریخ نشر: ۸۱/۶/۲۰.

۵- شگفتی‌ها و عجایب دنیا در بعد از ظهور امام زمان علیه‌السلام، نوشته محدث نوری، انتشارات شمیم گل نرگس، تاریخ نشر: ۸۱/۶/۲۰.

۶- عجایب و معجزات شگفت‌انگیزی از امام زمان(ع)، انتشارات شمیم گل نرگس، تاریخ نشر: ۸۱/۶/۲۰.

۷- مصلح آخر الزمان، نوشته سیدحسن ابطحی، انتشارات: بطحاء، تاریخ نشر: ۸۱/۶/۲۰.

۸- ملاقات علماء بزرگ اسلام با امام زمان(ع)، انتشارات شمیم گل نرگس، تاریخ نشر: ۸۱/۶/۲۰.

۹- با کاروان مهدی(عج)، نوشته: علی کیالها، انتشارات سلام، تاریخ نشر: ۸۱/۷/۱.

۱۰- انوار صاحب الزمان(ع)، نوشته سیدحسن ابطحی، انتشارات بطحاء، تاریخ نشر: ۸۱/۷/۳.

۱۱- برکات حضرت ولی عصر(ع)، حکایات العبقری الحسان، نوشته علی اکبر نهاوندی، انتشارات ذاکرالمهدی، تاریخ نشر: ۸۱/۷/۳.

۱۲- چون ظهور کند.... نوشته مهدی شمس‌الدین، انتشارات مؤسسه توسعه فرهنگ قرآنی، تاریخ نشر: ۸۱/۷/۳.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دیدار اعضای ستاد هفته کتاب:

گسترش کتابخوانی در جامعه نیازمند مشارکت خانواده هاست

خانواده نقطه وصل تمامی اقشار و محور اعتماد جامعه است. لذا گسترش کتاب در جامعه تنها با کمک این نهاد عملی خواهد شد.

احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در نشست پایانی اعضای ستاد دهمین دوره هفته کتاب، ضمن بیان این مطلب گفت: به رغم بی‌اعتمادی به برخی نهادها، خانواده همچنان محور اعتماد در جامعه است، در نتیجه این نهاد نقش مهمی در انسجام جامعه و گسترش فرهنگ کتابخوانی می‌تواند ایفا کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یادآور شد: کتاب همراه خانواده است و بیشترین تأثیر خود را نیز در این نهاد دارد.

وی گفت: ما برای ورود به خانواده نیازمند جلب اعتماد هستیم و تا این اعتماد کسب نشود، هر برنامه‌ریزی فاقد اثربخشی لازم خواهد بود. مسجدجامعی با تأکید بر مهمترین ویژگی هفته کتاب در جلب اعتماد اقشار مختلف، یادآور شد: با خدشه‌دار شدن این اعتماد، تداوم برنامه‌های هفته کتاب غیر ممکن خواهد بود. وی یکی از روش‌های تبدیل فعالیت‌های این هفته را به برنامه‌های پایدار، نهادینه کردن فعالیت‌های فرهنگی دانست و گفت: تجربه موفق کتاب سال دانشجویی نمونه نهادینه شده یک فعالیت فرهنگی است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: شاید در سال‌های نخست در برگزاری جشنواره کتاب سال دانشجویی به صورت سالانه یا دوسالانه و یا حتی سه سالانه دچار تردید بودیم، اما تجربه به ما ثابت کرد که هر سال استقبال بیشتری از سوی دانشجویان و استادان صورت می‌گیرد.

وی تصریح کرد: نمونه‌های دیگر این نهادینه‌سازی فرهنگی را در بخش‌های دیگر از جمله در آموزش و پرورش با تشکیل انجمن‌های اولیا و مربیان داشته‌ایم که اتفاقاً اثربخشی بسیار خوبی در روند تحصیلی دانش‌آموزان داشته است.

احمد مسجدجامعی ترویج کتابخانه‌های خصوصی را نمونه دیگری از این نهادینه‌سازی دانست و یادآور شد: بحث نمونه‌سازی در جریان کتاب و کتابخانه‌سازی اهمیت فراوانی دارد که از ایده‌های اجتماعی بهره می‌گیرد و نیاز به پشتیبانی افراد و بخش‌های متعدد دارد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اجرای چنین الگوهایی را در سطح کارخانه‌های کشور، به عنوان یکی از راههای عمیق در ایجاد علاقه‌مندی کارگران و خانواده‌های آنها به مطالعه کتاب مورد تأکید قرار داد. وی گفت: این تغییر نگاه و نمونه‌سازی در حوزه‌های مختلف به جریانات فرهنگی پویایی منجر خواهد شد که از آن جمله ایجاد جریانی مثل ادبیات کارگری است که از سابقه تاریخی برخوردار است.

مسجدجامعی همچنین توجه به پژوهش و تبدیل کمیت به کیفیت را از اهداف اصلی هفته کتاب دانست و متذکر شد: ایجاد تشکل‌های متعدد و مشارکت آنها با یکدیگر می‌تواند به فراگیرشدن و گستردگی جشن کتاب منجر شود.

مسجدجامعی در پایان پیشنهاد داد تا روزی به عنوان روز کتابدار به ایام هفته کتاب اضافه شود. وی گفت: ما بیش از ۱۵۰۰ کتابخانه رسمی، ۱۵۰۰ کتابخانه مساجد و شماری کتابخانه خانگی داریم. لذا با وجود بیش از ۳ هزار کتابخانه، اختصاص یک روز در ایام هفته کتاب به عنوان روز کتابدار ضروری است، در غیر این صورت امکان ایجاد دلسردی در میان کتابداران کشور وجود دارد. در آغاز این نشست علی‌اصغر رمضانپور، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعدد برگزاری دوره‌های هفته کتاب را نشانه بلوغ این هفته و استقبال مردم از این مراسم فرهنگی عنوان کرد.

در ادامه محسن رضایی، دبیر دهمین دوره هفته کتاب، فهرستی از مهمترین طرح‌های اجرایی در ایام هفته کتاب ارائه داد. به گفته رضایی طرح کتاب در سبد خانوار با همکاری وزارتخانه‌های صنایع و معادن، کار و فرهنگ و ارشاد اسلامی در سطح کشور اجرا می‌شود.

همزمان با هفته کتاب

شهر کتاب در تهران و چند شهرستان نمایشگاه کتاب برگزار می‌کند

شهر کتاب برگزاری نمایشگاههای کتاب در تهران و شهرستان‌ها را در برنامه هفته کتاب امسال خود دارد.

مدیر فعالیت‌های شهر کتاب در تشریح برنامه‌های این مرکز در هفته کتاب، گفت: نمایشگاه کتاب‌های هنر و ادبیات با عرضه ۳ هزار عنوان کتاب و با تخفیف ۵ تا ۱۰ درصد و نمایشگاه کتاب‌های داخلی و خارجی کودک و نوجوان با ارائه بیش از ۵ هزار عنوان کتاب و تخفیف ۱۰ درصد از جمله این فعالیت‌هاست.

محمدتقی حق‌بین همچنین از برپایی اولین نمایشگاه کتاب‌های موسیقی داخلی و خارجی و اولین نمایشگاه صنایع دستی داخلی و خارجی با تخفیف ۱۰ درصد در هفته کتاب خبر داد.

حق‌بین افزود: برگزاری نمایشگاه وسایل کمک‌آموزشی و سرگرمی‌های فکری کودکان و نوجوانان و اختصاص ۱۰ درصد تخفیف به آن و شرکت در ۲ نمایشگاه استانی با ارائه ۴ هزار عنوان کتاب خارجی که در این هفته با مشارکت معاونت فرهنگی برگزار می‌شود نیز در زمره برنامه‌های شهر کتاب قرار دارد.

وی همچنین یادآور شد: در روزهای هفته کتاب، شهر کتاب در شهرهای سنندج، سقز، مریوان، دیوان‌دره و حسین‌آباد استان کردستان نمایشگاه کتاب برگزار می‌کند که این نمایشگاهها با همکاری اداره کل ارشاد استان کردستان دایر می‌شود.

مدیر فعالیت‌های شهر کتاب با اشاره به جشن‌هایی که شهر کتاب در هفته کتاب برگزار خواهد کرد، گفت: در این جشن‌ها که از ساعت ۱۶ تا ۱۹ در شهر کتاب مرکزی برپا می‌شود، برنامه‌های فرهنگی- هنری همچون اجرای موسیقی و نمایش و دیدار با نویسندگان انجام می‌شود که برای حضور در جشن‌های فوق و بازدید از نمایشگاههای کتاب از ۶۰۰ مدرسه و آموزشگاه دعوت به عمل آمده است.

کلیه نمایشگاههای یادشده از هفتم تا هفدهم آبان‌ماه همزمان با هفته کتاب در شهر کتاب مرکزی واقع در خیابان حافظ، نبش زرتشت شرقی برپا می‌شود.

فعالیت‌های مؤسسه خانه کتاب در دهمین دوره هفته کتاب اعلام شد

مدیرعامل خانه کتاب درباره برنامه‌های این مؤسسه در دهمین دوره هفته کتاب، گفت: فعالیت‌های ما در هفته کتاب، با محوریت اطلاع‌رسانی کتاب، تکمیل بانک‌های اطلاعاتی کتاب و نشر و ارتقای دانش اطلاع‌رسانی دست‌اندرکاران کتاب و نشر است.

به گزارش روابط عمومی خانه کتاب، محمد رنجبری افزود: امسال دومین گردهمایی «بررسی راهکارهای تکمیل بانک‌های اطلاعاتی کتاب در کشور» با حضور مدیران معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونان امور فرهنگی اداره‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها، نمایندگان تشکل‌های صنفی نشر تهران و شهرستان‌ها برگزار می‌شود.

رنجبری اظهار داشت: در گردهمایی بررسی راهکارهای تکمیل دریافت اطلاعات کتاب‌های چاپ شده امسال، ضمن بررسی عملکرد این دوره‌های آموزشی و نقاط قوت و ضعف تکمیل بانک‌های اطلاعاتی کشور و ارسال بموقع کتاب‌ها از استان‌ها به این مؤسسه، در نظر داریم، ضمن تبادل نظر با حاضران در نشست با هدف گسترش چنین فعالیت‌هایی، اطلاع‌رسانی کتاب در کشور را ارتقا دهیم و تمرکززدایی در این زمینه را افزایش دهیم.

مدیرعامل خانه کتاب در ادامه گفت: یکی دیگر از فعالیت‌های خانه کتاب در هفته کتاب که با هدف ارتقای دانش اطلاع‌رسانی دست‌اندرکاران صنعت چاپ و نشر انجام می‌گیرد، برگزاری کارگاه آموزشی «کاربردهای اینترنت در نشر» است. این کارگاه یک روزه در روز شنبه ۱۱ آبان ماه در مؤسسه خانه کتاب برگزار می‌شود.

وی برپایی میزگرد «کاربرد رمزینه (بارکد) در توزیع کتاب» را از دیگر فعالیت‌های خانه کتاب در دهمین دوره هفته کتاب برشمرد. مدیرعامل خانه کتاب در ادامه به تولید و انتشار ششمین نسخه کتاب و لوح فشرده، «راهنمای ناشران ایران» اشاره کرد و افزود: ششمین نسخه راهنمای ناشران با هدف اطلاع‌رسانی مشخصات ناشران ایران و معرفی آنها به دست‌اندرکاران صنعت چاپ و نشر و صنوف مرتبط در هفته کتاب عرضه می‌شود. وی همچنین از انتشار دو کتاب دیگر توسط خانه کتاب همزمان با هفته کتاب خبر داد و گفت: جلد دوم مجموعه کتاب‌های مرجع حوزه نشر با عنوان «آماده‌سازی کتاب» با هدف حرفه‌ای شدن و ایجاد سازمان نظام یافته نشر و کتاب مجموعه مقالات دومین گردهمایی کتاب و فناوری اطلاعات که بهمن ماه ۱۳۸۰ همزمان با نهمین دوره نمایشگاه اطلاع‌رسانی و فرهنگ برگزار شد، در هفته کتاب منتشر می‌شود و در دسترس علاقه‌مندان به این موضوع‌ها قرار می‌گیرد.

به مناسبت هفته کتاب
انتشارات روزنه کار تقدیم می‌کند
کارکنان
مثلث ترویج
کارآفرینان
طرح گسترش فرهنگ کتابخوانی
در طرح مثلث ترویج برای خرید ۳۰,۰۰۰ تومان کتاب
کارکنان فقط ۱۰,۰۰۰ تومان می‌پردازند
۲۰,۰۰۰ تومان باقیمانده را ناشر و کارفرما پرداخت می‌کنند
ما برای شما ۶۰۰۰ عنوان کتاب از ۳۰۰ ناشر معتبر داخلی برگزیده‌ایم
روزنه
خیابان استاد مطهری - خیابان نجیب - خیابان جهت - شماره ۳
تلفن ۸۸۴۲۸۲۰۹ و ۸۸۴۲۵۰۸ Email : rowzanehkar@hotmail.com

بوستان کتاب
انتشارات انقلاب اسلامی در مازندران
http://www.bostanketab.com

معرفی کتاب
ناشران محترم
جهت معرفی کتابهای خود، در بخش معرفی کتاب با نشانی ۳۰۵۵۲۹۹ تماس حاصل فرمایید.

تسلیت
جناب آقای عباس حجتی
درگذشت پدر گرامیتان
را تسلیت می گویید.
مهدی معموئی - حسین مکی
سیدرضا شیخ‌الاسلامی - آرزو اکواری
حسین خوبروی

ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در ۲۹ جلد منتشر شد

پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌ها محصول دغدغه‌های دست‌اندرکاران برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در حوزه فرهنگ و نگرش‌های اجتماعی است که در تصمیم مجلس شورای اسلامی (دوره پنجم) تبلور یافت. این پیمایش بخشی از ماده ۱۶۰ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی فرهنگی کشور است. هدف از اجرای این طرح، اندازه‌گیری تحولات فرهنگی و نگرش‌های اجتماعی در فاصله‌های منظم دوساله است تا بر اساس یافته‌های آن امکان برنامه‌ریزی و سیاستگذاری علمی فراهم گردد. داده‌های پژوهش از طریق مصاحبه حضوری مبتنی بر پرسشنامه از نمونه‌ای با تعداد ۱۶۸۲۴ نفر از ساکنان ۱۵ سال و بالاتر در ۳۸ مرکز استان کشور گردآوری شده است.

مجموعه «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» نتایج توصیفی این پژوهش است که در ۲۹ جلد منتشر شد. در این مجموعه نظرات مردم در مورد ارزش‌های اجتماعی، احساس عدالت، احساس آزادی و امنیت، احساس آسایش و احترام، دین، باورهای سیاسی، ترجیحات سیاسی، احساس دوستی و همبستگی اجتماعی و هنجارهای اجتماعی، در ده بخش و ۲۹ فصل ارائه شده است.

نمایش دست‌نوشته جزء یازدهم قرآن متعلق به امام حسین(ع)

مرکز بزرگ دایرةالمعارف انسان‌شناسی تهران، جزء یازدهم قرآن مجید کتابت شده توسط امام حسین(ع) را به نمایش گذاشت.

این قرآن هزار و ۳۵۰ ساله، اخیراً در برابر تلاش‌های بسیار برای خریداری و انتقال به خارج از کشور، پس از یکسال پیگیری توسط مسؤولان مرکز بزرگ دایرةالمعارف انسان‌شناسی تهیه و همراه یک قرآن ۳۰۰ ساله ـ کتابت شده توسط ملا محتشم اصفهانی ـ زینت‌بخش مجموعه آثار کتابتی این مرکز شده است.

آیات قرآن و نهج‌البلاغه به نظم درآمد

ترجمه سیزده جزء قرآن کریم، نهج‌البلاغه و تعدادی از دعاهای معتبر مفاتیح‌الجنان توسط یک شاعر تهرانی به نظم درآمد.

محمود رزاقی متخلص به «ارم» که به گفته خودش بیش از چهارده در زمینه شعر و ادب فارسی فعالیت دارد، گفت: خلق آثار منظوم در قالب‌های دینی ـ مذهبی را از سه سال پیش آغاز کرده‌ام و تاکنون ترجمه منظوم دعاهای کمیل، ندبه، عرفه، زیارت عاشورا، صحیفه سجادیه، ابوحمزه ثمالی و دعاهای مربوط به ماههای شعبان و رمضان را به پایان رسانده‌ام.

رزاقی به نظم در آوردن ترجمه نهج‌البلاغه شامل خطبه‌ها، نامه‌ها و کلمات قصار و منظوم نمودن ترجمه سیزده جزء قرآن کریم را از دیگر کارهای خود برشمرد.

ارائه دایرةالمعارف تشیع با تخفیف ۲۲ درصد

دفتر دایرةالمعارف تشیع از اول آبان ماه مجموعه ارزشمند دینی، فرهنگی و مذهبی خود را با تخفیف عرضه می‌کند. این اثر با تخفیف ۲۲ درصد به مدت یک هفته از اول آبان، از ساعت ۸ صبح تا ۶ بعدازظهر به علاقه‌مندان ارائه می‌شود. همچنین دایرةالمعارف تشیع همزمان با ایام ولادت با سعادت حضرت مهدی(عج) نهمین جلد این اثر را منتشر کرده است.

نمایشگاه آثار مکتوب درباره امام حسین(ع)

نمایشگاه آثار مکتوب امام حسین(ع) از ۱۸ تا ۳۰ مهر به همت سازمان میراث فرهنگی با همکاری مؤسسه نمایشگاههای فرهنگی در مجموعه موزه‌های میراث فرهنگی برپا شده است.

در این نمایشگاه بیش از ۸۰۰ عنوان از کتاب‌های مربوط به زندگی امام حسین(ع)، قیام عاشورا، تعزیه، مدیحه‌سرایی، مداحی و... در فضایی به مساحت ۱۰۰ متر مربع و در ۱۲ غرفه به معرض نمایش گذاشته شده است.

دکتر حسن حبیبی: بانک اطلاعات ایرانشناسی تأسیس می‌شود

بانک اطلاعات ایرانشناسی شامل مقاله‌ها، تصاویر، کتاب و فیلم از ۲۸ استان تأسیس می‌شود.

دکتر حسن حبیبی، سرپرست بنیاد ایرانشناسی خواستار توجه بیشتر دانشگاههای کشور برای پربار شدن این بانک اطلاعاتی شد.

وی پراکندگی منابع را از ضعف‌های نظام اطلاعاتی کشور دانست و تصریح کرد، ایران از نظر اطلاعات فقیر نیست، اما باید مکان مناسبی برای گردآوری اطلاعات پردازش شده، وجود داشته باشد.

قرارداد پیشنهادی نشر

بعد از یک سال بحث و تبادل نظر قرارداد پیشنهادی نشر به توافق اتحادیه ناشران و کتابفروشان و کانون نویسندگان رسید. در متن این قرارداد بیشتر توصیه کانون نویسندگان برای دفاع از حقوق صنفی مؤلفان است و همچنین ذکر شده است که حداقل نکات شامل مدت، تعداد چاپ و تعداد شمارگان چقدر باشد. از نکات مورد توجه در این قرارداد تعیین حق مؤلف و تأکید بر زمان‌دار شدن قراردادهای نشر است.

نسترن موسوی عضو هیأت دبیران کانون نویسندگان ایران درباره این قرارداد پیشنهادی می‌گوید: حدود یک سال و اندی پیش یعنی از زمان هیأت دبیران قبلی با توجه به مشکلات مؤلفان بر تهیه یک قرارداد ضروری به نظر می‌رسید. اما اتحادیه ناشران عقیده داشت با توجه به مشکلات نشر امکان وجود یک قرارداد فرم واحد وجود ندارد. بنابراین بعد از یک سال بحث و تبادل نظر قرارداد پیشنهادی به توافق دو صنف رسید.

برگزیدگان چهارمین دوره کتاب سال ولایت معرفی شدند

آثار برگزیده و تشویقی چهارمین دوره کتاب سال ولایت معرفی شدند.

این آثار در سه مرحله گزینش و از میان هزار و ۴۵۰ عنوان کتاب در موضوع عام ولایت، منتشر شده در سال ۸۰ و دو هزار عنوان کتاب در موضوع امام حسین(ع) منتشر شده در ۳۳ سال گذشته انتخاب شدند.

اسامی آثار برگزیده و تشویقی به شرح زیر است:

۱) کتاب «قرات الثقلین فی ماتم الحسین» تألیف علامه مفضال حجت‌الاسلام و المسلمین حاج شیخ محمدباقر محمودی

۲) کتاب «الله و اهل بیت فی حدیث الثقلین» تألیف و تدوین نماینده مؤسسه باقرالعلوم قم، آقای کاروان

۳) «سیمای مهدی موعود در آینه شعر فارسی» تألیف محمدعلی مجاهدی، با التفات به کتاب شکوه شعر عاشورا در ادب فارسی

۴) «ترتیب الامالی، تحقیق و تألیف حجت‌الاسلام محمدجواد محمودی

۵) «معارج نهج‌البلاغه» در شرح نهج‌البلاغه، تصحیح اسعد طیب

۶) «فرهنگ عاشورا» تألیف حجت‌الاسلام جواد محدثی

۷) «کتابشناسی تاریخی امام حسین علیه‌السلام» تألیف محمد اسفندیاری

۸) «جلوه‌های ولایت در شعر فارسی» گردآوری مرحوم احمد احمدی بیرجندی

۹) «الفصول المهمه فی معرفه الائمه» تحقیق سامی الغریری

۱۰) «استقصاء الاعتبار فی شرح الاستبصار» تحقیق مؤسسه آل‌البیت

۱۱) «اللعالی العقریه فی شرح العینه الحمیریه» تصحیح و تحقیق مؤسسه تحقیقاتی امام صادق(ع)

۱۲) «ارشاد المؤمنین» تحقیق حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمد جواد جلالی.

همچنین از میان آثار نویسندگان خارج از کشور، ۳ اثر به مرحله نهایی رسید و به عنوان اثر برگزیده انتخاب شد:

۱) رساله تحقیقی منش خالص ـ همت والا و سعی جهاد به عنوان اندیشه‌های شیعی نخستین، تعالیم امام محمدباقر به زبان انگلیسی تألیف دکتر آزیتا لالانی.

خانم لالانی از شیعیان تانزانیا و مقیم انگلستان است. این کتاب در اصل رساله دکتری ایشان در دانشگاه ادینبورو بوده است.

۲) ترجمه نهج‌البلاغه به زبان بنگالی، ترجمه دکتر زهادالاسلام از بنگلادش.

۳) تحقیق و تصحیح صحیفه سجادیه همراه با مطالب تحقیقی عمیق و دقیق درباره سند و متن، تألیف و تحقیق حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمد حسینی جلالی که در کشور آمریکا اقامت دارد.

هیأت داوران در حوزه ادبیات کودکان و نوجوانان نیز کتاب «عصر آن روز» نوشته ابراهیم حسن‌بیگی را شایسته تقدیر دانست.

این هیأت همچنین از شیخ عزیزالله عطاردی قوچانی برای تألیف آثاری درباره امامان (ع) تقدیر کرد.

آیین چهارمین دوره کتاب سال ولایت همزمان با سالروز ولادت امام حسین(ع) در تالار فرهنگیان یزد برگزار شد.

نماینده دفتر مقام معظم رهبری، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از علمای قم و شخصیت‌های علمی و مذهبی کشور در این مراسم حضور داشتند.

ستاد نشر رسانه‌ای فرهنگ قرآن راه‌اندازی شد

برای نخستین بار ستاد نشر رسانه‌ای فرهنگ قرآن کریم در قم راه‌اندازی شد. حجت‌الاسلام مهامی، مسؤول مرکز معارف قرآن دفتر تبلیغات اسلامی در این باره گفت: این ستاد با همکاری گروههای کارشناسی و پژوهشگران خود، دستاوردها و پژوهش‌های مراکز قرآنی و جدیدترین تألیفات قرآن پژوهان را به رسانه‌ها انتقال می‌دهد.

نمایشگاه کتاب ایرانشناسی در شهر کتاب

نمایشگاه کتاب ایرانشناسی با مشارکت شورای فرهنگی آموزشی بریتانیا در شهر کتاب برپاست. در این نمایشگاه بیش از پانصد عنوان کتاب در زمینه ایرانشناسی در ابعاد مختلف از معتبرترین ناشران جهان در موضوعات تاریخ ایران، فرهنگ ایران، سیاست در دوره‌های مختلف تاریخ ایران به علاقه‌مندان ارائه می‌شود.

این نمایشگاه تا بیست و نهم مهرماه از ساعت ۹ صبح تا ۸ بعدازظهر در فروشگاه کتاب آبان، واقع در چهارراه زرتشت شرقی و حافظ شمالی برپاست.

نشست مدیریت کتاب و نشریات در دانشگاه علامه طباطبایی

محمد رنجبری مدیر عامل خانه کتاب ایران یکشنبه هفته گذشته در دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبایی در نشست «مدیریت فرهنگی با تمرکز بر کتاب و نشریات» سخنرانی کرد. رنجبری در پایان این نشست به پرسش‌های دانشجویان در زمینه کتاب پاسخ گفت.

روزنامه‌ها برای کتاب چه می‌کنند

یک مشت خبر سرد و چند جرقه

حوزه کتاب حوزه‌ای است که ستون ضمیمه فرهنگ تلقی می‌شود. کتاب در حوزه فرهنگ با بخش مطبوعات و رسانه‌هایی با برد مطلوب‌تر مثل تئاتر و سینما متفاوت است. حوزه کتاب حوزه اصلی تولید فرهنگی است و پایدارترین عامل این حوزه تلقی می‌شود و از نظر معرفی فرهنگی هم بیشترین بهره‌بری را برای مخاطب به همراه دارد. بنا به این مقدمه وقتی درباره خبرنگاری کتاب صحبت می‌کنیم، با یک معنای بسیار وسیع از خبرنگاری در حوزه فرهنگ سر و کار خواهیم داشت. امیدواریم شروع تامّلی را برای اشاره به اهمیت کتاب و به دنبال آن جست‌وجوی حضور کتاب در ۲۰ شماره روزنامه (اعتماد، ایران، جام جم و حیات‌نو) که در فاصله سه‌شنبه ۱۶ تا یکشنبه ۲۱ مهرماه منتشر شده‌اند، انتخاب نکرده باشیم. هفته گذشته روزنامه‌های اعتماد، ایران، جام جم و حیات‌نو برای کتاب چه کردند؟

سه‌شنبه ۱۶ مهرماه

روزنامه اعتماد در صفحه ۷ نوشته است: کتاب راهنمای معلم و نوار ویدئویی کتاب دین و زندگی تولید شد. این خبر مربوط به پایه اول متوسطه است. در صفحه هشت، دو معرفی کتاب به همراه دو تصویر روی جلد مشخص است. افسانه‌های وایلنگ در زمینه نمایش عروسکی است و داستان‌های خرس پاندا نخستین نمایشنامه ویسنی-یک نویسنده و شاعر رومانیایی- است که توسط تینوش نظم‌جو منتشر شده است. در صفحه آخر اعتماد، اسدالله امرایی، مترجم، در یادداشتی یاد احمد محمود را گرامی داشته است. در این صفحه می‌خوانیم دو فیلم خانه دوست کجاست و باد ما را خواهد برد ساخته عباس کیارستمی به‌صورت کتاب درسی در فرانسه منتشر شده است که شامل فیلمنامه و نقد و بررسی هر دو فیلم است.

در صفحه نخست روزنامه ایران آمده است: پدر رمان اجتماعی ایران در خاک آرمید و در صفحه آخر گزارش مراسم تشییع پیکر احمد محمود را می‌خوانیم. در ستون ثابت گفت‌وگو نیز مصاحبه‌ای با محمدعلی موحد منتشر شده است. بخشی از این گفت‌وگو چنین است: دکتر محمدعلی موحد اخیراً کتاب «در هوای حق و عدالت» را با محور بررسی حقوق طبیعی تا حقوق بشر منتشر کرده است. در کارنامه دکتر موحد نزدیک به بیست عنوان کتاب ثبت شده و شش عنوان دیگر نیز در دست انتشار است.

جام جم نیز نای صفحه ۷ را تمام و کمال به طرح معضل عدم تمایل جمعی به کتابخوانی سپرده است. گزارش چرایی ناکارآمدی طرح‌های ترویج کتابخوانی با تکیه بر فعالیت‌های صورت گرفته در مسیر ترویج کتابخوانی، دامه‌دار نبودن این قبیل تلاش‌ها را علت اصلی ناکامی در این راه می‌داند و واگذاری اجرای طرح‌ها و فعالیت‌های بسترساز برای ایجاد رغبت کتابخوانی را به تشکل‌های فرهنگی و نهادهای غیر دولتی پیشنهاد می‌کند. علیرضا بهنام شاعر و روزنامه‌نگار عدم توجه ایرانیان به واقعیت‌های تاریخی-اجتماعی را در تدوین اینگونه طرح‌ها در بعد کلان، عامل اصلی ناکارآمدی می‌داند. محمدحسین جعفریان ـ شاعر ـ به بی‌خبری از بازار تقاضا اشاره می‌کند و می‌گوید: عامه مردم ما به کتاب بی‌اعتماد و بی‌اعتنا هستند و این قشر متأسفانه در حال گسترشند. محمدرضا بایرامی نیز وضع معیشتی مردم را در تقابل با کتابخوانی می‌داند.

یادداشت دیگر این صفحه با عنوان هفت گره کتاب نخواندن در ایران نوشته امیر حسین زادگان، مدیر انتشارات ققنوس است. در صفحه ۲۰ این روزنامه نیز خبر معرفی ۱۷ اثر برگزیده چهارمین دوره کتاب سال ولایت به چشم می‌خورد.

صفحه ادب و هنر روزنامه حیات‌نو در این روز به بررسی چهار کتاب در حوزه‌های مختلف تعلق دارد. در نیم‌نای پایین صفحه نیز گفت‌وگویی با همایون شهیدی ـ شاعر ـ پیش روست. همچنین در صفحه آخر گزارش خبری دومین نشست تخصصی نویسندگان انقلاب را می‌بینیم که به ارزیابی جایگاه نویسندگان انقلاب در بازار نشر و عرصه پژوهشی کشور و ضرورت بررسی میزان تأثیرگذاری کتاب‌های منتشره در مورد انقلاب و تاریخ معاصر تأکید شده است.

چهارشنبه ۱۷ مهر

اعتماد در این روز صرفنظر از مطلبی که به ضرورت بازنویسی کتاب‌های دوره ابتدایی به قلم مؤلف دروس ابتدایی اشاره دارد، صلاح دیده است کاری به کار کتاب نداشته باشد.

ایران در ویترین کتاب صفحه ۱۴ چهار کتاب از نازه‌های نشر را با تصویر روی جلد معرفی کرده است. در صفحه آخر نیز چند خبر نظیر تأسیس هزار کتابخانه در هزار روستا، فهرست نامزدهای نهایی جایزه ادبی نویل و معرفی کتاب‌های برگزیده کتاب سال ولایت پیش رو است.

جام جم نیمی از صفحه ۷ را به نام شعر ثبت کرده است. در یادداشت از عنایت سمیعی و فرزان سجودی درباره نقش زبان در شعر به همراه چند شعر از شاعران جوان در این صفحه چیده شده است. در صفحه هشت نیز مقاله‌ای با عنوان گل‌های معنادر مثنوی خود رویند، به تأثیرپذیری مثنوی مولوی از قرآن اشاره دارد. در صفحه ۱۰ کتاب تجدید حیات در انقلاب اینترنت با تصویر روی جلد معرفی شده است. صفحه آخر نیز چهار خبر از کتاب دارد که دو خبر توسط گروه فرهنگ و هنر این روزنامه تولید شده است. طرح‌های کتابخوانی دردی را دوا نمی‌کند، عنوان خبری است که در مصاحبه با داریوش مهرجویی، کارگردان سینما، حسین زمان، خواننده و جعفر ابراهیمی گره آمده است. همچنین از سوی جعفر مدرس صادقی - داستان‌نویس - می‌خوانیم که ادبیات داستانی ما در دو دهه اخیر ادامه داستان‌نویسی پیش از انقلاب است و تحول مهمی در این تولید شده است. طرح‌های کتابخوانی دردی را دوا نمی‌کند، عنوان خبری است که در مصاحبه با داریوش مهرجویی، کارگردان سینما، حسین زمان، خواننده و جعفر ابراهیمی گره آمده است. همچنین از سوی جعفر مدرس صادقی - داستان‌نویس - می‌خوانیم که ادبیات داستانی ما در دو دهه اخیر ادامه داستان‌نویسی پیش از انقلاب است و تحول مهمی در این تولید شده است. افتتاح کتابخانه عمومی جعفریه تبریز و اهدای کتاب از سوی کاروان کتاب ایران به کتابخانه عمومی شهرها نیز دو خبر دیگر این صفحه را می‌سازند.

حیات نو در خبری یک‌سطری، از نقد و بررسی مجموعه شعر از کلید تا آخر نوشت.

پنج‌شنبه ۱۸ مهر

محور صفحه هفت اعتماد گزارشی است که به چرایی کتاب نخواندن دانش‌آموزان می‌پردازد و سویه تحلیلی آن به ساختار نظام تحصیلی نظر دارد.

در صفحه اول روزنامه ایران می‌خوانیم: انتخاب کتاب سال ولایت از آغاز تاکنون. این مطلب که نبمی از صفحه فرهنگی را در برگرفته است، سابقه انتخاب کتاب سال ولایت را از نخستین دوره برگزاری این جشنواره (همزمان با هفته کتاب سال ۱۳۷۸) تا چهارمین دوره در سال جاری مرور می‌کند و گزارشی آماری از تعداد عناوین کتاب‌های شرکت داده شده در این جشنواره و آثار برگزیده ارائه می‌کند. همچنین صفحه ۱۴ این روزنامه به نقد کتاب نخل‌های وحشی آخرین رمان ویلیام فاکنر که به فارسی ترجمه شده است اختصاص دارد. این نقد چگونگی شخصیت‌پردازی را در این اثر مورد مداقه قرار داده است و عنوان تراژدی درون را بر پیشانی دارد. صفحه آخر ایران هم از انتشار یک میلیون نسخه‌ای زندگینامه گابریل گارسیا مارکز در چاپ نخست خبر داد. اخباری از تازه‌های کتاب در عرصه شعر، داستان و رمان، فلسفه، تاریخ، زبان و نقد ادبی در ستون پنجشنبه بازار کتاب نیز مقابل نظر است. در ستون ثابت گفت‌وگوی این صفحه نیز با آثار ابوالفتح عرب نویسنده سه کتاب تحقیقی مکاشفه درون و عروج روح، سجده یوسف و زلیخا علی سراکبر آشنامی شویم. ابوالفتح عرب کتاب شرحی بر وصیت‌نامه مولوی را در دست انتشار دارد. آخرین خبر این صفحه درباره کتابی مربوط به برگزاری کارگاه توسعه بین‌المللی نشر ایران در پنجاه و چهارمین نمایشگاه فرانکفورت است. در بخشی از این خبر می‌خوانیم: شرکت‌کنندگان در این نشست بر ضرورت پیوستن ایران به کپی‌رایت تأکید کردند.

در صفحه نخست جام جم می‌خوانیم: با نمایش دست‌نوشته جزء یازدهم قرآن متعلق به امام حسین(ع) ۲۲ هزار جلد کتاب خطی در اختیار پژوهشگران قرار گرفت. در صفحه ۷ دو مجموعه داستان «گاه گرازِ» نوشته رضا زنگی‌آبادی و «من از همه بیشتر می‌یرم» از علیرضا باقری با طرح روی جلد معرفی شده‌اند. همین طور کتاب استخوان‌های دوست داشتنی با ترجمه امیرمهدی حقیقت نیز معرفی شده است. در صفحه آخر جام جم نیز از حضور ناشران ایرانی در هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب دمشق باخبر می‌شویم.

حیات نو در صفحه ۶ ضمیمه آخر هفته‌اش یادداشتی به رمان همنوایی شبانه از کسنر چوب‌ها نوشته رضا قاسمی دارد. در این یادداشت به شباهت‌ها و تفاوت‌های این اثر با یوف کور هدایت اشاراتی شده است و جمله‌های پایانی این یادداشت چنین است: از معدود نقاط ضعف کتاب نظر به پرداز ی های روشنفکرانه راوی درباره مسائل مختلف است که گاهی از چارچوب رمان بیرون می‌زند. با این حال این رمان از شگفت‌انگیزترین آثاری است که در سال‌های اخیر چاپ شده است.

شنبه ۲۰ مهر

اعتماد در صفحه ۱۲ برگزیدگان چهارمین دوره کتاب سال ولایت را معرفی کرد و دیگر هیچ.

ایران در صفحه آخر خبر مفصل دریافت نوبل ادبی ۲۰۰۲ توسط نویسنده مجاری را با اشاره و توضیح راجع به سه گانه او کار کرد. خبر دیگر این صفحه انتشار کتاب ایرانشناسی در ویتنام است. خبر دیگر این صفحه از قرار گرفتن نسخه نایاب دومین چاپ رمان مشهور جیمز جویس ـ اولیس ـ در میراث ملی ایرلند گفته است. در همین صفحه، در ستون گفت‌وگو حسین سناپور، داستان‌نویس و برنده جایزه اول پکا حضور دارد. می‌خوانیم که اولین رمان‌های سناپور برای کودکان و نوجوانان و با عناوین پسران دهکده و افسانه و شب طولانی منتشر شده است و پس از آن نیمه غایب. حسین سناپور از مجموعه داستان باد در موهایم و انتظار یک ساله برای دریافت مجوز این کتاب گفته است و اینکه رمان کوتاه دیگری را هم برای سپردن به ناشر آماده دارد.

جام جم در صفحه آخر، سه خبر درباره کتاب دارد: معرفی ۱۵ اثر برگزیده چهارمین دوره کتاب سال ولایت، خبری مربوط به عرضه کتاب توسط کاروان کتاب ایران در ساری و اینکه مسؤولان ساری چهار میلیون تومان کتاب به کتابخانه‌ها اهدا کردند. آخرین خبر نیز از اهدای جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۲ به نویسنده مجاری می‌گوید.

حیات نو در ستون گزارش هفتگی ادبیات سه خبر و دو معرفی کتاب آورده است. نوبل ادبی، فهرست نامزدهای نهایی جایزه مهرگان ادب که در آن عنایت سمیعی به عنوان دبیر هیأت داوران گفته است ۱۸۶ رمان فارسی بررسی شده‌اند که در این بین ۱۰ اثر به مرحله نهایی رسیده‌اند، دو معرفی کتاب نیز به انتشار مجموعه داستان تازه نازلی نوشته منیرو روانی‌پور و رمان وقتی پشم بودیم؛ آخرین رمان کازوئولیشی گورو که توسط مژده دقیقی ترجمه شده است، مربوط می‌شود.

یکشنبه ۲۱ مهر

تنها خبر مربوط به کتاب در روزنامه اعتماد به حراج گذاشتن مجموعه نفیس کتاب‌های کمیک نیکلاس کیج بازیگر مشهور سینمای جهان است؛ برای تأسیس بنیاد نیکوکاری. در بخشی از این خبر آمده است: زمانی که کیج برای فروش مجموعه کتاب‌های مصور خود مراجعه کرد، هرگز تصور نمی‌کردم چنین مجموعه باارزشی در اختیار داشته باشد. آنچه در این حراج به فروش رفت گنجینه‌ای بی‌نظیر بود.

اولین خبر صفحه آخر ایران مربوط به نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت است و حضور پراکنده و ناهماهنگ ناشران ایرانی شرکت‌کننده در این نمایشگاه معتبر کتاب، خبر دوم از مسجل شدن تهیه فیلمی براساس کتاب «نافرجام» نویسنده مجاری برنده نوبل ادبی ۲۰۰۲ است. در این صفحه گفت‌وگو با حسن نراقی و سخنی درباره کتاب جامعه‌شناسی خودمانی و چکیده تاریخ ایرانی آمده است. در صفحه ۱۴ ایران نیز مقاله مروری بر آثار ابراهیم گلستان، به بررسی آثار این داستان‌نویس صاحب‌سبک می‌پردازد و با اشاره به چهار مجموعه داستان او به چگونگی ارزش زیباشناختی و تشخص هنری آثار گلستان نزدیک می‌شود.

صفحه ۱۰ جام جم نگاهی دارد به کتاب دلبند عزیزترینم بازیرعنوان نامه‌های چیخوف و اولگا کنیپر که توسط احمدپوری به بازار آمده است. این مطلب به همراه تصویر جلد با مقدمه محمد تقوی و برش‌هایی از کتاب، برای مخاطبان ادبیات داستانی تدارک دیده شده است.

مخاطب‌های تازه برای یک کتاب قدیمی عنوان یادداشتی است بر کتاب حافظ به سعی سایه. خبر سوم این صفحه مربوط به فراز و نشیب ادبیات داستانی در دهه ۷۰ و ۸۰ کشورمان است. قاسمعلی فراست، محمدجواد جزینی و علی دهباشی نویسندگانی هستند که در این مصاحبه از نظرشان مطلع می‌شویم.

حیات نو در مجموع ۱۲ صفحه تهاد و معرفی کتاب دارد: قصه روشن از جواد مجابی با طرح روی جلد و داخل کتاب از خود نویسنده منتشر شد. فرهنگ معاصر عربی فارسی به گردآوری عبدالنبی قیم به بازار آمد. همین.

کتاب برجسته سال

انتظار بسر رسید!

فرهنگ عربی ـ فارسی فرزان

تألیف استاد پرویز اتابکی

دورهٔ گالینگور، در ۲ جلد نفیس، با روکش و اندکس انگلیسی

قیمت دوره: ۲۵ هزار تومان

شامل بیش از هفتاد و پنجهزار واژه عربی از قدیمترین ایام عرب تا جدیدترین اصطلاحات علم و ادب. کتاب مرجعی که مورد ستایش همه صاحب‌نظران و اساتید فن و روزنامه‌ها قرار گرفته است.

خیابان کریم خان، خیابان شهید حسینی (مدیریت) پلاک ۱۶، کهیستی: ۱۵۸۷۵۶، صندوق پستی: ۱۹۶۷۱۵ / ۵۷۳۹

تلفن: ۸۷۲۱۰۷۰۳-۱ فاکس: ۸۷۲۱۰۷۰۰

E-mail: info@farzanpublishers.com

www.farzanpublishers.com

سوئدی‌ها در ایران

نگارنده: محمد ... سازمان انتشارات گلستان

۱۳۸۱ - ۳۰۸ صفحه

۲۸۰۰ تومان

این کتاب تخصصی کافی است که به روابط ایران و سوئد می‌پردازد و در واقع یک کتاب مرجع محسوب می‌گردد. این کتاب از دو بخش عمده تشکیل گردیده است: بخش نخست آن به تاریخ روابط سیاسی و بازرگانی ایران و سوئد می‌پردازد و بخش دوم آن به حضور سوئدی‌هایی پرداخته که در کنار این دو صحبت بسا بر ضرورت به تاریخ تأسیس (کمپانی مجارات تاریخ ایران و ...) پرداخته شده است.

کوتاه از شهرستان

تقدیر از رییس انجمن اهل قلم شهرستان رامسر

مقام علمی حجت‌الاسلام سجادی رییس انجمن اهل قلم رامسر مورد تجلیل قرار گرفت.

حجت‌الاسلام سجادی دارای تحصیلات حوزوی و دانشگاهی در رشته الهیات دانشگاه تهران است و ۸ اثر تألیفی دارد.آثاری همچون بلای صهیونیسم، نقش آفرینان کرانه‌های جنوبی دریای خزر، ترجمه کتاب ام‌البنی، تاریخ و جغرافیای تاریخی رامسر تألیفات او را تشکیل می دهند.

جانباز قطع نخاع سه جلد کتاب نوشت

غلام‌حسین صفایی جانباز ۷۰درصد قطع نخاع مشهدی بااستفاده از رایانه موفق به نگارش سه کتاب شده است.

به گزارش روابط عمومی اداره کل امور جانبازان خراسان، غلام حسین صفایی که در سال ۱۳۶۰ در منطقه عملیاتی طریق‌القدس بستان مجروح شده است، در این خصوص گفت: قبل از مجروحیت در تربیت معلم تدریس داشتم و بعد از آن به علت قطع نخاع و از کار افتادن اعضای بدن تحرکم از بین رفت. لذا شروع به حفظ موضوعی قرآن کردم و سپس با استفاده از دهان و رایانه شروع به تألیف کتاب کردم که در همین رابطه کتاب‌های «مؤمن کیست» و «عوام و خواص» را نوشتم. در حال حاضر هم در حال نگارش کتاب «خاطرات جانبازی» هستم. وی گفت: کتاب خاطرات جانبازی برداشتی از زندگی و بر اساس خاطرات شخصی خودم است. گفتنی است کتاب «مؤمن کیست» با شمارگان شش هزار جلد و کتاب «عوام و خواص» با شمارگان پنج هزار جلد منتشر و به بازار عرضه شده است.

کاروان کتاب ایران به ساخت ۳ پایگاه هلال احمر کمک کرد

هفته گذشته در نهمین روز از برپایی کاروان کتاب ایران، در شهر لنگرود ۷۵درصد کتاب‌های بازار نشر ایران عرضه شد.این کاروان عواید اجرای کنسرت‌های ناصر عبداللهی، چنگیز حبیبیان و مانی رهنما در شهر لنگرود را به ساخت سه پایگاه هلال احمر در این شهرستان اختصاص داد.کاروان کتاب ایران با همکاری انتشارات سروش، مؤسسه کارت کتاب ایران و باشگاه مهرورزان جوان به ارائه کتاب و محصولات فرهنگی در شهرهای مختلف کشور می پردازد تا در روز میلاد حضرت مهدی(عج) در جمکران نمایشگاه کتابی را برگزار کند.

افتتاح کتابخانه جعفریه و بانک اطلاعات نرم‌افزاری اسلامی در تبریز

کتابخانه جعفریه مدرسه طالبیه و بانک اطاعات نرم‌افزاری علوم اسلامی با حضور امام جمعه تبریز به بهره‌برداری رسید.حجت‌الاسلام مجتهد شبستری، امام جمعه تبریز در مراسم افتتاح این کتابخانه اظهار داشت: تنها با توسعه مراکز علمی، دینی و فرهنگی در کشور است که می توانیم مانع از تحقق اهداف فرهنگی دشمنان نظام شویم.

کتابخانه جعفریه مدرسه طالبیه هزار و ۸۰۰ متر مربع مساحت و ۱۳هزار جلد کتاب دارد و برای احداث و تجهیز آن بیش از یک و نیم میلیارد ریال اعتبار هزینه شده است.

نمایشگاه سیر تحول خط و الفبا در جهان و ایران

اولین نمایشگاه سیر تحول خط و الفبا در جهان و ایران با عنوان «از تصویر تا الفبا» در محل نمایشگاههای دائمی شهرداری همدان برپا شده است.

در ولایات

مجتبی زارعیان جهرمی

افتتاح دومین نمایشگاه بزرگ کتاب استان قزوین

شصت و هفتمین نمایشگاه کتاب کشوری و دومین نمایشگاه کتاب قزوین در سالن مجموعه فرهنگی -ورزشی کوثر رأس ساعت ۴ عصر روز دوشنبه ۲۲ مهرماه افتتاح شد. این نمایشگاه به مناسبت پنجمین کنگره بزرگداشت شهید رجایی با همکاری مؤسسه نمایشگاههای فرهنگی، اداره کل فرهنگ و ارشاد استان و شهرداری قزوین برای دومین بار پس از سال ۷۹ برگزار می شود.

در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه آقایان حاجی، وزیر آموزش و پرورش؛ دکتر حق شناس، معاون پارلمانی و حقوقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ نظری، مدیرعامل مؤسسه نمایشگاهها؛ مشیری، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان؛ امامی، استاندار؛ جعفری، شهردار؛ آیت‌الله باریک‌بین، نماینده ولی‌فقیه و امام جمعه قزوین؛ خانواده محترم شهید رجایی، جمعی از دانش آموزان دبیرستان‌های پسرانه و دخترانه و عده‌ای از ناشران و غرفه‌داران حضور داشتند.

پس از سرود جمهوری اسلامی و تلاوت قرآن، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان ضمن تبریک اعیاد شعبان و گرامی داشتن یاد و خاطره شهید رجایی به میهمانان خوشامد گفت و در ادامه افزود: امروز کتاب همچنان ساده‌ترین و کارآمدترین وسیله اطلاع‌رسانی در فرهنگ بشری است. این نمایشگاهها محلی برای عرضه تازه‌ترین محصولات فرهنگی است که با هدف گسترش فرهنگ کتابخوانی از جایگاه گرانسنگی برخوردار است. مشیری پس از معرفی غرفه‌ها و برنامه‌های جنبی ادامه داد: در طول مدت برگزاری نمایشگاه، ۱۰۰ میلیون بن خرید کتاب با یارانه ۲۰ درصد بین مردم و ارگان‌ها توزیع می گردد. ۱۰ میلیون تومان از این یارانه توسط استاندار و ۱۰میلیون تومان دیگر توسط مؤسسه نمایشگاهها تأمین شده است. به کسانی که به اتفاق خانواده خود از نمایشگاه دیدن می کنند، سهمیه ویژه‌ای از بن خرید کتاب تعلق می گیرد.

سخنران دیگر این مراسم، دکتر حق شناس، اظهار امیدواری کرد که این نمایشگاه بتواند رکورد نمایشگاه قبلی را از نظر بازدیدکننده بشکند و در ادامه گفت: در نشریه کتاب هفته بتازگی خواندم که از تعدادی جوان این مرز و بوم پرسیده بودند که آیا شما کتاب می خوانید و چقدر از وقتتان را صرف مطالعه می کنید؟ باید با تأسف بگویم عموم پاسخ‌دهندگان گفته بودند که چه نیازی است که ما کتاب بخوانیم. این یکی از سؤالات جدی حوزه فرهنگ است که جوان ایرانی می گوید چرا باید کتاب بخواند؟... ما از نظر تولیدکننده فکر و فرهنگ در جهان در مقام هفتم هستیم و نزدیک به ۲۷۰۰۰ عنوان کتاب چاپ اول داریم اما از نظر مصرف این کالای فرهنگی در چه رده‌ای هستیم؟ شاید قابل قیاس نباشد... همچنین با بحران جدی در زمینه سینما و تئاتر نیز روبه‌رو هستیم. از سال ۷۵ میزان تماشاگر فیلم بشدت سیر نزولی داشته است. در حوزه تئاتر ۶۷۰۰۰ عضو داریم اما به شکل غیر حرفه‌ای و با علاقه‌مندی فردی کارشان را عرضه می کنند و این بحرانی است که علاقه‌مندان فرهنگ را نگران می کند. با ورود تولیدات بی‌شمار فرهنگی خارجی، انواع CD و فیلم شاهد کاهش تولیدات فرهنگی داخلی هستیم؛ و این عدم احساس نیاز به مطالعه به چه چیز برمی گردد؟

برنامه‌های جنبی دومین نمایشگاه کتاب قزوین عبارتند از: بزرگداشت روز جهانی حافظ، کتاب و کودک، شبی با قرآن، شب شعر (یاد یار)، کتاب و خانواده، فیلمنامه‌نویسی و روش شناسی مطالعه.

مسؤولان اجرای این برنامه‌ها عبارتند از: مجتمع فرهنگی -هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، انجمن قرآن و نهج‌البلاغه، انجمن ادبی حوزه هنری و انجمن سینمای جوان. همچنین غرفه‌های ویژه این نمایشگاه شامل، غرفه ویژه شهید رجایی، غرفه امور کتابخانه‌ها، غرفه ویژه امام حسین(ع)، سالن کودکان و ایستگاه نقاشی و پخش فیلم است.

چه مبارک است میلاد بزرگ شخصیتی که برپاکننده عدالتی است که بعثت انبیا برای آن بود. امام خمینی (ره)

مؤسسه بوستان کتاب قم انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم منتشر کرده است:

۱. المهدی / آیة‌الله سیدرضا صدر، ۷۳۰۰۰ ریال
۲. بانوی نور / مریم بصیری، ۲۷۰۰ ریال
۳. بعد از آن صدای آسمانی / مصطفی رحماندوست، ۲۶۰۰ ریال
۴. جزیره خضرا افسانه یا واقعیت / ابوالفضل طریقه‌دار، ۱۱۰۰۰ ریال
۵. جزیره خضرا در نیازوی نقد / جعفر مرتضی عاملی، ترجمه محمد سپهری، ۱۵۰۰۰ ریال
۶. چشم‌انداز به حکومت مهدی(عج) / انجم‌الدین طبسی، ۱۱۵۰۰ ریال
۷. چشم به راه مهدی(عج) / مجلة حوزه، ۲۰۰۰۰ ریال
۸. خورشید می‌خندد / افسانه شعبان نژاد، ۳۰۰۰ ریال
۹. راه مهدی(عج) / آیة‌الله سیدرضا صدر، ۱۲۵۰۰ ریال
۱۰. روزی که باران می‌بارید / محمد میرکیانی، ۳۰۰۰ ریال
۱۱. زیباترین دیدنی / فریبا کلهر، ۳۰۰۰ ریال
۱۲. سپیده امید / سید حسین اسحاقی، ۹۰۰۰ ریال
۱۳. صبح امید / نگاهی به مبحث مهدویت و انتظار / جواد صحفی، ۵۰۰۰ ریال
۱۴. عصر زندگی / محمد عکیمی، ۱۰۰۰۰ ریال
۱۵. غریبه آشنا / احمد پهلوانیان، ۲۴۰۰ ریال
۱۶. گلستان مهدویت (۲) / مؤسسه فرهنگی انتظار نور، ۹۰۰۰ ریال
۱۷. گلستان مهدویت ۳ / مؤسسه فرهنگی انتظار نور، ۱۰۰۰۰ ریال

کتاب در استان‌ها

تنها با این تفویض امکان پذیر شد

رسول بشیری، مدت ۷سال است که ریاست اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی را عهده‌دار است. او که آینده‌ای درخشان برای صنعت نشر در این استان را پیش بینی می کند، امیدوار است که این رونق بازار نشر در طول سال گذشته تأثیر مثبتی بر روند فرهنگ سازی در این استان را داشته باشد. مدیرکل محترم اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی، عناوین کتاب‌های چاپ شده در شش ماهه اول امسال را ۵۰۰عنوان اعلام کرد. وی می گوید این خطه در سال ۸۰، ۱۹۶ناشر داشته که هم اکنون این تعداد تا بالای ۲۰۰ ناشر افزایش داشته است. رسول بشیری در ادامه افزود: «از دو سال پیش با تصویب شورای فرهنگ عمومی و شورای نظارت بر نشر کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، که صدور مجوز چاپ کتاب به ما تفویض شده، چاپ کتاب در این استان بیش از ۳۰درصد افزایش یافته است. در سال گذشته در سطح استان ۴۹۴عنوان کتاب منتشر شد که این تعداد نسبت به هدف این سال؛ در برنامه سوم ۶۵ درصد جلوتر از برنامه ریزی های ما بوده است. یعنی در برنامه ۳۰۰عنوان پیش بینی شده بود اما به ۴۹۴عنوان افزایش داشت. شمارگان کتاب ها در همین آمارگیری یک میلیون و پانصد و هفتاد جلد بود؛ در صورتی که پیش بینی ما روی نهصدهزار عنوان بود؛ یعنی ما در واقع ۷۰درصد جلوتر از برنامه های قبلی امان بوده‌ایم و تمام این نتایج را می توان زاییده همین تفویض مجوز کتاب به ادارات کل استان ها دانست.

بشیری، تبریز را یکی از قطب های فرهنگی و دانشگاهی کشور می داند و معتقد است: صنعت نشر در این استان جوابگوی مؤلفان برجسته استانی و متقاضیان نمی تواند باشد. بشیری می گوید: ۳۶۰عنوان از این ۴۹۴عنوان کتاب در سال ۸۰ مختص به کتاب های تألیفی بوده و تنها ۶۶عنوان کتاب، ترجمه است و از میان این آمار، می توان نتیجه گرفت که ۳۶۰عنوان، چاپ اول بوده و تنها ۱۳۴عنوان، تجدید چاپ شده است.

رسول بشیری در پایان می گوید: مهمترین معضلی که گریبانگیر ماست، مسأله توزیع و پخش کتاب است. مخصوصاً این مشکل در میان ناشران استانی جلوه بیشتری می یابد. شبکه های فعلی پخش و توزیع کتاب در تمام ایران با این مشکل روبه‌روست.

مدیرکل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی در پایان بر این نکته تأکید داشت که: «تنها این گره به دست مسؤولان امر در معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باز می شود و ما امیدواریم که دوستان متعهد ما هرچه سریعتر این موضوع را پیگیری و پوشش لازم را مبذول فرمایند.»

آقاجری و تصویر بومی آبادان

آبادان و خرمشهر را می توان از آن شهرهایی دانست که بسیاری از حوادث تاریخ ایران را در خود دارند. این دو شهر که با رونق صنعت نفت و تجارت، سیل مهاجران مختلف از اقصا نقاط کشور را به خود شاهد بوده‌اند از بافت فرهنگی و اجتماعی خاص نیز برخوردار شده‌اند. به طوری که در آبادان و خرمشهر شاهد بسیاری از مکان های مذهبی و تفریحی هستیم.

این حوادث و جاذبه‌های قدیم و جدید آبادان و خرمشهر را علی اکبر آقاجری عکاس خوش ذوق و پرسابقه آبادانی در آلبومی زیبا گردآورده است. او که عاشق عکس و عکاسی است برای پدید آوردن این مجموعه سختی های بسیار را متحمل شده است. متن این کتاب را استاد علی فرخ مهر نوشته و در آن از زنده‌یاد استاد حسن چهره‌نگار، مؤسس انجمن عکاسی آبادان با تصویرش یاد شده است.

یادداشت

ر . ق

کتاب خواندن عیب بود

نوجوان بودم و تشنه کتاب. پول توجیبی مختصری داشتم، آنقدر مختصر که حتی به خریدن بستنی و تنقلاتی که بچه‌های دیگر می‌خریدند نمی‌رسید. پول‌هایم را جمع می‌کردم. روزها می‌گذشت، یک هفته، دو هفته، سه هفته، تا اینکه مبلغی می‌شد که احساس می‌کردم می‌شود با آن کتابی خرید. دوان دوان به تنها کتابفروشی محل سکونتم می‌رفتم، با ولع به کتاب‌ها نگاه می‌کردم، قیمت چند کتاب را می‌پرسیدم و عاقبت کتابی پیدا می‌کردم که هم با میل خودم و هم با پولم جور بود! کتاب را زیر بغل می‌زدم و با خیال راحت و آرام، قدم‌زنان به سمت خانه می‌رفتم. احساس سرداری فاتح را داشتم. واقعاً احساس می‌کردم که با داشتن این کتاب، جهان را در تملک دارم. یادم می‌آید کتابی را می‌خواستم بخرم با نام «فرعون». قیمت کتاب آن موقع ۵۵۰ تومان بود. پول زیادی بود. پس از یک ماه جمع کردن پول‌هایم و حتی با هزار منت و خواهش گرفتن پولی اضافه از مادرم، کل پولم شده بود ۲۰۰ تومان. یادم می‌آید تصمیمم را گرفتم و دل به دریا زدم؛ رفتم پیش کتابفروش. طی مدتی که از او کتاب می‌خریدم، شده بودم مشتری ثابت او.

گفتم: این کتاب را می‌خواهم، اما پولم کم است. گفت: پولت چقدر است؟ گفتم ۲۰۰ تومان. گفت: اگر کتاب را به تو بدهم، بقیه‌اش را کی می‌آوری؟ گفتم: به خدا می‌آورم. گفت: ببر، هفته‌ای ۵۰ تومان برایم بیاور. کتاب را بردم و بگذریم که با چه مصیبتی پولش را دادم. این را هم اضافه کنم که در خانه ما کتاب خواندن عیب بود، کاری بد و نوعی بیماری به حساب می‌آمد. همیشه از طرف پدر و مادرم مورد ملامت قرار می‌گرفتم. پدرم می‌گفت: کتاب خواندن آدم را دیوانه می‌کند! چقدر کتاب می‌خوانی.

حالا از آن موقع، سال‌ها گذشته است. پدرم مرده است و مادرم همچنان کتاب را چیز بدی می‌داند. گاهی فکر می‌کنم هستند کسانی که پدر و مادرشان برایشان کتاب می‌خرند و آنها حتی لای این کتاب‌ها را باز نمی‌کنند و هستند کسانی که کتاب می‌خرند تا فقط کتابخانه‌اشان را پر کنند؛ در واقع دکور خانه‌اشان را تکمیل کنند!

ما چطور کتاب می‌خواندیم و عده‌ای... بگذریم.

گفت و گو

ر - شیدا

گپی با رضا مرادی؛ مسؤول نمایشگاه کتاب در دانشگاه تهران

حتی هومر را نمی‌شناسند

در کتابخانه دانشگاه تهران نمایشگاه کتابی برگزار شده بود. وقتی به آنجا رسیدم که نمایشگاه تمام شده بود و کتاب‌ها و اثاث نمایشگاه را بار وانت کرده بودند. آقای مرادی (مسؤول نمایشگاه) را در حالی پیدا کردم که عرق‌ریزان و شتابزده مشغول جابجایی کتاب‌ها و وسایل بود:

این نمایشگاه از چه تاریخی شروع شد؟

از نهم مهرماه شروع شد و روز هجدهم مهرماه خاتمه آن بود. البته روز جمعه و شنبه که تعطیل رسمی بود این نمایشگاه تعطیل بود. درست برعکس روال نمایشگاهها که در روزهای تعطیل باز است و بازدیدکننده زیاد دارد.

در این نمایشگاه چه ناشرانی حضور داشتند؟

ناشران خوب و فعال کشورمان حضور داشتند، مثلاً نشر علمی- فرهنگی، نشر مرکز، سازمان حسابرسی، انتشارات دیباگران و...

بیشتر ناشران کتاب‌های کمک درسی حضور داشتند؟

بله، حضور ناشرانی که در زمینه کتاب‌های کمک درسی فعالیت می‌کنند، بیشتر از ناشران عمومی بود.

استقبال چطور بود؟

رک و راست بگویم بد، یعنی حضور بازدیدکنندگان تقریباً خوب بود، اما خرید بسیار بسیار کم. با توجه به تجربه‌ای که در نمایشگاههای سال‌های گذشته داشتم، امیدوار بودم که استقبال خیلی بهتر باشد، اما متأسفانه خرید بسیار کم بود.

چه کتاب‌هایی در این نمایشگاه بود و در چه زمینه‌هایی؟

ببینید، کتاب‌های کمک درسی که بود، همچنین کتاب‌هایی در زمینه رمان، نقاشی، طراحی، فلسفه و... هم وجود داشت، اما جالب اینجاست که از این نوع کتاب‌ها اصلاً استقبال نشد، کتاب‌های کمک درسی گاهی فروش می‌رفت اما غیر درسی...

فکر می‌کنید چرا استقبال از کتاب‌های ادبی و هنری میان دانشجویان کم است؟

دانشجویان با کتاب‌های غیر درسی بیگانه‌اند. دانشجویانی که در دانشگاه تهران درس می‌خوانند همه دارای رتبه‌ها و معدل‌های بالایی هستند، اما واقعیت این است که این دانشجویان به غیر از کتاب‌های درسی خود هیچ مطالعه‌ای ندارند. بگذارید راحت‌تر بگویم؛ حتی کتاب‌های درسی را هم صرفاً برای نمره و قبولی می‌خوانند، نه جنبه اطلاع رسانی و علمی آن. در همین نمایشگاه خانم دانشجویی از من خواست یک کتاب داستانی خوب به او معرفی کنم، من هم ایلیاد و اودیسه را پیشنهاد کردم. باور کنید حتی هومر (این شخصیت بزرگ را) نمی‌شناخت.

در این نمایشگاه تخفیف هم داشتید؟

بله، ۱۰ درصد تخفیف می‌دادیم.

تأثیری هم در خرید داشت؟

نه زیاد! در کل ۱۰ درصد تخفیف صرفاً برای راحتی و کمک به مشتری و مخاطب است و زیاد جنبه تبلیغی ندارد.

اشاره کردید که تجربه چند نمایشگاه دیگر را داشته‌اید. کمی در مورد این تجربیات توضیح دهید.

من تجربه ۲۰ نمایشگاه استانی را دارم. به هر حال نمایشگاههای کوچک و بزرگ، تلاشی است برای توسعه فرهنگ کتابخوانی.

بگذارید رک و راست بگویم. ما یک فرهنگ ۲۵۰۰ ساله را دنبال خود یدک می‌کشیم. اما در حال حاضر هنر و فرهنگ ما کجاست؟ چه جایگاهی دارد؟ ما کوچکترین حرکتی در زمینه پیوند مردم و کتاب نداشته‌ایم. در این مملکت تعداد ناشران کتاب و قیمت کتاب بسیار زیاد شده، اما خواننده (مخاطب)، ادامه ندهم بهتر است!...

گزارش

رضا قنبری

بازار سیاه کتاب‌های درسی

دستفروشان، مافیای کتاب‌های درسی هستند. شبکه پیچیده و گسترده علم در اختیار اینهاست! نه، جمله‌ام را اصلاح می‌کنم؛ ابزار علم در اختیار اینهاست و اینها هر کدام امپراتوری کوچک در راسته خود هستند.

به سراغ یکی از این فروشندگان کتاب‌های درسی می‌روم.

- این کتاب‌هایی که می‌فروشید، چرا نایاب است؟

- آقا برو، کار و زندگی داریم.

یک مشتری که داشت از او کتاب می‌خرید، رو به من می‌کند: آقا جواب شما پیش من است.

- خوب شما بگویید، چرا نایاب است؟

- خود من دنبال کتاب فیزیک سه می‌گردم. این کتاب سه سال پیش چاپ شده و تا به حال دیگر چاپ نشده، در واقع آموزش و پرورش اقدام به چاپ مجدد آن نکرده است. به همین کتاب، دختر من احتیاج دارد تا برای کنکور و پیش دانشگاهی خودش را آماده کند. اینکه شما می‌پرسید چرا نایاب است؛ اولاً به خاطر این است که چاپ مجدد نشده و دوماً به خاطر این است که توزیع در انحصار این آقایان (!) است.

- فکر می‌کنید این کتاب‌ها از چه کانال‌هایی به دست این عوامل فروش می‌رسد؟

من فکر می‌کنم این کتاب‌های درسی به طور پنهانی از آموزش و پرورش به دست اینها می‌رسد، همچنین این آقایان چاپخانه‌های مخفی دارند که این کتاب‌ها را خودشان چاپ کنند. مثلاً کتاب فیزیکی را که دو سال پیش چاپ شده، الان نو و تمیز به من فروخته‌اند!

«پ. نیکتین» از بزرگان علم اقتصاد می‌گوید: «بازار سیاه زمانی به وجود می‌آید که کالایی به صورت محدود در بازار تولید شود، یا اینکه صرفاً برای گروه و قشر خاصی تولید شود، یا اینکه آن کالا به اندازه نیاز وجود دارد، اما به دلایلی (!) بتدریج و کم در بازار عرضه می‌شود، در هر صورت این پدیده زمانی ایجاد می‌شود که در مثلث: عامل تولید، عامل توزیع، مصرف‌کننده یک کدام از این عوامل سه‌گانه دچار نقصان و یا کمبودی بشود.»

کدام یک از عواملی که «نیکتین» برای بازار سیاه می‌شمرد، در اینجا (بازار کتاب‌های درسی) مشاهده می‌شود؟ به عقیده نگارنده این متن؛ تمام عوامل!

کتاب‌های درسی سال‌های گذشته کم وجود دارد، چون تجدید چاپ نمی‌شود. کتاب‌های درسی عموماً برای گروه خاصی (دانش‌آموز و دانشجو) تولید می‌شود اما نه به تعداد کافی. (با تردید می‌گویم) عواملی هستند که این نوع از کتاب‌ها را به صورت کامل و دقیق توزیع نمی‌کنند و دستانی آنها را به شبکه‌های

توزیع غیر قانونی می‌رساند.

در مثلثی که «نیکتین» وصف می‌کند، هم پای مخاطب، هم تولیدکننده و هم توزیع کننده می‌لنگد.

از میان این گروه کتابفروش چند نفری به سؤالاتم پاسخ دادند. این چند نفر در جواب اینکه این کتاب‌ها از چه کانالی به دستشان می‌رسد، یک جواب دادند: این کتاب‌ها به شیوه‌هایی از آموزش و پرورش خارج می‌شود، از طریق واسطه‌هایی به دست ما می‌رسد و چند برابر قیمت خودش فروخته می‌شود!

مهندس مرادیان که ناشر کتاب‌های کمک درسی است در جواب این سؤال که این کتاب‌های درسی چرا نایاب است، گفت: معمولاً آموزش و پرورش با شروع هر سال تحصیلی، توزیع کتاب‌های درسی را از شهرستان‌های دور شروع می‌کند و به تهران می‌رسد. در واقع، تقریباً آخرین جایی که کتاب‌های درسی توزیع می‌شود، استان تهران است. خوب، با این شیوه توزیع، طبیعی است که بعضی از کتب درسی در تهران کم شود و در کل کتاب در تهران خوب توزیع نشود.

او در جواب این سؤال که، این شبکه غیر قانونی توزیع، ادعا می‌کند که کتاب‌ها از طریق آموزش و پرورش در اختیارشان قرار می‌گیرد، گفت: این محال است. آموزش و پرورش با اینگونه افراد هیچ رابطه‌ای ندارد و دست‌های دیگری در کار است!

مافیا در اقتصاد و تجارت، مافیا در علم و اطلاعات و حال مافیای کتاب. کتاب‌ها، این موجودات همیشه مظلوم، این موجودات ساکت و صادق، حالا در حلقه‌های باندهای مافیایی می‌چرخند و مخاطبان این کتاب‌ها شتابان به دنبالشان می‌گردند و حاضرند چندین برابر قیمت واقعی‌اشان، پول بابت آن بپردازند. چه کسی باید به این آشفته بازار برسد؟ برای جلوگیری از این پدیده زشت چه باید کرد؟ اگر این کار خلاف قانون و نامش بازار سیاه است، پس چرا قوه قضائیه تدبیری به خرج نمی‌دهد؟ وزارت آموزش و پرورش چه تدبیری برای تکرار نشدن و رفع این مشکل اندیشیده است؟

یک ناشر کتاب‌های کمک درسی که نخواست نامش آورده شود، در جواب این سؤال که فروشندگان غیر قانونی کتب درسی ادعا می‌کنند که کتاب‌ها از طریق آموزش و پرورش به دستشان می‌رسد گفت: ببینید، توزیع و چاپ کتاب اصلاً به طور مستقیم به

آموزش و پرورش ربط پیدا نمی‌کند. سازمان چاپ و پخش کتب درسی، یک شرکتی سهامی است که سهامداران آن تشکیل شده‌اند از کتابفروشان و ناشران. هیأت مدیره و مدیر عامل این سازمان را هم خود ناشران انتخاب می‌کنند و البته بازرسی هم از وزارت آموزش و پرورش در این ترکیب هست و نظارت می‌کند. اینکه این آقایان دستفروش ادعا می‌کنند کتاب‌ها از طریق آموزش و پرورش به دستشان می‌رسد کاملاً دروغ است، زیرا آموزش و پرورش اصلاً نقشی در توزیع کتاب‌های درسی ندارد. ممکن است، افرادی در انبار سازمان چاپ این کتاب‌ها را خارج کرده و به دست این فروشندگان برسانند، اما این که به آموزش و پرورش ربطی ندارد.

تقریباً گیج شده‌ام، هر کدام از افرادی که با آنها صحبت کرده‌ام چیزی می‌گویند، در این بین کدام جواب درست است؟ مشکل از کجا شروع می‌شود؟

در این گزارش اصلاً نمی‌خواهم جوابی به سؤالات بدهم. این نوشتار صرفاً یک گزارش وضعیت است، فضایی برای طرح سؤالات؛ سؤالاتی که تاکنون از جانب هیچ شخصی یا سازمانی به آنها جواب داده نشده است.

از کنار این مسأله براحتی نمی‌توان گذشت، زیرا عملاً قربانیان آن دانش‌آموزان و دانشجویان هستند. حداقل آنها را دریابید!...

راستی یادم رفت؛ بهای سؤالاتی که از فروشندگان غیر قانونی این کتاب‌ها پرسیدم، خوردن کتک و فحش بود!

یک یادداشت حقوقی - کاربردی

چطور عنوان کتاب را حفظ کنیم؟

نویسنده: ایوان هافمن ـ مترجم: احترام ماهودی

عناوین از هر نوع آن مانند عناوین کتاب‌ها، آهنگ‌ها و فیلم‌ها نمی‌توانند با قوانینی چون قوانین کپی‌رایت محافظت شوند. با این وجود تحت شرایط محدودی، عناوین می‌توانند تا اندازه‌ای تحت قوانین نام‌گذاری تجاری و قوانینی که امروزه ما آن را به عنوان رقابت غیرمنصفانه می‌شناسیم، حمایت شوند.

حداقل ۵ فاکتور که می‌تواند در رابطه با حفظ عناوین مؤثر واقع شود به شرح زیر است:

-ارزش معنی ثانویه

-تأثیر ابهام در عنوان

-تأثیر مجموعه‌نویسی

-مزایای ارائه ویژه

-قدرت منحصر به فردی.

ارزش معنی ثانویه: عنوان یک کتاب قابل حفاظت نیست مگر آنکه آن کتاب جزء کتاب‌های پرفروش باشد و یا در مواردی دیگر مثل استفاده شدن از آن در فیلم‌ها و برنامه‌های تلویزیونی که در این صورت هیأت نظارت بر این امور، متقاعد می‌شوند که از عناوین کتاب‌ها در مقابل استفاده سایرین تحت عنوان معنی ثانویه حفاظت کند.

معنی ثانویه یعنی آنکه در نظر عموم مردم عناوین خاص اشاره به کتابی خاص و یا نویسنده‌ای خاص دارد. برای مثال نام عنوان «Beatles» نامی کاملاً آشنا و شناخته شده به نظر می‌رسد و در ذهن تمام مردم دنیا مرتبط با نام چهار هنرمند است. برای مثال براحتی می‌توان گفت که عنوان Gone With the Wind دارای

معنی ثانویه‌ای از همان نوع می‌باشد. اما در مورد عنوان The Tao of Love چطور؟ بگذارید ببینیم چه کسی می‌تواند با این عنوان مرتبط باشد. بله، آن نام یکی از کتاب‌های نویسنده این مقاله (Ivan Hofman) است.

تأثیر ابهام در عنوان: اگر عنوانی بخواهد حفظ شود باید تا حدودی مبهم باشد وگرنه استفاده تنها از لغات مشابه و معمول امکان محافظت از عناوین را نخواهد داد. مثلاً اگر Michel نویسنده کتاب بربادرفته تغییری در نام داستان خود ایجاد کند؛ مثلاً عنوان به این شکل تغییر کند:

Opened the Gone With the Wind Deli، آیا عموم مردم این طور فکر نمی‌کنند که نویسنده این کتاب ارتباطی با deli داشته است؟

تأثیر مجموعه نویسی: کتاب‌هایی که به صورت یک مجموعه کتب نوشته می‌شوند مانند مجموعه کتاب‌های «Dr.Seuss» به نظر می‌رسد که همین سلسله‌وار نوشتن خود از عوامل محافظت عناوین به شمار می‌آید.

به نظر می‌رسد که این شیوه نوشتن علاوه بر اینکه راهی قانونی است بلکه عاملی برای بازاریابی نیز به حساب می‌آید. برای مثال نویسنده این مقاله می‌گوید که هم‌اکنون در حال نوشتن چهارمین کتاب از مجموعه کتاب‌های «از قلب خود تبعیت کنید» است.

مزیت ارائه ویژه: طراحی عنوان یا طراحی خود کتاب به عنوان یک کلیت حتی می‌تواند از خود عنوان مهم‌تر باشد. برای مثال اگر از فونت خاصی برای طراحی لوگو استفاده شده باشد، در این صورت اگر دیگران هم به شکل مشابه کار کرده باشند باز هم عنوان قبلی به نوعی حفاظت می‌شود.

قیافه کلی کتاب یا آنچه که به آن «لباس تجاری» می‌گوییم نیز می‌تواند حفظ شود اما در عین حال طراحی کتاب در یک قالب گذرا و فصلی کافی نیست، بلکه کاربرد پیوسته تجاری آن می‌تواند ضامن حفاظت از عنوان باشد.

قدرت منحصر به فردی: تحت هر شرایطی، به طور مشخص یا به زبان حرفه‌ای بهترین شیوه حفظ عناوین بحث و تبادل نظر در آن می‌باشد. اگر چه استفاده از کلمات بی‌روحی چون واژه «آمریکایی» یا «استاندارد» یا... در عناوین هیچگونه ممانعت قانونی ندارند، ولیکن در جایگاه یک عنوان بسیار ساده و هیچ هستند. پس به دنبال بهترین باشید. در مجموع مانند موضوعات دیگر در این رابطه، پاسخ‌ها همیشه بسادگی گفتن یک کلمه «بله» یا «خیر» نیستند. هر مثالی باید با ارزش های خود آن موضوع مورد بررسی قرار گیرد.

کتابیات

محمد رضا زائری

مطبوعات عزیزترند!

انگار برای صدا و سیما، مطبوعات عزیزتر هستند از کتاب! در برنامه های مختلف رادیو و تلویزیون از برنامه های صبحگاهی رادیو تا برنامه های شامگاهی تلویزیون، در شبکه های مختلف و در گروههای ورزشی، اقتصادی و اجتماعی ـ سیاسی، همه جا سر و کله روزنامه ها و نشریات سراسری پیداست و این البته جای شکر دارد و خوشحالی؛ اما از کتاب هم آیا در صدا و سیما خبری هست؟ در آگهی ها که نمی توان کتاب را دید، در برنامه های عادی هم که می ترسند تبلیغ محسوب شود و حرفی از کتاب نمی زنند. می‌ماند تک و توک برنامه هایی که با مشارکت ناشران دولتی مثل انتشارات مدرسه ساخته شده و کتاب های آنها معرفی می شود. در این میان سر ناشران خصوصی بی کلاه می ماند که نه از امکانات و بهره های دولتی سهم می برند و نه جایی در رسانه ملی دارند. چه می شد اگر برنامه و برنامه هایی متنوع برای مخاطبان گوناگون به اطلاع رسانی در خصوص نشر می پرداخت و کتاب های جدید و مفید را معرفی می کرد؟ لااقل به این وسیله تحرکی ناچیز در وضعیت راکد کتابخوانی و نشر مملکت رخ می داد. البته در صورتی که مسؤولان نسبت به مسأله کتابخوانی و گسترش فرهنگ مطالعه جدی باشند و یک عزم ملی برای این هدف وجود داشته باشد؛ که نیست؛ همه شعارش را می دهند و مصاحبه اش را می کنند و در پایان فقط همین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می ماند که طبق معمول سنواتی باید کار سازمانی خودش را با بودجه های مشخص و محدود بکند و بس.

مثلاً سازمان ملی جوانان...

وقتی قرار شد جشن «خنران با مشارکت پنج سازمان بزرگ و کلی سر و صدا به خاطر «کتاب» راه بیفتد، خیلی امیدوار شدیم. وقتی با کلی عزت و احترام برای نویسندگان غرفه تشکیل دادند، کلی ذوق کردیم. وقتی دیدیم دختران نوجوان با شور و شوق به سراغ نویسندگان و شاعران می آیند و از آنها امضا می گیرند، همه دیدند می شود رابطه‌ای عاطفی میان جوانان و نوجوانان با کتاب و قلم ایجاد کرد. این اتفاق زیبا و آن استقبال پرشور و باورنکردنی دختران نوجوان از جشن انتشار دو کتاب، کلی اسباب امیدواری شد به حرکت های جدی در حوزه ترویج مطالعه و... که خبر رسید سازمان ملی جوانان زیر قول و قرارهایش زده و فقط از ذکر اسم و عنوانش در آگهی تلویزیونی و پوستر و پارچه نویسی ها و... استفاده تبلیغاتی کرده است. حالا شما فکر می کنید در دورانی که فساد و اعتیاد و تعارض های فکری و فرهنگی از همه طرف به جوان ها هجوم آورده و همه شعار رسیدگی و توجه به نسل جوان را می دهند، دیگر کسی جرأت می کند زیر بار مشارکت های فرهنگی و فعالیت هایی مانند ترویج و تبلیغ کتاب و... برود؟ البته سازمان ملی جوانان باز هم متولی امور جوانان است و همچنان به مسائل فرهنگی آنان رسیدگی می کند و شدیداً مشغول توجه به مشکلات جوانان خواهد بود. نگران نباشید!

خبر

توزیع بن تخفیف کتاب دفاع مقدس در بین دانش آموزان

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، بن تخفیف کتاب دفاع مقدس توزیع می کند.

مسؤولان این بنیاد در اطلاعیه‌ای اعلام کردند: ارگان ها و نهادهای آموزش و پرورش، بسیج دانش آموزی و دانشجویی شهدای مسیر کاروان کتاب «روی خط مهر» می توانند برای دریافت این بن ها به بنیاد حفظ آثار یا نمایندگی های بنیاد در شهرهای قزوین، زنجان، اراک، ساوه و قم مراجعه کنند. نمایشگاه کاروان کتاب «روی خط مهر» تا سی ام مهر ماه به کار خود ادامه خواهد داد.

کتاب‌های کودکان ارمنی و آسوری در خانه آبکار

نمایشگاه کتاب های کودکان ارمنی و آسوری ایران در دوره مشروطه برگرفته از مجموعه چندجلدی تاریخ ادبیات کودکان ایران در خانه هرآبکار برپاست. این نمایشگاه تا ۳۰ مهر از ساعت ۹ تا ۱۶ در خیابان جمهوری، خیابان نادری، کوچه شیروانی، کوچه جاویدان، پلاک ۶ برپاست.

درسومین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد حضوردارند

۳۷۰ ناشر با بیش از ۲ هزار عنوان کتاب

سومین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد ویژه دوره متوسطه با حضور ۳۷۰ ناشر، آذرماه در تهران برگزار می شود.

علیرضا حاجیان‌زاده، مدیرکل دفتر انتشارات کمک‌آموزشی وزارت آموزش و پرورش با اشاره به چاپ و انتشار ۳ جلد کتابنامه رشد و معرفی آثار مناسب آموزشی از آغاز امسال و چاپ ۵ جلد دیگر تا پایان سال افزود: از دیگر برنامه‌های ما، سفارش تولید کتاب به ناشران موفق است که با توجه به معیارهای شورای پژوهش و تألیف کتاب‌های درسی صورت می‌گیرد. در این نشست، محبت‌الله همتی، دبیر جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد نیز با اشاره به پایین بودن سطح کتاب‌های تألیفی گفت: نظر هیأت داوران ۳ جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد بر کتاب‌های تألیفی بوده و هست؛ ولی برای جشنواره سوم تاکنون مشخص نشده است که چه تعداد از کتاب‌ها تألیفی و یا ترجمه بوده‌اند.

همتی گفت: در سال ۱۳۷۹ و در نخستین جشنواره یکصد ناشر، در جشنواره دوم ۲۵۰ ناشر و در این جشنواره ۳۷۰ ناشر با ۲ هزار و ۷۰۶ عنوان کتاب حضور یافته‌اند.

مسابقه طراحی پوستر کتاب، کودک وخانواده

طراحی پوستر اصلی شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به مسابقه گذاشته شد. موضوع پوستر با توجه به شعار محوری این دهه و نمایشگاه شانزدهم «کتاب، کودک و خانواده» تعیین شده است. مجموعه پوسترهایی که توسط هیأت انتخاب به مسابقه راه پیدا می کنند، در اردیبهشت ماه ۸۲ و همزمان با نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به نمایش در می‌آیند.

هر شرکت کننده می‌تواند حداکثر دو اثر خود را تا ۳۰ مهرماه به دبیرخانه بفرستد.

معاونت فرهنگی وزارت ارشاد به منظور جلب فضای مشارکت نهادهای مدنی حوزه هنر و انجام امور در سطح کیفی مناسب، برگزاری این مسابقه را به انجمن صنفی طراحان گرافیک ایران واگذار کرده است.

افتتاحیه نمایشگاه تصویرگری

ساعت ۵ بعد از ظهر پنجشنبه دوم آبان ماه مراسم افتتاحیه پنجمین نمایشگاه تصویرگری کتاب کودک در فرهنگسرای نیاوران برگزار خواهد شد. گفتنی است این نمایشگاه تا چهاردهم آبان ماه ادامه خواهد داشت.

کتاب

حیات در حیاط

حیات در حیاط: حیاط در خانه‌های سنتی ایران (اصفهان، کاشان، تهران)، تألیف: فرشته تایی، انتشارات ترنم، تهران: ۱۳۸۱، ۱۹۸ صفحه.

این کتاب با دیدگاهی فلسفی در جهت پاسداری از سنت‌ها، به بررسی تفکر معماری ایرانی و طراحی فضاهای حیاط خانه‌های سنتی (اصفهان، تهران و کاشان) می‌پردازد و در بخش‌های گوناگون، مباحث تاریخی، نظری، روانشناختی، بحران مدرنیسم و عقاید فلاسفه‌ای همچون افلاطون، ارسطو، کانت، شوپنهاور و هگل را مطرح می‌کند. سپس با تعریف زیبایی و هارمونی به معماری سازگار با طبیعت، و رابطه شکل و محتوا می‌پردازد و با بررسی اهمیت فضاهای باز (قبل و بعد از اسلام)، به نگرش توحیدی معمار ایرانی و رابطه آن با طراحی فضاهای معنادار و همچنین الهام‌گیری، بهره‌وری و تأثیرپذیری از باور و طریقت او، که همانا گذر از عالم محسوس و رسیدن به عالم معقول (رهایی انسان) است، به نتیجه‌گیری می‌رسد. نهایتاً به «معماری بدون هویت» امروز که برپایه و اساس «گریز از سنت» طراحی می‌گردد، اشاره می‌کند و به آسیب های روانی و عواقب اجتماعی که گریبانگیر این «انسان بی‌قرار» می‌شود، می‌پردازد...

نگاه

محمدحسن نجفی

نگاهی به مجموعه شعر «یوسفی که لب نزدم» سروده لیلی گله داران

تازه در زبان و محتوا

اینکه زن باشی، و شاعر، و دغدغه‌های زن‌گرایانه داشته باشی، و ضمناً نخواهی زبانت، و ذهنت، شبیه ذهن و زبان‌های جا افتاده پیش از تو باشد، همه و همه، کار ساده‌ای نیست. با وجود شاعرانی چون فروغ فرخزاد، طاهره صفارزاده، خاطره حجازی، بنفشه حجازی، ندا ایکاری، صفورا نیّری، نازنین نظام شهیدی، ناهید کبیری و چندتن دیگر، اعلام حضوری جدی و سرشار از فردیت، جداً از هر کسی برنمی آید. کم نیستند زنان و دختران جوانی که در نشریات ادبی از آنها شعرهایی می خوانیم و کم نیستند آنهایی که کتاب هم دارند، اما انصافاً آنهایی که جدی‌اند و شعرشان ناشی از و حاکی از یک شعور درونی و بیرونی، و یک فردیت جسور و لجوج و دوست‌داشتنی است زیاد نیستند.

لیلی گله داران، در دومین مجموعه شعرش، «یوسفی که لب نزدم» بی آنکه بی قیدی و بی قاعدگی چشمگیری در زبان و روایت شعرش ایجاد کند، توانسته است آن شعور و فردیت را به نمایش بگذارد. شعر او از زنانگی سرشار و لطیف فروغ فرخزاد، در سطرهایی نظیر «خرده خرده جمع ات کرده‌ام/لای سوری مریم گذاشتم و/حالا خانه‌ام برایت جعبه‌ی کوچکی است» (ص ۱۴)، و از تصویرسازی نرم و منطق‌گریز ندا ایکاری، در سطرهایی مانند «نیمه‌ی بهار/گل‌های یخ روسری‌ام را دسته می کنم/از پشت پنجره/ناخن‌های جویده‌ی زمستانم را جمع می کنم»، نشانه‌هایی و ردپاهایی دارد، اما به هیچ وجه خود را به آنات شاعرانه و سبک و شیوه خاص آنها نسپرده است. او در شعرهای این مجموعه به زنانگی لب زده است، هم در محتوا و هم در زبان؛ اگر بتوانیم این دو را از یکدیگر جدا کنیم.

در زبان هم، این زنانگی به دو صورت خودنمایی می کند:

۱) در تصویرهای سوررئال؛ «بزرگتر می شوم/اما حجم کمتری از زمین را اشغال می کنم» (ص ۱۵)، «زیر ابروهایم/سایه‌ی رفتنم را به رنگ لباسم می زنم» (ص ۳۰)، «پرواز خسته‌ام از پرتاب سنگ‌ها بالاتر نرفت» (ص ۳۶)، «گنجشک ها دور سرگیجه‌ام صبحانه می خورند» (ص ۴۸)، «موسکی با لنگه کفشی چینی ته فنجانی از تمدن مصر و قرص‌های خودکشی» (ص ۵۲)، و...

۲) بازی زبانی؛ «آیینه‌ای که از کودکی‌ام به جا گذاشته‌ای/به جا نمی آورد/ابروهایم باریک‌ترند.» (ص ۲۸)، «تمام نمازهای نخوانده‌ی دنیا را/زکنار آیینه‌ای به جا می آورم که پشیمانی‌ام را به جا می گذارد» (ص ۲۹) و....

در واقع شاعر، با خلق آن تصاویر غیرعقلانی، به نقد و نفی خرد مردانه، عقل حسابگر و اندیشمند مردانه، می پردازد و با اجرای آن بازی‌های هر چندکم و کوچک زبانی نوعی شیطنت دخترانه را به نمایش می گذارد، به علاوه جسمانیت و مادیت زبان را نیز به رخ می کشد و با همان چند جناس به ظاهر بی اهمیت، وجهه متافیزیکی و معناگرای زبان را می شکند و به زیر می کشد، و به حیطه چشم، دیدن و عالم فیزیکی و مادی می آورد.

در این باره البته درک پولتیک عصر خود و موضع شعری عصر خود در ادامه اعصار گذشته، تنها باور هر شاعر جدی‌ای، از جمله لیلی گله‌داران، می تواند باشد و این پولتیک در مجموعه «یوسفی که لب نزدم» درک شده است. به این معنا که شاعر بی آنکه جسارتی به خرج بدهد و دست به ابداع ها و بدعت‌های چشمگیر و تأثیرگذار- از حیث سبک و منش‌های تکنیکی- بزند، شعری ارائه کرده است که گذشته از مشکل همیشگی ارجاع پذیری دال‌ها و معرف حضور بودن شخصیت زبانی عناصر شعری، به جرأت می توان ادعا کرد که یکی از پیشنهادهای عملی شعر دهه هشتاد است، برای عبور از بن بست جریان‌های افراطی دهه هفتاد- چه آنها که در بازی زبانی افراط کرده‌اند و چه آنها که در بسته‌گی زبانی!.

گرچه هنوز برای زنانه‌تر کردن فرم شعرش، جا دارد.

لیلی گله داران، در هر حال توانسته است با تصویرهای نه چندان منطقی و عقلانی خود و با زبان غالباً نه چندان سر به راه و حرف گوش کن خود، شعری تحویل دهه هشتاد بدهد که از جهاتی می توان آن را یکی از مسیرهای آینده شعر فارسی دانست. چراکه شاعرانگی را با شعرانگی می آمیزد و از قبل این آمیزش، با اغراق شاعرانه دغدغه‌های جنسیتی- فرهنگی و اجتماعی- خود، به سوی شعری نه تنها زن‌گرا، بلکه زنانه، حرکت می کند و از جهاتی می توان مجموعه برمی آید که شعرهایی باشند زنانه؛ پرناز و کرشمه، پرتناقض، منطق گریز و اگرچه از حیث زبان یکدست، اما از حیث تخیل ذهنی چند ساحتی و سیال و پرشیطنت و در عین سادگی، پیچیده.

البته اگر بخواهیم کمی رادیکال باشیم، می توانیم بگوییم لیلی گله‌داران در «یوسفی که لب نزدم» تنها به زنانگی لب زده است و نه بیشتر. اما تا همین اندازه راهم ارزشمند می دانیم و به فال نیک می گیریم. یعنی نمی شود شاعری را که شعرهایی در قد و قواره «رؤیای بازیگر» (ص ۳۰) «تا دوباره عروسکت شوم» (ص ۴۲) و «زمستان جر و سالم» (ص ۵۵) دارد، جدی و شعرهایی از این دستش را به فال نیک، نگرفت.

خبر

انتشار زندگینامه مارکز

در یک رویداد نادر و هیجان‌انگیز در کلمبیا، زندگینامه گابریل گارسیا مارکز، به قلم خود او، وارد کتابفروشی‌ها شده است. مارکز نویسنده کتاب‌هایی مثل صدسال تنهایی، کسی به سرهنگ نامه نمی‌نویسد و قتل از پیش اعلام شده است که در سال ۱۹۸۲ جایزه ادبی نوبل را دریافت کرد.

با توجه به ابتلای مارکز به بیماری سرطان این نگرانی وجود داشت که مرگ مجال انتشار کتاب را به وی نخواهد داد. این کتاب شش‌صدصفحه‌ای که «زیستن برای گفتن» نام دارد، در میان هیجان زایدالوصفی وارد کتابفروشی‌های کلمبیا شد. انتظار می‌رود مردم کلمبیا که نسبت به هر امری که آنها را از جنگ‌های خونین داخلی فارغ کند عطش نشان می‌دهند، کلیه نسخه‌های چاپ نخست این زندگینامه را روی دست ببرند.

کتاب تازه مارکز به ۳۰سال نخست زندگی او می‌پردازد و او در این کتاب اعتراف می‌کند که دیکته‌اش بسیار ضعیف بوده است. این نویسنده ۷۵ ساله اخیراً در جریان مصاحبه‌ای فاش کرد که شرح حال ۴۵ سال بعدی زندگی خود را در رشته‌ای از کتاب‌های کوتاه منتشر خواهد شد.

بنیاد گلشیری مجموعه داستان منتشر می کند

از میان کتاب‌های ارسال شده به بنیاد گلشیری یک مجموعه داستان کوتاه انتخاب و منتشر می‌شود.

فرزانه طاهری در گفت‌وگو با خبرنگار ما ضمن اعلام این مطلب افزود: در این مجموعه بهترین داستان‌های کوتاهی که در کتاب‌های ارسال شده به دبیرخانه جایزه گلشیری ارسال شده بود برای انتشار انتخاب شده است که هم اکنون آماده انتشار است.

وی همچنین یادآور شد داستان‌هایی که در سال ۷۹ به دست داوران رسید و برای این مجموعه انتخاب می‌شود با نام «نقش ۷۹» و آنها که سال گذشته بررسی شد با نام «نقش ۸۰» در دست انتشار است.

فرزانه طاهری اضافه کرد: همچنین این بنیاد قرار است مجموعه داستان‌های چاپ نشده‌ای از نویسندگان مختلف نظیر شهریار مندنی‌پور، ابوتراب خسروی، محمدرضا صفدری، کورش اسدی، سعید عباسپور، حسین سناپور و شهلا پروین روح را منتشر کند.

انتشار این کتاب‌ها بعد از مرحله انتخاب آثار خواهد بود.

یادداشتی در باب ادبیات، ادب نقد و نشر

محمد ایوبی

تا جایزه نوبل ادبیات، چند قرن راه مانده است؟

۱. امان از رابطه و دوزخ روابط، که دارد جای ضابطه را در تمامی ابعاد زندگی ادبی و اجتماعی و سیاسی و اقتصادی ما می‌گیرد. نمی خواهم وقتتان را بگیرم، اما نگاهی حتی سطحی به تیتر از اول و آخر فیلم‌ها و سریال‌های تلویزیونی بیندازید، (شبکه‌اش هم فرق نمی کند) تا نام‌های فراوانی را با یک نام خانوادگی ببینید، که نشان دهنده رابطه‌ای است نشسته به جای ضابطه، که آدم‌های بی‌طرفی مثل شما را دلگیر می کند، یعنی تهیه کننده و کارگردان و هنرپیشه‌های اول، اقوام ـ لابد هنرمند ـ خود را بسیج کرده‌اند تا جای آدم‌های اهل فن و دوردیده و خاک صحنه خورده را بگیرند، آدم‌هایی که هر تجربه را با خون دل به دست آورده‌اند و کار اصلی آنان بازی است که باید به حاشیه رانده شوند و جای خود را به تازه کارانی جویای نام و نان بدهند. (چرا که حضرات دست اندر کار سریال به این نتیجه نادرست رسیده‌اند که: چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است) و این جاگیران، البته غیر از انبوه دیگری هستند که نامشان با تهیه کننده و کارگردان یکی نیست، اما از خاندان پرشوکت ملاّ همسر و پسرخاله آنان هستند.

۲ـ و به صفحات ادبی نشریات، کمی دقت کنید، ولی مواظب باشید عدل و انصاف و انسانیت برایتان رنگ نبازد. چند شماره پیاپی این مجلات و روزنامه‌ها را نگاه کنید، چند نام این صفحات را در تیول و یدقدرت خود دارند؟ پنج شش نفر؟ موشکافی نفرمایید، هر آدمی بیشتر از پنج شش دوست جان جانی مگر می تواند داشته باشد؟ و حالا به یاد بیاورید نشریات دست راستی را، که فقط و فقط هنر و ادبیات را به قامت دست راستی‌ها دوخته‌اند و دست چپی‌ها را، که فقط و فقط هنر و ادبیات را به قامت دست چپی‌ها دوخته‌اند، آنها در ادبیات غرب، جز به دشنام یادی نمی کنند و اینان، گویی جز ادبیات غرب، ادبیاتی را نمی‌شناسند و مگر مصاحبه‌های خبرنگاران و مصاحبه‌گران، حساب شده نیست؟ امروز این روزنامه یا آقای نویسنده خودی مصاحبه می‌فرماید، فردا آن یکی، حتی در معرفی هنرمندان غرب و اروپا، نباید از هم عقب بمانند. ـ من این هفته درباره میلان کوندرا می‌نویسم، تو درباره ایزابل آلنده، هفته بعد تو درباره کوندرا می‌نویسی و من در مورد ایزابل آلنده. حتی در معرفی کتاب‌های تازه انتشار، باید هوای همدیگر را داشته باشیم و چنین است که گاه در یک شماره، دو سه کتاب از یک نویسنده را معرفی می کنند، اما کتاب‌های دیگر از قلم، می‌افتد. افتاد که افتاد، گله یکنی جواب را در آستین دارند: ای بابا! همه صنوف هنری و غیرهنری همین کار را می کنند، ما که باید چنین کنیم، (فرمود تا بوده این مقوله به مریدپروری و ازدیاد مرید و توجه نیاز داشته است، شما یادتان نمی آید که مرحوم جلال آل احمد، به غیبت... نیفت دیگر!؟)

القصه، در رفیق بازی و یارگیری، گویی توافقی آشکار میان حضرات صورت گرفته که بانبازی و دسته راه‌انداختن، دارد همه چیزمان را فاتح می کند. این چنین است که دوغ و دوشاب دارد یکی می‌شود. حدیث، حدیث نان فرض دادن است: «تو در مصاحبات از من بگو من هم فقط از تو می‌گویم. چطور است؟» و متأسفانه این بیماری دارد گریبان آدم‌های محترم را هم می گیرد که به حقیقت و وظیفه هنرمند و هنر او، باور داشتند، این قصه را گفتم تا بگویم جوانی درباره جوایز ادبی مرسوم شده در این یکی دو ساله با من حرف می‌زد: «ای بابا! شما چرا اینقدر خوشبین هستید؟ در این مسابقه‌ها، هنوز اعلام نشده، برنده و یا برندگان مشخص می‌شوند!» می بینید، نان قرض دادن و مرید پروری وقتی شروع شد، مثل یک بیماری مسری و خطرناک به همه معنویات سرایت می کند و همه چیز را زیر سؤال می‌برد! به دوست جوانم گفتم: «با احتساب این نظر بدبینانه، باید منتظر گرفتن نوبل ادبیات باشی. ان شاءالله، که تا آن راهی نمانده است. شاید چند قرن بی‌قابلیت!» گفت: «نوبل که هیچ. دیگر همه می‌دانند ژوری نوبل، سیاستی خاص را دنبال می کنند!» می‌خواستم بگویم «می‌فرمایی اگر سولژ نیستین مثلاً نوبل می گیرد، نویسنده نیست؟ و قطع برای کم کردن روی حزب کمونیست شوروی آن وقت‌ها، جایزه را تقدیم سولژنیستین کرده‌اند که نویسنده نیست؟» اما حرفی نزدم، چون حرف مهمتری داشتم.

۳ـ و حرف مهمتر من: جناب بهرام فیاضی ـ عضو هیأت مدیره نشر قطره ـ پیشنهاد انسانی و خوبی به هیأت مدیره اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران، داده است که ماحصل پیشنهادش این است که انجمنی از سرشناس‌ترین و معتبرترین اندیشمندان و فرهیختگان ایران تأسیس شود. به تأیید اکثریت اهل قلم و آنانی که توان مادی و معنوی کمک دارند، سرمایه‌ای فراهم نمایند و این سرمایه را به کار بیندازند و هر ساله از سود این سرمایه جوایزی به اهل کتاب تقدیم گردد. صد البته تأسیس چنین انجمنی، فرقه‌گرایی و دوست بازی و خودی و غیرخودی را، کنار خواهد زد. یعنی مهمترین و مهلک‌ترین بیماری کشنده‌ای را که ادب و فرهنگ ما را به نابودی می کشد و مثله می‌نماید، درمان خواهد شد. همین مهم ارزش پیشنهاد آقای فیاضی را مشخص می کند.

باز در این خصوص حرف‌ها داریم.

جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۲ به نویسنده مجار اختصاص یافت

جایزه نوبل رشته ادبیات سال ۲۰۰۲ به ایمره کرتس (Imre Kertesz) اختصاص یافت.

ایمره کرتس ۷۳ساله که عمده آثار او بر تجربه‌هایش در اردوگاه‌های نازی متمرکز است، در بوداپست، پایتخت مجارستان متولد شده است. او در سال ۱۹۴۴ در نوجوانی به اردوگاه کار اجباری «آشویتس» و سپس به «بوکنوالد» فرستاده و در سال ۱۹۴۵ از این اردوگاه آزاد شد.

تجربه‌های کرتس در نخستین رمان او به نام «انفرجام» که در سال ۱۹۷۵ منتشر شد، با جزئیات، منعکس شده است. این کتاب، سرگذشت مرد جوانی است که بازداشت می‌شود و به اردوگاه کار اجباری منتقل می‌شود، اما در نهایت، جان سالم به درمی‌برد. مؤسسه نوبل در این باره نوشته است: «سازش ناپذیری در موضع کرتس به خوبی در سبک او دیده می‌شود. سبکی که یادآور پرچینی تیغ دار و انبوه برای بازدیدکنندگان تازه وارد است.»

سعیده فراهانی

علی اکبر قاضی زاده:

چرا پایان؟ ما در سرآغاز کاریم

علی اکبر قاضی زاده نام آشنای اهالی مطبوعات، روزنامه نگار، مدیر مطبوعاتی، مدرس و محقق است. او خبرنگار، دبیر گروه، عضو شورای سردبیری و سردبیری را در روزنامه ها و مجله های گوناگون از سر گذرانده و امروز این خاک خورده تحریریه و دانشگاه با کوله باری از دانش و تجربه به تدریس و تحقیق می پردازد. از کلاس به خلوت خودخواسته اش پناه می برد و می نویسد. گفت وگوی کتاب هفته را با او در پی بخوانید.

پیشتر در گفت وگوهایی از کارهای در دست انتشار گفته بودید. آن کوشش ها به جایی رسید؟

می رسد؛ یعنی امیدوارم برسد. به سفارش «اداره کل تحقیق و توسعه صدا» کتاب دیگری را تدوین کردم که گویا باید آماده تو زیع باشد، به نام «گزارش نویسی رادیویی» چنان که از عنوان کار بر می آید کتابی است در مورد مهارت های تهیه گزارش برای رسانه های شنیداری. کوشیدم با توانایی محدود در مورد مهارت مهم گزارش نویسی در رادیو بحث کنم. سعی کردم هر بحث را با نمونه هایی همراه کنم تا کار، قابل استفاده در باشد...

گفتید کتاب دیگری...

بله. به سفارش همان اداره و زیر عنوان «نوشتن برای رادیو» کار دیگری از من در اردیبهشت ماه ۱۳۸۰ منتشر شد. اصل کتاب در واقع جزوه ای بود که دوست عزیزم دکتر حسین شهیدی برای واحد آموزش بخش بین الملل بی بی سی، به زبان انگلیسی نوشته بود، به آن متن حاشیه های مفصلی افزودم تا برای استفاده کننده ایرانی مفیدتر باشد.

متن اصلی، صرفنظر از طرح نکته های بسیار جالب از دیدگاه زاویه طرح موضوع و زیر نظم درآوردن آموزه ها و مهارت های روزنامه نگارانه، خیلی آموزنده بود. از اینها گذشته بیشتر از اینکه کار، مورد توجه واقع شد من را راضی کرد.

چگونه؟

اول اینکه انتشار کتاب، با برگزاری یک سمینار با نشست سراسری دست اندرکاران امور رادیویی همزمان شد و شنیدم در آنجا اعتراضاتی را برانگیخت. بعد هم گویا در محافل آموزشی تخصصی خبرنویسی رادیویی پذیرفته شده است. نیز شنیده ام که مؤسسه انتشاراتی سروش قصد دارد این کار را انتشار دهد.

ترجمه دیگری هم گویا در حوزه روزنامه نگاری در دست داشتید...

کتابی است زیر عنوان «روزنامه نگار دنیایی» نوشته روزنامه نگار، سردبیر و مدرس روزنامه نگاری شاخص انگلیسی، «دیوید رندال». کتاب در سال ۹۷ میلادی انتشار یافته است و لااقل یک سال و نیم از پایان ترجمه آن می گذرد که از هشت یا نه ماه پیش هم در انتظار انتشار آن هستیم...

چرا در انتظار؟

طبیعت در وجود من خاصیتی را سرشته است که آرزو می کنم در وجود دیگران نباشد. من با هر مؤسسه یا سازمان دایر و فعالی که مربوط می شوم، با ازروتق و فعالیت می افتد، با از پایه برمی افتد. این مؤسسه انتشاراتی هم تابع همان قاعده است. نسخه حروفچینی را سه ماه پیش، برای من فرستاده اند و من منتظر هستم «برخی مشکلات اداری» را رفع کنند تا کار دنبال شود.

کتاب رندال در مورد چیست؟

این کتاب را حدود پنج سال پیش دوست عزیزی برای من فرستاد. فصل هایی از کتاب را از سال ۷۸ تدریج ترجمه کردم و در کلاس های خبرنویسی و گزارش نویسی هم تدریس کردم. کتاب در دوازده فصل به انواع زمینه ها و مهارت های روزنامه نگاری پرداخته است. رندال به فراخور و مناسبت هر بحثی، هم از نمونه های خوب از خبر و گزارش و هم از خبرنگاران و گزارشگران برجسته یاد می کند. به علاوه نوعی سرزندگی و طراوت، در این اثر سراغ کردم که باید در مباحث زنده و پرطراوت روزنامه نگاری وجود داشته باشد.

این کتاب چه امتیازهایی دارد؟

در مورد این کتاب، روزی به دوست و همکار عزیزی عرض کردم که تقریباً هیچ نکته مهمی در این کتاب نمی توان یافت که استادان روزنامه نگاری ما نداشته و روزنامه نگاران خوب ما آنها را رعایت نکنند. کار مهم سلیقه ممتاز رندال، در دسته بندی کردن و تدوین علمی آن مهارت هاست. به علاوه نکته های تازه ای هم در کتاب رندال و ترجمه های دیگری که کرده ام وجود دارد که در کتاب های روزنامه نگاری استادان بزرگوارم ندیده ام...

مثلاً؟

ملاحظه بفرمایید. من از قول رندال در بعضی کتاب ها، مبحث را وقتی جلبی نقل کرده اند، به آنان گفته شده است که گزارش پیگیرانه باید همان گزارش دنباله دار باشد. یعنی گزارش که در یک نوبت انتشار پایان نمی پذیرد، مثل سلسله «همه گزارش ها پیگیرانه است». حال آنکه گزارش پیگیرانه (InvestigativeReport) دشوارترین، مهم ترین، پرهزینه ترین و در عین حال خطرناک ترین انواع گزارش است که نمونه کلاسیک آن را گزارش معروف به «واترگیت» مثل می زند. یا سبک نگارش خبر، با الگوی هرم وارونه را جزء سنت روزنامه نگاری می شمارند و امروز بر روی سبک «اثرگذارنده» یا «موک» بحث می کنند.

به علاوه من در کتاب رندال و سه کتاب دیگر که پس از سال ۱۹۹۰ انتشار یافته اند، دیگر واژه «لید» را برای خبر و «مقدمه» یا «اشاره» را برای گزارش ندیدم. اکنون در مورد آغاز خبر و گزارش یک واژه به کار می برند «intro» که به جای آن واژه «ورودی» را گذاشته ام.

نیز عنوان «کلیشه» برای هر تقلیدبی اراده و خود کار. در گزینش واژه، ترکیب، ساختار و حتی سبک نگارش. اصطلاح

دلم می خواست زندگی این مجال را فراهم می آورد که به دل و دلخواهم برسم... دلم می خواهد مجالی باشد تا برای دلم هم کاری بکنم

«راه اندازی» (brief) که هم دیوید رندال، هم سالی آدامز و هم دکتر شهیدی در اثر خود بر آن بسیار تأکید کرده اند و... به اضافه نکته ها و مباحث دیگر.

کتاب سالی آدامز در مورد چه موضوعی است؟

حق با شماست. باید توضیح می دادم. کتاب «روزنامه نگاری دنیایی» را که تمام کردم، کتاب دیگری به دستم رسید زیر عنوان «فنون نوشتن روزنامه نگارانه». این کتاب نوشته «وین فورد هیکز» (Wynford Hicks) «سالی آدامز» (Sally Adams) و «هاریت گیلبرت» (Harriet Gilbert) است. این یکی هم در مورد روزنامه نگاری عملی است، با تأکید بیشتر بر جزئیات مهارت های روزنامه نگاری و با مثال های بیشتر. من فصل «گزارش» کتاب اخیر را بر متن کتاب دیوید رندال افزوده ام تا کتاب کامل تر شود. اگر کتاب چاپ شود ممکن است برای دانشجویان، علاقه مندان و دست اندرکار جوان مطبوعات منبع مناسبی به حساب آید. ملاحظه می فرمایید که همه کارهای من به مطبوعات و روزنامه نگاری ربط دارد.

در زمینه تاریخ معاصر و تاریخ مطبوعات هم کارهایی می کردید. در این زمینه کار تازه ای ندارید؟

نه. کوشش های پراکنده و نیمه کاره ای دارم که نمی خواهم به آخر برسانم...

چرا؟

اول اینکه در این زمینه کوشندگان صاحب نظری کار می کنند و تا آنان قلم فضل بر کاغذ تعهد و مسؤولیت می گذارند، چه جای من؟

در اصل، ورود من به حوزه تاریخ معاصر و به تبع آن، تاریخ مطبوعات توضیح این منطق بود که رویدادها و پدیده های امروز، نمونه های اصیل و شبیه تاریخی هم دارند. اگر ما آن اصل ها و شباهت ها را خوب بررسی کنیم، ممکن است بتوانیم از تکرار لغزش ها بر کنار بمانیم. مثلاً در تاریخ ۹۶ ساله مطبوعات غیر دولتی، حوادث و زمینه های حوادث که منجر به تهدید و تحدید آزادی ها شده، یکی است. مثلاً شباهت های حیرت انگیزی میان مباحث و عملکردهای دوره مشروطه اول با همین دوره معروف به «مطبوعات عصر دم خرداد» وجود دارد. حتی این شباهت ها را می توان در نظریه های دست اندرکاران مطبوعات در هر دوره یافت. در «جان باختگان روزنامه نگار» سعی کردم که شباهت ها و تکرارها و آثار آن را توضیح دهم.

چگونه؟

در عصر مشروطه، مطبوعات ایران دو پدیده متضاد داشت: روزنامه نگارانی که تصور می کردند صدور فرمان مشروطه، روزنامه و روزنامه نگار را از همه قید و بندها و بگیر و ببندهای پیشین خلاص کرده است. بنابراین با آزادی کامل- حتی آزادتر از جوامع غربی- می توان نوشت و چاپ کرد. میرزا جهانگیر خان شیرازی (دهخدا)، سید محمدرضا مساوات و شیخ احمد ترنی از جمله چنین تصور می کردند.

از سوی دیگر نهادها، مراکز قدرت و صاحبان نفوذ همان بودند که پیش از صدور فرمان هم سررشته کارها را به دست داشتند. مثل محمدعلی شاه، امیربهادر جنگ، شیخ فضل الله نوری و مثلاً مهدی خان مخبرالسلطنه هدایت که حاضر نبودند یک میلیمتر از میدان اقتدار خود عقب بنشینند. شرح برخورد و بحث همین آقای هدایت با میرزا جهانگیر خان که در شماره دوم صوراسرافیل گزارش شده، نمونه ای عالی از این تضاد است.

در دوره ملی شدن صنعت نفت هم وضع عیناً همین بود؛ در دوره پیروزی انقلاب هم و در دوره معروف به اصلاحات (دوم خرداد) هم همین هست که هست. می خواهم بگویم محور دوگانه تحمل محدود مسؤولان مصلحت اندیش و سراسیمگی مطبوعاتیان رسم روزگار در دوره های وفور مطبوعات بوده و هست.

کار در مطبوعات چه؟ به نظر می آید جایی مشغول نیستید...

پیشنهادهایی به من کرده اند که به دلایلی نتوانسته ام بپذیرم. جاهایی هم هست که دوست دارم کار کنم؛ اما پیشنهادی نشده است. دلم برای کار روزنامه پر می زند. این درست نیست که می گویند من پس از تعطیلی چند روزنامه در فاصله زمانی محدود و سرخورده شده ام. این حرف ظالمانه است. دلم می خواهد باز با بچه های مطبوعات، به زبان مشترک مطبوعات حرف بزنم. البته خیلی هم در این مورد بیکار نیستم. چند کار وقت گیر تحقیقی البته در این دو سال و نیم بخشی از وقت مرا گرفته است

چه کارهایی؟

سال گذشته تحقیقی کردم در مورد کیفیت رعایت آموزه های حرفه ای در ۲۰ روزنامه مطرح در حال انتشار. کاری بود به سفارش و نظارت مؤسسه مطالعات و تحقیقات رسانه ها. کار من این بود که مهارت های حرفه ای در کار روزنامه نگاری را مثل نیترو لیدنویسی، خبرنویسی، گزارش، مصاحبه ظاهر و درست نویسی را در آن روزنامه ها بررسی کنم...

و نتیجه؟

نتیجه کار توزیع شد. مقدمه گزارش توضیح می داد که چرا در برخی روزنامه های ما به اصول حرفه ای چندان اعتنا نمی شود و چه عواملی مانع می شوند. مثل اینکه دغدغه امروز بخش مهمی از مطبوعات، این است که آیا شماره بعدی را هم می توانند انتشار دهند یا نه. یا اینکه روزنامه ها با بودجه و امکان محدود، راه اندازی می شوند. در نتیجه کار کنان تحریریه های کم تعداد، به جای ابتکار و خلاقیت که القبای روزنامه نگاری است، به تکرار، کلیشه و رونویسی از خبرگزاری ها و شبکه های رایانه ای سرگرم می شوند. یا اینکه دستمزد روزنامه نگاری که کار خود را می داند، به حدی نیست که بدون نیاز به منابع درآمد کناری، تنها در روزنامه ای که در آن کار می کند با همه نیرو و توان و همه روز و شب کار کند. یا اینکه اغراق در اعلام و تبلیغ مواضع سیاسی، روزنامه ها را تا حد بولتن حزبی پایین می آورد و...

نتیجه اینکه روزنامه هایی کمتر در خطر هستند که مایه آبادتری دارند و می توانند مواضع سیاسی خود را پنهان کنند پس از نظر حرفه ای موفق تر هستند.

البته هرگز زمینه برای کار حرفه ای چون امروز مهیا نبوده است. امروز یک موج پرتوان و پویای جوان در روزنامه های پرتعداد معاصر حاصل ذوق و لذیذ و مهارت خود را عرضه می کند. «فردا» بر روی همین موج جوان و پرانگیزه طلوع می کند.

بگذریم. چند مقاله هم برای فصلنامه نقاش پژوهش و سنجش، نوشته ام.

تدریس هم که لابد بخش دیگری از وقت شما را می گیرد.

خوشبختانه بیشتر وقت مرا، غیر از چند دانشکده و مؤسسه آموزشی که در آنها هفته ای چند ساعت تدریس می کنم، در سال های اخیر در چندین دوره آموزشی در تهران و شهرستان ها درس دادم که متولی کار یا مؤسسه مطالعات و تحقیقات رسانه ها بود یا دانشکده خبر و گاهی هم از مسیر معرفی دوستان بزرگوارم، خیلی نیازبه مدرک و دلیل ندارد که آموزش هنوز در کشور ما حرفه ای نیست که زندگی کسی را تأمین کند. اما از روزنامه نگاری و مهارت های آن گفتن برای بچه های کردستانی، اصفهانی، خوزستانی، آذربایجانی، قزوینی و... بسیار شوق برمی انگیزد. در این دوره ها استعدادهای درخشانی سراغ می کنم که بسیار دلگرم کننده است.

دوستان آگاه من می دانند که تا چند سال پیش- حتی از نظر ظاهر- تفاوت چشمگیری میان مطبوعات تهرانی و شهرستانی وجود داشت. امروز نشریه هایی در شهرستان هایی مثل قزوین، ارومیه، کاشان و شهرهای دیگر چاپ می شوند که بسیار دلگرم کننده هستند...

و دیگر...

دیگر چه عرض کنم؟ این همه کار برای آدم بیکاری مثل من کفایت نمی کند؟

دلم می خواست زندگی این مجال را فراهم می آورد که به دل و دلخواهم برسم. ترجمه ای کردم از مجموعه قصه های حوزه قفقاز که باید به زبان آهنگین و شعر ماند باشد. دو داستان بلند دارم هر دو از واقعه های روزگار نسل خودم. یک تحقیق نیمه کاره دارم، در این مورد که در هر روز از ۱۶۵ سال اخیر چه مطبوعاتی انتشار می یافته است و... دلم می خواهد مجالی باشد تا برای دلم هم کاری بکنم، تا چه پیش آید...

و حرفی در پایان؟

چرا پایان؟ ما در سرآغاز کاریم. بهترین کارهای مطبوعاتی هنوز منتشر نشده اند. بچه های امروز، فردا، آن کارها را خواهند آفرید... فردا، از آخر امروز آغاز می شود و پایان، آغازی دیگر است. موفق باشید.

امیر کاووس بالازاده

در گفت و گو با دکتر هوشنگ شهابی استاد روابط بین الملل و تاریخ دانشگاه بوستون آمریکا عنوان شد

پیدایی و سقوط رژیم های سلطانی

«رژیم سلطانی» دیکتاتوری فرد مستبد و فاسدی است که مشروعیت سنتی ندارد و ملاّ علما و روحانیان دینی از او حمایت نمی کنند و وی نیز پایبند احکام هیچ شریعتی نیست و خود و خانواده‌اش غرق در فساد و تباهی‌اند و همه امور اقتصادی کشور را به گونه‌ای در کنترل و اختیار گرفته‌اند که رقابت آزاد بی‌معنا شده است. تمام نهادها و سازمان‌های دولتی از جنبه‌های اداری و بیروکراتیک خویش فاصله گرفته و تنها بر اساس خوشایند حاکم مستبد شکل و سازمان یافته‌اند. در این رژیم، زیردستان و سردمداران به یکسان احساس ناامنی و بی‌اعتمادی می‌کنند و هر لحظه می‌پندارند که در سراشیب سقوط و تباهی قرار گرفته‌اند. به عنوان مثال ممکن است فردی یک روز وزیر یا نخست‌وزیر باشد و روز دیگر بر اساس دستور، به زندان بیفتد. فرجام چنین رژیمی انقلاب مردمی یا ظهور جنبش‌های مسلحانه است که سرانجام دیکتاتور را از اریکه قدرت به زیر می‌افکند.

این مطلب را دکتر «هوشنگ شهابی» استاد روابط بین‌الملل و تاریخ دانشگاه بوستون آمریکا در گفت‌وگو با «کتاب هفته» پیرامون کتابش «نظام‌های سلطانی» که با همکاری خوان‌لینز توسط «نشر شیرازه» منتشر شده است، اظهار داشت.

دکتر هوشنگ شهابی در اسفندماه ۱۳۳۲ و به قول خود بعد از کودتای ۲۸ مرداد به دنیا آمد. او دانشگاه کان در فرانسه لیسانس جغرافیا گرفت. وی می‌گوید: این شهر غیر از آن شهر کان است که فستیوال معروف سینمایی در آن برگزار می‌شود. آنگاه دیپلم مطالعات سیاسی را - معادل لیسانس - از انستیتو علوم سیاسی پاریس دریافت داشت. از دانشگاه ییل آمریکا در رشته روابط بین‌الملل فوق لیسانس و از همان دانشگاه در رشته علوم سیاسی دکترا گرفت. پس از آن مدت ۸ سال استادیار و دانشیار علوم سیاسی در دانشگاه هاروارد بوده است. از سال ۷۷ تا کنون نیز استاد روابط بین‌الملل و تاریخ در دانشگاه بوستون آمریکاست. از جمله آثارش «رژیم‌های سلطانی» است که با همکاری استادش «خوان لینز» شکل گرفته که شخصی اسپانیولی است. وی جشن‌نامه‌ای هم برای استاد تدوین کرده که حدود ۲۵ مقاله از استادان همکار و دوستان خوان لینز را در بر می‌گیرد. دکتر هوشنگ شهابی اکنون در زمینه تاریخ فرهنگی سده گذشته ایران تحقیق می‌کند.

وی در مورد رساله دکترایش می‌گوید: رساله‌ام در مورد تاریخچه نهضت آزادی و مهندس بازرگان است و تحلیلی تاریخی - اجتماعی از جریان ملی - مذهبی در فاصله بین کودتای ۲۸ مرداد تا زمان درگذشت حضرت امام خمینی (ره) ارائه می‌دهد.

دکتر شهابی در خصوص برگردان این رساله به زبان فارسی اظهار می‌دارد: خودم مایل نیستم به زبان فارسی برگردد. چون از وقتی کتاب به انگلیسی منتشر شده، یعنی حدود ۱۲ سال قبل آنقدر منابع و ماخذ جدید به فارسی در آمده که اگر قرار باشد کتاب به فارسی منتشر شود باید تجدید نظری کلی در آن بکنم و چیزهایی به متن بیفزایم. من در زمان دفاع همه آثار موجود را دیده بودم، اما با منتشر شدن کتاب‌ها و خاطرات افراد مختلف، اکنون کتابم را ناکامل می‌بینم و متأسفانه در حال حاضر وقت تجدید نظر در آن را ندارم.

رژیم‌های سلطانی چیستند و چه ویژگی‌هایی دارند؟

رژیم سلطانی دیکتاتوری فردی شخص مستبدی است که مشروعیت سنتی ندارد. در ایران مثلاً ناصرالدین شاه گرچه مستبد است، اما استبدادش جنبه سنتی دارد، زیرااین سلطان بن سلطان و خاقان بن خاقان ظل الله است. او - گر چه به ظاهر - مسلمان است، نماز می‌خواند و اکثر روحانیون مادامی که وی قوانین اسلامی را زیرپای نمی‌گذارد، با او کاری ندارند.

در حقیقت «رژیم سلطانی» وقتی شکل می‌گیرد که پادشاه مستبد پایبند قانون و مذهب خاصی نباشد. گرچه ممکن است وی ظاهراً دینی همچون اسلام را به رسمیت بشناسد، اما علما و روحانیون آن دین را بکلی نادیده می‌انگارد. در چنین رژیم‌هایی فساد دامن می‌گسترد و اطرافیان دیکتاتور و مهمتر از آن خانواده او را دربر می‌گیرد. در اقتصاد حکومت‌هایی از این دست رقابت سالم به چشم نمی‌خورد و مناقصه‌ها و کنترات‌های پولساز را نه به افراد شایسته، بلکه به یاران و همدستان مستبد و آنها که دور و اطراف او را گرفته‌اند و به سهم خود باج‌هایی به قدرت می‌پردازند، داده می‌شود و همین افراد هستند که عمده‌ترین بهره را از اقتصاد کشور می‌برند. این مقوله را در اصطلاح «کاپیتالیسم یاران» می‌گویند. اگر به خاطر داشته باشید در اواخر حکومت پهلوی، اشرف و شهرام پهلوی تقریباً تمام امور اقتصادی را قبضه کرده بودند. در چنین رژیم‌هایی برای زیردستان هیچ‌گونه امنیتی متصور نیست. یک روز ممکن است وزیر یا حتی نخست‌وزیر باشند و روز دیگر به فرمان دیکتاتور راهی زندان شوند. نمونه بارز این مسأله، حرکت شاه نسبت به امیرعباس هویدا است . پیشرفت و گرفتن پست‌های حساس در نهادها و سازمان‌های دولتی در چنین رژیمی جنبه بوروکراتیک و اداری ندارد، بلکه خوشایند دیکتاتور فردی را به مقامات بالای اجتماعی سوق می‌دهد. در ایران باستان پادشاه مشروعیت سنتی داشت و در بسیاری اوقات این امر با دین پیوند خورده بود. به عنوان مثال داریوش در کتیبه بیستون فرمول مشروعیت خود را چنین ارائه می‌دهد: «من هخامنشی هستم و به فرمان اهوره مزدا شاه شدم.» بنابراین، پادشاه تابع قوانین و اصول دین است و علیه آنها عمل نمی‌کند، زیرا در این صورت مشروعیت سنتی‌اش را از دست می‌دهد. شاه اسماعیل صفوی و همه پادشاهان سلسله صفوی برای خود مشروعیت مذهبی قائلند. حتی پادشاهان قاجار هم توسط روحانیت تقی نمی‌شوند و در حکومت توازنی بین قدرت علما و پادشاه وجود دارد. این موازنه قدرت از نظر طبقه سیاسی حاکم مملکت و عوام باید به گونه‌ای باشد که هیچ کس بر مشروعیت پادشاه، گمان نبرد.

با این ترتیب شما رژیم محمدرضا پهلوی را رژیم سلطانی می بینید؟

● اگر کلیت تاریخ را در نظر بگیرید، نظام‌های دموکراسی پدیده‌های بسیار نادری به حساب می‌آیند

سال‌های بعد از ۱۵ خرداد ۴۲ در رژیم شاه و دوره دوم حکومت رضا شاه و نه چند سال اول آن را می‌توان رژیم سلطانی دانست. در واقع رضاشاه زمانی که تیمورتاش را به قتل می‌رساند و نیز داور را وا می‌دارد تا خود را بکشد و بعد با بی‌اعتنایی به مجلس و علما کارهای خود را پیش می‌برد، در دهه آخر حکومتش رژیم سلطانی به وجود می‌آورد. رژیم محمدرضا پهلوی هم بعد از واقعه ۱۵ خرداد سال ۴۲ که مجلس کاملاً فرمایشی می‌شود و این وزارت کشور است که تصمیم می‌گیرد که چه کسی نماینده کاشان یا سمنان باشد، به سمت سلطانی شدن پیش می‌رود.

پس رژیم شاه بعد از کودتای ۲۸ مرداد سلطانی نیست؟

نه. ببینید قبل از ۱۵ خرداد حداقل قشری سیاسی وجود داشت. افرادی نظیر علی امینی و درخشش و اللهیار صالح و اسدالله علم و حسین علایی بودند که بالاخره منافع طبقه‌ای را باز می‌نایدند. بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۳۳ مجلس منعکس کننده منافع مالکان بزرگ است، اما بعد از ۱۵ خرداد سال ۴۲ دیگر چنین چیزی را نمی‌توان دید. سیاستمداران گذشته از صحنه خارج می‌شوند. امثال هویدا و جمشید آموزگار جای آنها را می‌گیرند که به هیچ وجه با سیاستمدارانی که قائم به ذات باشند، نظیر علی امینی، قابل مقایسه نیستند. آنگاه وقتی فساد‌های اقتصادی خانواده سلطنتی اوج می‌گیرد و جامعه به سمت دگرگونی پیش می‌رود، یعنی در هنگامه گذار به طرف یک سیستم دیگر، یا مثل ایران با مقوله انقلاب مواجه می‌شویم و یا همچون نیکاراگوئه جنگ داخلی کار رژیم سوموزا را می‌سازد. در نتیجه، رژیم سلطانی با آن معنی دقیقی که از آن سخن می‌گوییم در دوره نسبتاً کوتاهی پیش می‌آید و به شکل خالصش خیلی کم است، اما علائم و آثار بسیار دارد.

بنابراین آیا رژیم‌های سلطانی را می‌توان با رژیم‌های دیکتاتوری تطبیق یا مقایسه کرد؟

بله. یکی از شاخه‌های علوم سیاسی، سیاست تطبیقی است که سیستم‌های سیاسی کشورهای مختلف را با یکدیگر مقایسه و دسته‌بندی می‌کند. به عنوان مثال دموکراسی‌های پارلمانی ویژگی‌های مخصوص به خود را دارند و همین طور رژیم‌های غیردمکراتیک و تک حزبی با یکدیگر متفاوتند. در حدود ۲۷ سال قبل بود که استاد آقای «خوان لینز» به مناسبتی ناگهان دریافت که رژیم‌هایی در دنیا موجود است که در طبقه‌بندی‌های رایج نمی‌گنجند. این رژیم‌ها گرچه دموکراتیک نیستند، اما حزب هم نقش مهمی در آنها ندارد؛ نظیر موقعیتی که مثلاً حزب بعث عراق یا حزب کمونیست شوروی سابق در این کشورها داشته‌اند یا دارند. در رژیم مورد بحث شخص دیکتاتور و اطرافیانش بسیار مهم هستند. از این رو، وی نام «رژیم سلطانی» را برای چنین حکومت‌هایی برگزید که برگرفته از نوشته‌های جامعه‌شناس بزرگ آلمانی «ماکس وبر» است. به هر حال او این واژه را در اثرش به کار برد، اما کتاب‌های ما، گرچه در پیشگفتار به یکدیگر نزدیکند، ولی تفاوت‌هایی دارند و یکی نیستند. در کتابم که عمده مسائلش را در رساله دکترایم طرح کرده‌ام و به سال‌های اول پس از انقلاب باز می‌گردد، در تحلیلی که از رژیم شاه ارائه داده‌ام، از این زاویه وارد بحث شده که آن حکومت به تعبیر اسناد رژیمی سلطانی است، اما یکی از ویژگی‌های رژیم‌های سلطانی آن است که وقتی عمر آنها به پایان خود نزدیک می‌شود، گذار قانونمند به رژیم بعدی صورت نمی‌گیرد و اکثراً یا انقلاب به راه می‌افتد و یا جنگ داخلی در می‌گیرد. نمونه آن در ایران اینگونه است که وقتی شاه می‌خواهد فضای باز سیاسی ایجاد کند، چون احزاب و انتخابات آزاد وجود ندارد، انقلاب اسلامی صورت می‌گیرد. این رژیم‌ها اصولاً حتی بر عکس دیکتاتوری‌های نظامی عمل می‌کنند، چون در آن حکومت‌ها گاه ژنرال‌ها قبل از پایان کارشان به ناگاه تصمیم می‌گیرند در فلان روز قدرت را به غیر نظامیان باز پس بدهند و از این رو با انجام انتخابات قدرت را باز می‌گردانند و نمی‌گذارند گذار قدرت به شکل خونین صورت گیرد. بنابراین، در این حکومت‌ها کم و بیش به آرامی گذار قدرت به نظامی دیگر قابل تجسم است، حال آنکه در رژیم‌های سلطانی چنین نیست و در سطح بالای کشور قانونمندی به چشم نمی‌خورد. انتخابات هست، اما دروغین است و طبقه سیاسی وجود ندارد و تنها دیکتاتور و نوکرانش فعال مایشاء هستند.

به نظر می‌رسد عمر رژیم‌های سلطانی در جهان معاصر به سر رسیده باشد و...

انتقادی که می‌توان به کتاب داشت، این است که رژیم‌هایی که ما از آنها سخن به میان می‌آوریم، مربوط به گذشته‌اند و در حال حاضر دیگر وجود ندارند. بنابراین می‌توان این سؤال را طرح کرد که آیا عمر این حکومت‌ها به سر رسیده و دیگر نمی‌تواند وجود داشته باشند و شرایط برای پیدایی آنها میسر نیست؟ در پاسخ باید گفت که ما در جایی در آسیای مرکزی شاهد تکوین دوباره این رژیم‌ها هستیم. به عنوان مثال می‌توان از «ترکمنستان» یاد کرد. می‌دانید که مردم این کشور و سایر جمهوری‌های جنوبی شوروی سابق پس از استقلال در فقر و بیچارگی به سر می‌برند. اما اطلاعات به دست آمده از ترکمنستان نشان می‌دهد که آقای صفر مراد نیازاف رییس جمهوری این سرزمین چپ و راست برای خود کاخ می‌سازد. چون کمونیسم مشروعیتش را از دست داده، حزبی که دست دیگر نهادی مستقل از شخص رییس جمهور تلقی نمی‌شود و جولانگاه یاران او شده است. در سیستم تک حزبی، مثل نظام‌های کمونیستی، حزب بر جامعه حکومت می‌کند و رییس جمهور از داخل حزب می‌آید، اما وقتی حزب ایزار کار دیکتاتور شود، دیگر نهاد سیاسی مستقلی جلوه نمی‌کند. در حقیقت اکنون تداوم نظام‌های سلطانی را در آسیای مرکزی و علی‌الخصوص ترکمنستان می‌بینیم. توضیح این نکته ضروری است که این مسأله دیدگاه شخصی من است و از زاویه خودم به مسأله می‌نگرم و نباید آن را مقوله‌ای حکومتی انگاشت و صرفاً از منظر آکادمیک و دانشگاهی خود این نظریه را طرح کردم .

سؤالی که در اینجا مطرح می‌شود، این است که آیا دیکتاتوری‌های قبلی زمینه‌ساز پیدایی رژیم سلطانی در کشوری نیستند؟

اجازه بدهید که در اینجا اشاره کنم که دموکراسی در تاریخ جهان، نظامی کاملاً استثنایی است. اگر کلیت تاریخ را در نظر بگیرید، نظام‌های دموکراسی پدیده‌های بسیار نادری به حساب می‌آیند. در نتیجه، در فرایند تاریخ، نظام‌های غیر دموکراتیک بیشتر داریم، ولی رژیم‌های غیر دموکراتیک آن واقسام گوناگون دارند، مثل رژیم تک حزبی شوروی سابق، منتها تا هنگامی که یک حزب وجود دارد که اعضای آن واقعاً معتقدند که رسالتی بر عهده دارند و خود را فرمانبردار نوعی جهان‌بینی و برنامه سیاسی بدانند، آن رژیم سلطانی محسوب نمی‌شود، زیرا حکومت تنها حول محور یک شخص نمی‌گردد و یک ایدئولوژی و جهان بینی آن را به حرکت در می‌آورد. در رژیم سلطانی حتی اگر جهان‌بینی هم وجود داشته باشد، ظاهری و دکور است و برای دست‌اندرکاران حکومت محرکی واقعی به حساب نمی‌آید. در حقیقت شاید بتوان چنین نظر داد که اگر یک رژیم غیردموکراتیک، همچون سیستم تک حزبی شوروی سابق، دوران گذار به سوی دموکراسی نداشته باشد و فساد در ارکان آن راه یابد و یک شخص نقش کلیدی در حکومت به دست آورد و عمال آن رژیم اعتقاد عینی و قلبی خویش را نسبت به ایدئولوژی و جهان‌بینی‌اشان از دست بدهند، آنگاه زمینه برای پیدایی رژیم سلطانی مهیا خواهد شد. در مورد شخصیت‌های معروف کمونیست نظیر «استالین» می‌توان گفت که وی دیکتاتور بود، اما فاسد نبود و خود را وقف تحولی می‌انگاشت که می‌خواست شوروی آن روزگار را از کشوری با صنعتی ضعیف و ناتوان، به کشوری درجه اول و صنعتی بدل سازد. البته باید تأکید کرد که در اواخر دوران برژنف و خصوصاً در سه - چهار سال آخر حکومت وی، علائم رژیم سلطانی کم کم چهره می‌نمود و بستگان و اعضای خانواده برژنف به تجارت و سوداگری روی آورده بودند، اما نکته مهم و قابل بحث اینکه حزب کمونیست در شوروی سابق آنقدر نهادینه بود که پس از مرگ برژنف سازمان حزب بر پدیده سلطانیسم که داشت در دور و بر خاندان او شکل می‌گرفت، فائق آمد و آن را در نطفه خشکاند. اما در پاسخ سؤال شما باید بگویم که دیکتاتوری‌های قبلی در پیدایی و شکل گیری رژیم سلطانی حتماً تأثیر دارند. به بیان دیگر، استبداد سنتی ایران، یعنی حکومت‌های شاه عباس و فتحعلی شاه و ناصرالدین شاه و سایرین زمینه مساعدی برای رژیم‌های سلطانی رضاشاه و محمدرضا پهلوی فراهم آورد.

انگلستان هم رژیم سلطنتی دارد و ایران نیز داشته است. اما چرا سلطانیسم در آن کشور پای نگرفت و به وجود نیامد و در ایران به وجود آمد؟

استبداد سنتی زمینه‌ای فراهم آورد که رژیم سلطانی پدر و پسر شکل بگیرد. اگر رضا شاه به دولتمردان خود مجال فعالیت می‌داد و اگر پسرش مثلاً در سال ۲۰ می‌گذاشت علی امینی کارش را بکند، ممکن بود ایران به سمتی دیگر برود.

فکر نمی‌کنید که دوران ۱۲ ساله (۳۲-۱۳۲۰) و نقش احزاب آن روزگار در تاریخ سیاسی ایران می‌تواند در تحقیقات شما جایگاهی شایسته داشته باشد؟

در این مورد دخرالدین عظیمی پژوهیده و تاریخ سیاسی ایران را از شهریور ۲۰ تا کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ بررسی کرده است و بحث خود را همچنان ادامه می‌دهد. مسأله مهم پژوهش ایشان این است که احزاب چه نقشی در آن روزگار داشته‌اند و از همه مهمتر اینکه چه نقشی نداشته‌اند.

نقد و معرفی کتاب

محمدصادق جنان‌صفت

هایک؛ فیلسوف‌ترین اقتصاددان

ژرژ بوردو در مقدمه کتاب ارزشمند خود به نام لیبرالیسم می نویسد: «لیبرالیسم، مانند رقیبش سوسیالیسم، هم نظریه و آموزه است و هم برنامه و عمل. ولی بنیادی تر از اینها نوعی نگرش است، یعنی آمادگی ذهن برای ملاحظه مسائل سیاسی با دیدگاهی خاص، مسائلی که ساماندهی زندگی در جامعه برای انسان پیش می آورد.»۱

جنبش فکری لیبرالیسم ـ همانند هر جنبش فکری دیگر ـ پایه گذاران، مروجان و اندیشمندان بااراده‌ای دارد که مانع از زوال آن شده و با نوسازی آن به رشد آن کمک کرده‌اند.

دکتر حسین بشیریه در کتاب سودمند خود به نام «تاریخ اندیشه های سیاسی قرن بیستم، لیبرالیسم و محافظه کاری»۲ پس از معرفی نسل قدیم لیبرال ـ «دموکرات های قرن بیستم که به معرفی افرادی مثل ویلیام جیمز، جان دیویی، لارنس ای. لدول، رابرت مک آرتور، چارلز مریام و... می پردازد، در فصل سوم به معرفی اندیشمندان جدیدتر طرفدار جنبش فکری آزادیخواهی می پردازد و بلافاصله پس از معرفی آثار و افکار کارل ریموند پوپر، «فریدریش اگوست فون هایک» را به عنوان «یکی از مهم‌ترین نمایندگان موج تازه لیبرالیسم در بعد از جنگ جهانی دوم» معرفی می کند. اگر توجه داشته باشیم که بشیریه، در معرفی نمایندگان موج تازه لیبرالیسم، تنها به معرفی پوپر، فون هایک، آیزا برلین، جان رالز و هانا آرنت پرداخته است، جایگاه مهم فون هایک را در می‌یابیم. برای پی بردن به اهمیت اندیشه های هایک در میان نظریه پردازان لیبرالیسم، خالی از فایده نیست که بخشی از مقدمه کتاب «فلسفه سیاسی فون هایک» نوشته جان گری را که توسط خشایار دیهیمی ترجمه شده است، نقل کنیم. گری می نویسد: «اگر چه جایگاه کانونی هایک در اندیشه اقتصادی قرن بیستم بی‌چون و چراست، اما فلسفه عمومی او هنوز باید بیش از اینها و همان قدر که شایستگی‌اش را دارد مورد توجه قرار گیرد. آثار هایک نظامی از اندیشه ها را به وجود می آورند که همان قدر بلندپروازانه است که نظام اندیشه های جان استوارت میل و کارل مارکس. در حالی که نظام اندیشه های هایک بسی کمتر از نظام اندیشه های میل و مارکس در برابر نقدها آسیب‌پذیر و شکننده است، زیرا مبتنی بر دیدگاه فلسفی قابل دفاعی در مورد دامنه و حدود عقل بشری است.»۳

پس از انتشار کتاب اخیرالذکر توسط انتشارات طرح نو که به معرفی آثار و افکار فون هایک از دیدگاه جان گری، استاد کالج جیزس، آکسفورد اختصاص دارد، علاقه‌مندان به مباحث نظری فلسفه سیاسی لیبرالیسم شاهد چاپ کتاب «درباره هایک»۴ نوشته استاد گرانسنگ دکتر موسی غنی‌نژاد بودند. دکتر موسی غنی‌نژاد، نویسنده کتاب یادشده یکی از شجاعترین اقتصاددانان طرفدار لیبرالیسم در ایران است که در طرح نظریه‌های خود درباره اقتصاد ایران با دیدگاه آزادی‌خواهی تردیدی به خود راه نمی دهد. ویژگی های علمی و فکری نویسنده کتاب که خود درس‌خوانده اقتصاد از فرانسه است، موجب شده است کتاب «درباره هایک» با وجود حجم اندک خود اطلاعات دقیق و موشکافانه‌ای درباره زندگی و آثار فریدریش اگوست فون هایک به خواننده کتاب ارائه کند. کتاب از ۵ بخش با عناوین نگاهی گذرا بر زندگی و اندیشه هایک (صفحات ۵ تا ۳۱)، معرفت‌شناسی و اقتصاد (صفحات ۳۱ تا ۹۱)، هایک و روش‌شناسی ابطال‌گرایانه پوپر (صفحات ۹۱ تا ۱۱۱)، سراب عدالت اجتماعی (صفحات ۱۱۱ تا ۱۲۹) و اخلاق (صفحات ۱۲۹ تا ۱۴۹) تشکیل شده است. نویسنده کتاب در پایان منابع استفاده شده برای نگارش «درباره فون هایک» را آورده است. در کتاب دکتر غنی‌نژاد می خوانیم: «هایک در ۱۸۹۹ در وین (پایتخت اتریش) در خانواده‌ای دانشگاهی به دنیا آمد. در ۱۹۲۱ موفق به دریافت دکترای حقوق شد. در ۱۹۲۸ با جان مینارد کینز معروف‌ترین اقتصاددان وقت انگلیس ملاقات کرد و از همان اول، اختلاف نظر مهمی درباره نرخ بهره با وی پیدا کرد. وی در دهه ۱۹۳۰ با نوشتن مقاله‌ها و نامه‌های شخصی به کینز با او جدال علمی کرد. در ۱۹۳۵ با خواندن کتاب «منطق اکتشاف علمی» کارل پوپر با افکار او آشنا شد و از پوپر دعوت کرد در سمیناری در مدرسه اقتصادی لندن شرکت کند. فون هایک در ۱۹۴۴ کتاب راهی به سوی بردگی را منتشر کرد که موضوع اصلی آن انتقاد از سوسیالیسم

● اشراف دکتر موسی غنی‌نژاد، نویسنده کتاب به نظریه‌های فلسفی و سیاسی اندیشمندان غربی موجب شده است تفاوت اندیشه‌های هایک با سایر نظریه‌پردازان بخوبی بازشناسایی شود

و برنامه‌ریزی اقتصادی بود و با نوشتن این کتاب دشمنان زیادی برای خود تراشید. فون هایک در ۱۹۷۴ جایزه نوبل اقتصاد را به همراه گونار میردال اقتصاددان سوسیال دموکرات سوئدی به خود اختصاص داد. هایک در ۱۹۹۲ و در سن ۹۳ سالگی درگذشت.»

هایک و فلسفه، هایک و اقتصاد، هایک و سیاست، زیربخش‌های ۴ گانه بخش «نگاهی گذرا بر زندگی و اندیشه هایک» است.

دکتر غنی‌نژاد بخش دوم کتاب خود را به «معرفت شناسی و اقتصاد» اختصاص داده است که به ترتیب شامل مباحثی درباره خردگرایی تحولی و چگونگی فرایند شناخت، نظریه تقسیم معرفت، نظم بازار، ماهیت، ساختار و عملکرد آن، فردگرایی روش شناختی، مسأله هماهنگی و نهادهای اجتماعی و سیاسی، محدودیت شناخت، آزادی و خیر عمومی است. در بخشی از کتاب آمده است: «هایک بخش مهمی از فعالیت‌های فکری خود را بویژه پس از سال‌های جنگ دوم جهانی به بعد، به فلسفه سیاسی، حقوق و نهادهای آزادی اختصاص داد. علت این امر در درجه نخست، بدون شک، حادثه‌ای حاد سیاسی مانند ظهور ناسیونال سوسیالیسم در آلمان، فاشیسم در ایتالیا و سپس به طور کلی، گسترش سریع انواع گوناگون اندیشه ها و ارزش های سوسیالیستی در سراسر دنیا از جمله در دنیای آزاد بود.» نویسنده در بخشی از کتاب خود با ذکر سخن پوپر درباره تقدم نظریه بر مشاهده می نویسد: این سخنان پوپر انعکاسی از اندیشه های هایک در مقاله روش‌شناختی معروف وی تحت عنوان علم‌گرایی و مطالعه جامعه است که پوپر در این بخش از کتاب خود به آن ارجاع می دهد.

غنی‌نژاد در بخش «سراب عدالت اجتماعی» می نویسد: «هایک، عدالت را ویژگی مربوط به رفتار انسانی می داند و می گوید دقت در کلام ایجاب می کند که صفات عادلانه و ناعادلانه را تنها بر رفتار انسانی اطلاق کنیم... هایک به دو نوع نظم در روابط اجتماعی بین انسان‌ها قایل است: یکی نظمی که محصول طرح و قصد آگاهانه انسان‌هاست که سازمان نامیده می‌شود. دیگری نظمی که با رعایت قواعد رفتاری خاص و طی یک سیر تحولی طولانی خود به خود به وجود می آید که نظم خودجوش است... هایک مخالفتی با دخالت حکومت در امر حمایت از افراد نهدست، حتی به صورت تضمین حداقل درآمد برای آنها، ندارد. اما معتقد است چنین کاری باید حتماً در خارج از چارچوب نظم اقتصادی (بازار) انجام گیرد تا عملکرد آن را مختل نکند وگرنه نتیجه نهایی نقض غرض خواهد بود...»

به گمان غنی‌نژاد «آزادی نزد هایک به معنای آزادی از همه قید و بندها و رها شدن در دنیای غرایز است، بلکه برعکس او آزادی را در چارچوب قید و بندهای کلی، یعنی قانون میسر می داند.»

احاطه نویسنده گرانقدر کتاب به فلسفه غرب و نظریه‌های اندیشمندان و متفکران لیبرال، مارکسیست و محافظه‌کار موجب شده است خواننده کتاب «درباره هایک» علاوه بر اینکه اندیشه‌های هایک را به عنوان یک نظریه‌پرداز برجسته بدرستی به خواننده منتقل می کند، تفاوت دیدگاههای هایک با سایر اندیشمندان نیز بازشناسایی شده و همچنین نقاط مشترک تفکر هایک با همتاهای خود بدرستی کالبدشکافی می شود. دکتر موسی غنی‌نژاد در این کتاب بحق تأکید می کند که فون هایک «فیلسوف‌ترین اقتصاد و اقتصادادانترین فیلسوف است.»

خواندن کتاب یاد شده برای علاقه‌مندان به مباحث نظری مربوط به متفکران جنبش آزادیخواهی فایده‌های پرشماری دارد.

پی‌نوشت‌ها:

۱.لیبرالیسم، نوشته ژرژ بوردو، ترجمه عبدالوهاب احمدی، نشر نی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ص ۱۵

۲. تاریخ اندیشه‌های سیاسی قرن بیستم، لیبرالیسم و محافظه‌کاری، جلد دوم، نوشته حسین بشیریه، نشر نی، چاپ اول، ۱۳۷۸

۳. فلسفه سیاسی فون هایک، نوشته جان گری، ترجمه خشایار دیهیمی، انتشارات طرح نو، ۱۳۷۹

۴. درباره هایک، نوشته دکتر موسی غنی‌نژاد، نگاه معاصر (وابسته به توسعه پژوهشی نگاه معاصر)، چاپ اول، ۱۳۸۱.

یادداشت

سام پورمهدی

نگاهی به کتاب بررسی روشنگرانه اندیشه‌های هایدگر

پرسش در ذهن خواننده

نویسنده: والتر بیمل، مترجم: بیژن عبدالکریمی، ناشر: انتشارات سروش، چاپ اول، ۱۳۸۱، قطع وزیری، ۲۸۷ صفحه، قیمت: ۱۷۰۰۰ ریال.

هایدگر در جامعه ایرانیان نامی آشناست؛ این آشنایی به اندازه‌ای است که برخی از گروهها و جناح های سیاسی که شاید هواداران‌شان چیزی درباب آراء و عقایدوی ندانند، به صرف آنکه برخی‌ها گفته‌اند وی مخالف «پوپر» بوده است، هوادار و هواخواه وی شده‌اند. این در حالی است که به گفته یکی از مترجمان شاخص آثار فلسفی غرب، نزاعی که در داخل کشور بین هواداران «پوپر» و هواخواهان «هایدگر» وجود دارد، بیشتر صبغه‌ای ایدئولوژیک، با مصرف داخلی دارد، وگرنه خود این دو اندیشمند غربی با یکدیگر نزاع فکری نداشتند.

در هر حال حکایت «هایدگر» برخلاف پوپر که مهمترین آثارش به فارسی و در همان سال‌ها ترجمه شد ـ از جمله «جامعه باز و دشمنان آن» (ترجمه دکتر عزت‌الله فولادوند، انتشارات خوارزمی) ـ حکایت پسته‌ای سربسته را می‌ماند که هنوز کسی از مغز آن خبری ندارد، چرا که کتاب خاصی از وی ترجمه نشد و آرای وی همانند آرای کارل مارکس در پیش از انقلاب، محل تفسیرها و تعبیرهای گاه مغرضانه و حتی سوء تعبیر برخی هواداران محتسب مزاجش قرار گرفت و این البته از معضلات و مشکلات نشر و کتاب در کشور ماست که هر چیزی را به سرعت سیاسی می‌کنند. نمونه آن کتاب‌هایی است که در حوزه تاریخ معاصر نگاشته شده و یا در حوزه فکر و اندیشه که به جای پاسخ های درخور و قانع کننده سریع به لجن‌مال کردن نویسندگان و تخطئه شخصیتی و نه فکری آنها انجامیده است. اما به نظر می رسد، پس از طی آن دوره و فرو خسبیدن گرد و غبار آن نزاع های ایدئولوژیک، بخصوص در چند سال گذشته، نگاه به هایدگر و آثارش صبغه‌ای علمی‌تر به خود گرفته و برخی از چهره‌های علمی و دانشگاهی به سراغ اندیشه‌ها و آثار این فیلسوف بحث برانگیز آلمانی رفتند و چند اثر شاخص وی را ترجمه کرده‌اند. نمونه آن ترجمه «وجود و زمان» وی، مقاله نسبتاً مفصل سیاوش جمادی بر کتابی به نام «هایدگر و سیاست» (نشر ققنوس) و نیز دو تألیف است که یکی با عنوان «هایدگر و استعلاء» از سوی بیژن عبدالکریمی نگاشته شده است (انتشارات نقد فرهنگ) و دیگری سه گانه‌ای نسبتاً عظیم و حجیم از بابک احمدی است که تا آنجایی که نگارنده اطلاع دارد دو جلد آن به نام‌های «هایدگر و پرسش بنیادین» و «هایدگر و تاریخ هستی» تا چند روز دیگر از سوی نشر مرکز به بازار کتاب عرضه خواهد شد.

ترجمه کتاب «بررسی روشنگرانه اندیشه مارتین هایدگر» را نیز باید از همین زاویه مورد توجه قرار داد. کتاب را دکتر بیژن عبدالکریمی ترجمه کرده است که تألیف وی درباره هایدگر نشان می دهد در این زمینه مطالعه و غور کافی کرده است. بخصوص که شنیدیم وی عمده آثار هایدگر را ترجمه و بزودی از سوی انتشارات نقد فرهنگ به بازار عرضه می کند.

عبدالکریمی در مقدمه کتاب خود از نویسنده به عنوان هایدگرشناسی مشهور و برجسته یاد می کند که بخوبی توانسته تفسیری فشرده، در عین حال، جامع درباره پاره‌پاره‌ای از برجسته‌ترین و مهمترین آثار هایدگر و مفاهیم کلیدی آن به دست دهد. عبدالکریمی در مقدمه کوتاه و خواندنی خود سعی کرده است علت دشواری زبان هایدگر را توضیح دهد.

«دشواری فهم تفکر هایدگر و نامتداول و نامأنوس بودن زبان وی امری است که همه خوانندگان آثارش به آن اذعان دارند، تا آنجایی که عده‌ای نحوه تفکر و آرای این متفکر بزرگ را، که در تاریخ تفکر غربی جایگاه یگانه‌ای دارد و بی‌تردید وی را می‌بایست متفکرتر از اولی، هم‌شأن افلاطون، ارسطو، کانت و هگل دانست، پاوه سرایی‌هایی بیهوده و بی‌معنی تلقی کرده‌اند، اما این دشواری و چرایی آن کمتر محل تفکر و تأمل قرار گرفته است.» وی می‌افزاید: «آیا این احتمال را نیز نمی‌توان در نظر آورد که دشواری تفکر و زبان هایدگر نه به سبب قصور و نقصان وی، بلکه به سبب نفس واقعیتی است که هایدگر می‌کوشد ما را به تفکر درباره آن دعوت کند؟»

کتاب از زبان دوم ترجمه شده است و بنابراین به لحاظ ماهوی برخی مشکلات ناشی از انتقال از زبان دوم (انگلیسی) به زبان سوم بر آن مترتب خواهد بود.

در هر حال نویسنده کتاب چرایی تدوین کتاب را اینگونه توضیح می دهد: «کتاب تفسیر و تبیینی از تفکر هایدگر نیست، بلکه صرفاً تلاشی است تا خواننده را به سوی خود این تفکر هدایت کند. فقط زمانی که خواننده با تلاشی متفکرانه بتواند به این سنخ از تفکر دست یابد، در نزد خویش قادر خواهد بود به این قضاوت دست یازد که آیا تلاش نهفته در این کتاب توانسته است وی را یاری دهد یا اینکه این تلاش مانعی بیش نبوده است.»

«بررسی روشنگرانه...در ۱۰ فصل و به همراه سال‌شمار زندگی هایدگر، واژه‌نامه انگلیسی ـ فارسی و فارسی ـ انگلیسی منتشر شده است.

زهرا حاج محمدی

گفت‌وگو با دکتر حمیدرضا دانشجو، مدیر انتشارات دانش و اندیشه معاصر

نظارت دولت لازم و ضروری است چرا که...

مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر به عنوان مرکز نشر پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی از ابتدای سال ۷۸ فعالیت خود را در قالبی غیرانتفاعی آغاز کرد.

حوزه‌های فعالیت این مؤسسه عبارتند از معرفت‌شناسی، فلسفه، کلام، دین‌پژوهی، قرآن‌پژوهی، اقتصاد، فقه، حقوق، غرب‌شناسی، انقلاب اسلامی و فرهنگ و تمدن. طبعاً انتشار چنین آثاری سه گروه از مخاطبان شامل فرهیختگان، دانشجویان و طلاب و جوانان را در بر می‌گیرد.

از دکتر حمیدرضا دانشجو، مدیرعامل این مؤسسه پرسیده‌ایم:

مبنای فعالیت مؤسسه بر چه اساسی است؟

نیازسنجی، شبهه‌شناسی، شبهه‌زدایی و ترویج اندیشه‌های ناب.

سرانه شمارگان و عناوین آثارتان در این چهارساله چه بوده است؟

در سال ۷۸، ۴۰ عنوان کتاب، در سال ۷۹، ۷۲ عنوان کتاب، در سال ۸۰، ۴۰ عنوان، در شش ماهه اول سال ۸۱، بیش از ۶۰ عنوان کتاب، مجموعاً ۲۰۰ عنوان کتاب با شمارگان متوسط ۵ تا ۳ هزار، داشته‌ایم. البته کتاب‌هایی که شانزده، پانزده، چهار و پنج بار نیز تجدید چاپ شده‌اند، نیز داشته‌ایم. کتاب‌هایی مانند یک روز تا جزایه، شور عاشقی، کیش پارسایان، خورشید شلمچه.

گاه افزایش شمارگان را نمی‌توان نشانه ارزش کتاب یا جذب خواننده دانست، بویژه در خصوص کتاب‌های اهدایی

این کتاب‌ها اهدایی نبوده بلکه کتاب‌ها در نمایشگاههای کتاب عرضه شده و به فروش رسیده‌اند.

به نظر من شمارگان واقعی یک کتاب در طول سال و تنها در فروشگاههای کتاب نمود پیدا می‌کند.

بله. البته این کتاب‌ها در فروشگاههای کتاب در کنار دیگر کتاب‌ها نیز عرضه شده‌اند.

مراکز فروش شما کجاها هستند؟

ما کتاب‌هایمان را برای سازمان‌ها چاپ نمی‌کنیم بلکه از طریق سیستم توزیع معمول کتاب‌ها و از طریق فروشگاههای امیرکبیر، آستان قدس رضوی، بنیاد شهید و سازمان تبلیغات اسلامی عرضه می‌کنیم.

کتاب‌های شما بخصوص آثار درباره مذهب و جنگ، در میان خوانندگان جوان چه جایگاهی دارد و چقدر از آن استقبال شده است؟

اتفاقاً کتاب‌های دفاع مقدس و مذهبی تا امروز توانسته جایگاه خودش را بویژه در میان جوانان پیدا کند، باید قبول کرد که باید تغییری در این نوع کتاب‌ها به وجود بیاید. جذاب نمودن این موضوعات، واقعی‌تر نمودن حوادث و رخدادها و استفاده از قالب‌هایی مثل رمان برای بیان این موضوعات می‌تواند نویسنده را به مقصود خود نزدیک نماید. البته ما در این قالب‌ها کتاب کم داشته‌ایم. با این وجود استقبال خوبی از آثار مذهبی و انقلابی منتشر شده‌مان از سوی جوانان شده است.

چرا مؤسسه فرهنگ و اندیشه معاصر در سازمان ارتباطات اسلامی فعالیت می‌کند. آیا بین این دو وابستگی خاصی هست؟

خیر، هرگز. مؤسسه فرهنگ و اندیشه معاصر یک مؤسسه خصوصی است اما به دلیل کمبود بودجه و نبود امکانات، از سازمان ارتباطات تقاضا کردیم که به صورت موقت بخشی از سازمان را به صورت استیجاری در اختیار ما قرار دهند. در عین حال اعضای هیأت مدیره در تلاش هستند تا جای مناسب و قابل دسترسی برای مخاطبان در داخل شهر پیدا کنند. گرچه ما دفتر دیگری در خیابان انقلاب داریم که بیشتر امور بازرگانی‌مان را در همان دفتر انجام می‌دهیم. با این وجود این ساختمان به عنوان مرکز نشر مکان مناسبی نیست. ورود و خروج دشوار است و غیرقابل دسترس هستیم.

سیاست شما در تألیف یا ترجمه کتاب در حوزه نشر چیست؟

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی از سه پژوهشکده تشکیل شده که هر یک گروههای خاصی نیز دارند. برخی از گروهها منطبق با گروه علمی دانشگاهها هستند و بعضی دست کم در ظاهر متفاوت به نظر می‌رسند. مثل گروه غرب‌شناسی: چرا که در دانشگاهها چنین گروهی نداریم. این گروهها هر یک دغدغه‌های فکری ـ فرهنگی را که در داخل یا از خارج از کشور به جوانان القا می‌شود، مد نظر دارند. شیوه پژوهش در هر یک از پژوهشگاهها نیز میدانی یا کتابخانه‌ای است. پس از انجام تحقیقات، مسؤولان گروههای علمی ما درباره تحقیقات تصمیم می‌گیرند و در صورت توافق برای چاپ قراردادی منعقد می‌شود.

یعنی مؤسسه مستقیماً با نویسندگان و اندیشمندان در ارتباط نیست و انتخاب خود را فقط از طریق پژوهشکده دنبال می‌کند؟

خیر، ارتباط خاصی میان مؤسسه و اندیشمندان نیست اما در عین حال بوده است تحقیقاتی که از سوی پژوهشگاه تأیید شده اما مؤسسه آنها را تأیید نکرده است. یعنی در نهایت مؤسسه خود انتخاب کننده است.

حال که از شرایطی مساوی دیگر ناشران برخوردار هستید، مشکلات شما در بحث هزینه، نشر و فروش چیست؟

ما نیز مثل ناشران خصوصی دیگر از کاغذ دولتی

● استقبال خوبی از آثار مذهبی و انقلابی منتشرشده‌مان از سوی جوانان شده است

استفاده می‌کنیم. برخی از کتاب‌هایمان پس از بررسی در هیأت کتاب توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خریداری می‌شود. مراحل دریافت مجوز بین ما و دیگران ناشران کاملاً برابر است و از هیچ سازمان و ارگان خاصی بودجه نمی‌گیریم. کتاب‌ها را نیز غالباً در سه قطع پالتویی، رقعی و وزیری (که امروز رقعی و وزیری ارجحیت دارند) چاپ می‌کنیم. اما در طراحی روی جلد و نحوه صفحه‌آرایی کتاب‌هایمان سه شیوه را دنبال می‌نماییم. دسته اول کتاب‌هایی است که خود مؤسسه مستقیماً با مؤلف قرارداد می‌بندد که قالب و شکل خاصی برای آن در نظر گرفته‌ایم. دسته دوم آثاری است که از سوی پژوهشگاه به ما واگذار می‌شود که فرم کتاب‌های دانشگاهی را دارد و دسته سوم کتاب‌های مربوط به کانون اندیشه جوان است که این کانون نیز وابسته به پژوهشگاه است و با دانشجویان ارتباط مستقیم دارد. در این دسته این جوانان دانشگاهی هستند که برای هم سن و سالان خود کتاب می‌نویسند که این سومی نیز با طرح و قالب خاصی و معمولاً به صورت کتاب در صفحات محدود به عرضه کتاب می‌پردازد.

نظر شما درباره سیاست‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزه نشر چیست؟

تا همین حد که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به گستردگی کارش، حمایت‌های خوبی را از ناشران داشته و دارد، باید آن را مغتنم شمرد اما این حمایت‌ها کافی نیست و نیاز به تدارم دارد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی علاوه بر ارائه تسهیلاتی مثل وام، کاغذ دولتی یا خرید کتاب می‌بایست به فکر بسترسازی برای فروش آثار باشد تا کتاب‌ها در انبارها غبار نخورد، بلکه به دست مصرف‌کننده برسد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید بیش از پیش در این حوزه کار کند، چه از طریق برگزاری نمایشگاهها، چه با همکاری آموزش و پرورش و آموزش مالی، ما تعجب می‌کنیم از کشور شیعه و اسلامی که معجزه آن کتاب است و بیش از هر دینی به کتاب اهمیت می‌دهد و مهد تمدن بوده است، اما به اندازه کافی کتاب نمی‌خواند و آمار کتابخوانی روز به روز با کاهش مواجه است. مردم دیگر با کتاب عجین نیستند و کتاب به عنوان یک کالای ضروری در سبد خانواده قرار ندارد.

اگر قرار است این همه را وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام دهد و سر آخر هم با خرید کتاب یا برگزاری نمایشگاه باز به داد نشر برسد، پس ناشر چکاره است و اصلاً چه لزومی دارد که ناشر خود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نباشد؟

منظورم این نبود که همه این کارها را دولت در دست بگیرد اما کمک دولت در رشد بستر تولید و عرضه کتاب اهمیت فراوان دارد. افزایش تعداد نمایشگاهها امکان حضور ناشران متعدد را فراهم می‌کند و از سویی به تشویق مردم برای کتابخوانی نیز کمک فراوانی می‌کند و البته در این نمایشگاهها وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز سهم خود را از طریق اجاره غرفه دریافت می‌کند. این بده‌بستان‌ها بین ناشر و دولت ضرورت دارد.

شاید به جای این همه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بتواند با تبلیغ کتابخوانی، کار نشر را فقط به خود ناشر، البته با آزادی و امنیت بیشتری بسپارد؟

رابطه میان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ناشران مثل رابطه پدر و فرزندی است که در این رابطه پدر هر چند فرزندش را بسیار دوست دارد اما هر چیز زیان‌آوری را به صرف علاقه فرزند برای او تهیه نمی‌کند. جامعه نباید این انتظار را داشته باشد که نظارت دولت حذف شود و سیستم بررسی کتاب‌ها برداشته شود. چرا که با حذف بررسی کتاب است که خواهید فهمید چه میکروب‌های مضری براحتی می‌توانند وارد جامعه شوند. تشخیص این میکروب‌ها برای جوانان کار سختی است پس ما ناچاریم گزینشی عمل نماییم.

اما آزادی بیان که مورد تأکید قانون اساسی ما هم هست، دامنه بس طولانی دارد و نمی‌توان به بهانه شبهه هر مطلبی را جرح و تعدیل کرد.

قبول دارم که آزادی بیان در قانون اساسی یک مفهوم گسترده دارد اما معنای آن، این نیست که هر کس هر چیز خواست بگوید، تنها به این دلیل که آزاد است. یک چارچوب برای آزادی وجود دارد. در ثانی همین آزادی با تمام لوازمش در کشور ما رعایت می‌شود. به عنوان مثال در بخش مطبوعات، بخش عظیمی از مطبوعات که در تقدیس آزادی مطلب می‌نویسند یا به نبود آزادی پرخاش می‌کنند، درست از همین فضا در کشور استفاده می‌نمایند؛ یعنی خودشان آزادند.

فهرست آثار در حال چاپ یا چاپ شده اخیر شما چیست؟

- علم و عالم از سیدمحمد واسعی
- مبانی حقوق بشر از سیدصادق حقیقت و سیدعلی میرموسوی
- آثار و نتایج انقلاب اسلامی ایران اثر محمدباقر حشمت‌زاده
- عدالت در نظام سیاسی اسلام اثر بهرام اخوان کاظمی
- عدالت حقوقی از ناصر قربان‌نیا
- اخلاق الهی تألیف آیت‌الله مجتبی تهرانی
- متدولوژی تفسیر سیاسی از احمد جهان‌بزرگی
- اصلاحات از دیدگاه اسلام از محمد حکیمی.

همچنین این مؤسسه چهار فصل‌نامه تحت عناوین کتاب نقد، قبسات، اقتصاد اسلامی و ذهن چاپ می‌کند و یک ماهنامه تحت عنوان زمانه نیز در دست چاپ دارد.

انتشارات جوان

گیسا امیری

گفت‌وگو با یوسف قوسی (فرزانه) کتابفروش اندیشه نو

کتابفروشی یک زبانه!؟

۳۵ سال است که در حرفه کتابفروشی کار می‌کند. می‌گوید عشق به کتاب وی را از همه چیز جدا کرده و در سال‌های نشیب و پیری تنها یار و همدمش کتاب است و کتاب. وقتی داخل کتابفروشی کوچک و جمع و جور یوسف قوسی (معروف به فرزانه) می‌شویم و نگاهی به عناوین و جلد کتاب‌ها می‌اندازیم، یک نکته جلب توجه می‌کند و آن نبود کتاب‌های غیر مرتبط با زبان ترکی (آذری) در این فروشگاه ۹ متری فقط کتاب‌های آذری‌زبان می‌فروشد. با وی در کتابفروشی‌اش واقع در خیابان انقلاب، پاساژ فیروز گفت‌وگویی کرده‌ایم که می‌خوانید.

آقای فرزانه، چند سال سن دارید؟

۶۵ یا ۶۶ سال.

شنیده‌ایم که فقط کتاب‌های آذری در کتابفروشی عرضه می‌کنید؟

بله.

چند سال سابقه کار دارید؟

۳۵ سال سابقه کار دارم و کار کتابفروشی را از خیابان نادری شروع کردم تا به دانشگاه و الان هم در طبقه دوم پاساژ فیروز، کتابفروشی دارم.

یعنی ۳۵ سال است که کتاب‌های آذری عرضه می‌کنید؟

نه. حدود ۱۳ سال.

چرا کتاب‌های آذری؟!

اهل تبریز و ترک‌زبان هستم و علاقه من به زبان آذری باعث شده است تا در این فضا کار کنم. در واقع کلکسیونی از کتاب‌های آذری را تشکیل دادم.

چه موضوعاتی را ارائه می‌کنید؟

تاریخ و شعر و ادبیات (به زبان آذری)، رمان‌های ترکی، سفرنامه‌ها، دیوان شعرای ترک‌زبان مثل شهریار، نسیمی و...

با این توصیفات تمام مشتریان شما ترک‌زبان هستند!؟

بله.

نوار و CD هم به زبان آذری می‌فروشید؟

CD نه، ولی برخی از کاست‌ها مثل رحیم شهریاری و دودو مؤذن‌زاده را می‌فروشم.

مشتری ثابت هم دارید؟

صد درصد. اغلب آذری‌ها به ما مراجعه می‌کنند. مخصوصاً قشر دانشجو (ترک‌زبان) که برای تحصیل از شهرستان به تهران می‌آیند.

شما در صحبت‌هایتان اشاره کردید که کتاب‌های ادبیات آذری هم می‌فروشید؟

بله، دستور زبان آذری است که توسط مؤلفان برجسته نوشته شده و دانشجویان از آن استقبال می‌کنند.

تخفیف هم می‌دهید؟

چون این کتاب‌ها جدید است در شمارگان کمی چاپ می‌شود و فروشمان کم است. فقط حدود ۱۰ درصد تخفیف می‌دهیم.

مساحت کتابفروشی چند متر است؟

۹ متر.

چند عنوان کتاب در این متراژ جای می‌گیرد؟

شاید بیشتر از ۱۰۰۰ عنوان.

روزی چند نسخه کتاب می‌فروشید؟

متغیر است. روزی ۲۰ تا ۳۰ نسخه.

فروشتان نسبت به کتابفروشی‌های دیگر چگونه است؟

با توجه به اینکه کتابفروشی ما در پاساژ واقع شده، مسلماً نسبت به کتابفروشی‌های دیگر فروش کمتری داریم.

دانش‌آموز سال‌های دور

مریم جباری

گفت‌وگو با عبدالله شهبازی مؤلف، مورخ و پژوهشگر تاریخ معاصر

شیطنت، سیاست و تاریخ

دانش‌آموز سال‌های دور این هفته ما عبدالله شهبازی مورخ و محقق شناخته شده تاریخ معاصر است که در میان محققان تاریخی به دلیل درک عمیق و نیز مطالعات گسترده‌اش جایگاهی ویژه دارد. از شهبازی پیش از این کتاب ظهور و سقوط سلطنت پهلوی (خاطرات ارتشبد فردوست) و جلد دوم همین کتاب که تألیفی است درباره تاریخ معاصر ایران، منتشر شده و تا آنجایی که ما اطلاع داریم پرشمارگانترین کتاب تاریخ معاصر بوده است (حدود ۲۵۰ هزار نسخه) شهبازی از چند سال قبل دست‌اندرکار تألیفی چند جلدی شده که تاکنون چهار جلد آن منتشر شده است. این اثر «زرسالاران یهودی و پارسی، استعمار بریتانیا و ایران» نام دارد که جلدهای دیگر آن نیز قرار است تا پایان امسال منتشر شود. گفت‌وگوی ما را با شهبازی بخوانید.

به یاد دارید در کدام دبستان درس خواندید؟

بله. دبستان ایگار در شیراز. دبستانی بود که من در آن ، سال‌های شیرین کودکی‌ام را گذراندم. دبستان ایگار، در آن زمان بسیار معروف بود به نام آقای ایگار که یکی از فرهنگیان فارس بود، نامگذاری شده بود، دوران دبیرستان را به دبیرستان نماز رفتم که توسط مهدی نمازی تأسیس شده بود و هنوز هم به این نام معروف است.

از وضعیت فرهنگی و مطالعاتی خانواده‌اتان بگویید؟

پدرم از سران اصیل عشایر فارس (جنوب) بود. من در یک محیط عشایری به دنیا آمدم. ۹ ساله بودم که پدرم را از دست دادم. وقتی ۷ سالم بود پدرم با حکومت پهلوی درگیر شد و بعد هم تبریزان شد. فقط می‌دانم که اهل مطالعه بود. مادرم نیز زنی باسواد بود و زبان انگلیسی‌اش هم قوی بود. چون پدرم انگلیسی می‌دانست حتی یادم می‌آید که اولین بار زبان انگلیسی را از پدربزرگ و مادرم آموختم. خودم از همان دوران بچگی به دنبال کتاب و مطالعه بودم، یعنی زمانی که کمتر بچه‌ای به فکر خواندن و مطالعه بود من بیشتر اوقاتم را با خواندن کتاب صرف می‌کردم و مجلات گوناگونی می‌خواندم.

چه مجلاتی؟

کیهان بچه‌ها و اطلاعات کودکان. بعد از خرید و جمع کردن، آنها را صحافی و جلد می‌کردم و در قفسه کتابخانه‌ام می‌گذاشتم.

کتاب‌های کلاسیک هم می‌خواندید؟

بله. دامنه مطالعاتم گسترده بود. کتاب‌های کلاسیک قدیمی مثل امیرارسلان نامدار و حسین کرد شبستری، مختارنامه و رمان‌های پلیسی و جنایی مثل شرلوک هلمز را می‌خواندم.

یادم می‌آید مادرم در یک تابستان کتاب شاهنامه فردوسی را که آن زمان قیمتش ۵۰ تومان بود برایم خرید و به من هدیه کرد.

نمایشنامه هم می‌خواندید؟

بله. نمایشنامه‌های شکسپیر را می‌خواندم و واقعاً برایم جذاب بود.

در دوره دبیرستان چه آثاری را می‌خواندید؟

ادبیات کلاسیک روسیه.

چرا روسیه؟

فقط به خاطر علاقه تمام آثار و رمان‌های کلاسیک روسیه (ترجمه) را می‌خواندم.

در آن سال‌ها از چه کتابخانه‌هایی استفاده می‌کردید؟

کتابخانه ملی شیراز از جمله کتابخانه‌های خوب شیراز و به دبیرستان ما نزدیک بود و من همه گاه به آنجا مراجعه می‌کردم و روزنامه‌ها و مجلات قدیمی را می‌خواندم.

چرا روزنامه‌های قدیمی را می‌خواندید؟

می‌خواستم از تاریخ سال‌های قبل آگاه شوم. در سال ۱۳۴۹ مجموعه خوبی از دوره مجله خواندنی‌ها را خریدم که واقعاً با آن مأنوس بودم و اطلاعات تاریخی خوبی را از آن به دست آوردم و برایم جالب بود که البته به خاطر فعالیت‌های سیاسی‌ام در همان سال ساواک به خانه ما ریخت و دوره مجله را جمع و مرا دستگیر کرد.

پس علاوه بر تاریخ به سیاست هم علاقه داشتید؟

بله. اغلب مطالعاتم در حوزه سیاسی و اجتماعی بود.

از کتابخانه مدرسه هم استفاده می‌کردید؟

بله. در دوران دبیرستان با وجودی که آقای شاداب رییس دبیرستان کتابخانه‌ای دایر کردند، ولی دبیر دینی آقای خلیل حق‌نگهدار که واقعاً

● یادم می‌آید درسی به نام انقلاب سفید داشتیم و من موقع امتحان به هیچ کدام از سؤالات جواب ندادم و با خودکار قرمز رویش ضربدر کشیدم. ولی معلم به من نمره ۲۰ داد

مرد مهربانی بود من و چند تن از دوستانم را دعوت به همکاری کرد تا با کمک همدیگر کتابخانه دینی ایجاد کنیم، به بچه‌ها کتاب امانت دهیم و از همین طریق بود که پای من به محافل سیاسی و فعالیت‌های سیاسی باز شد.

با توجه به اینکه در فضای سیاسی رشد کرده بودید در مدرسه شیطنت نمی‌کردید؟

چرا، طبعاً به همین دلیل که شما گفتید، شیطنت‌هایم سیاسی بود. یعنی عکس شاه را پاره می‌کردم. یادم می‌آید درسی به نام انقلاب سفید داشتیم، در آن زمان کلاس نهم بودم و من موقع امتحان به هیچ کدام از سؤالات جواب ندادم و با خودکار قرمز رویش ضربدر کشیدم. ولی معلم به من نمره ۲۰ داد.

چرا یعنی او هم مخالف رژیم بود؟

نمی‌دانم، شاید هم چون می‌دانست که من پدرم را از دست داده‌ام و شاید تنیه از نظر روحی به من لطمه وارد می‌کرد.

فضای عمومی فرهنگ کشور البته از نظر مطالعه در دوران دانش آموزیتان چطور بود؟

در آن موقع کتاب‌های متعددی تألیف و ترجمه می‌شد، یعنی اگر کسی اهل مطالعه بود، به راحتی می‌توانست کتاب مورد نظرش را تهیه کند، منابع غنی و فضای مطالعه هم موجود بود. به یاد دارم وقتی که به کتابخانه ملی شیراز می‌رفتم، فضای کتابخانه بسیار خلوت بود و به غیر از من کسی نبود! و وضعیت مطالعه در آن زمان خوب نبود!

یعنی الان بهتر شده است؟

نه! الان هم تغییری نکرده است.

آقای شهبازی! با توجه به اینکه دوران نوجوانی، دوره حساسی است و رفتار معلم در مدرسه روی عملکرد دانش آموز هم تأثیر دارد، آیا در ایام دانش‌آموزی‌اتان برایتان اتفاق افتاده بود که رفتار معلم در علاقه‌مندی‌اتان به درس تأثیر گذاشته باشد؟

بله. به نظر من رفتار معلم در علاقه‌مند کردن دانش آموز به درس و مطالعه تاثیر بسزایی دارد و بنده این مسأله را در دوران دانش آموزی‌ام لمس کردم. آقای صمیمی دبیر شیمی و حق نگهدار دبیر دینی و مهدی زادگان دبیر ریاضی از جمله معلمانی بودند که در امر تدریس تجربه داشتند و با مهارت و حوصله این دروس را به دانش آموزان می‌آموختند و همچنین دبیران دیگر، علوی مقدم، آرین، امیدوار و... متأسفانه در حال حاضر برخلاف آن زمان‌ها دبیران چندان تجربه‌ای در امر آموزش ندارند. در حالی که وقتی آن دوران را با الان مقایسه می‌کنم می‌بینم که چقدر سطح سواد معلمان در مقاطع دبستان تا دبیرستان بالا بود و حتی در حال حاضر فکر می‌کنم که در سطح معاونین و وزارتخانه‌ها چنین کادری وجود ندارد.

در فعالیت‌های فرهنگی مدرسه مثل روزنامه دیواری شرکت می‌کردید؟

بله. در دوران دبیرستان (نمازی) مسؤولیت تهیه روزنامه دیواری بر عهده من بود البته گاهی اوقات از بچه‌ها مقاله می‌گرفتم ولی در مجموع بخش عمده فعالیت‌های روزنامه دیواری را خودم انجام می‌دادم.

از بین کتاب‌هایی که می‌خواندید بیشترین تأثیر را از کدام کتاب گرفتید؟

همان طوری که در بین صحبت‌هایم اشاره کردم، از همان دوره دبستان اهل مطالعه بودم. داستان‌های کلاسیک امیرارسلان و شاهنامه را می‌خواندم. تا زمان دانشگاه. من تقریباً تمام رمان‌های کلاسیک غربی را خوانده بودم. تأثیری که کتاب‌ها بر روی شخصیت من می‌گذاشتند با توجه به مقاطع سنی مختلف، متفاوت بود. زمانی من در دبستان اطلاعات کودکان می‌خواندم بعد جذب خواندن کتاب‌ها و مجلات مکتب اسلام، (ناصر مکارم شیرازی) و از این قبیل کتاب‌ها شدم و یک زمانی هم شاهنامه و زمانی نمایشنامه شکسپیر روی من تأثیر گذاشت. اما از بین این کتاب‌ها کتاب مولانا ابوالکلام آزاد، روی من بیشترین تأثیر را گذاشت.

به شعر علاقه داشتید؟

در دوره نوجوانی که دوره حساسی بود طبع شعر گفتن داشتم. ولی این کار مدت کوتاهی دوام آورد.

بیشتر آثار چه شعرایی را می‌خواندید؟

نیما را می‌خواندم ولی برایم جذاب نبود.

با وجودی که جذاب نبود چرا می‌خواندید؟

(خوب) نیما در آن زمان شهرت داشت و اطرافیان به من توصیه می‌کردند که باید شعرهایش را بخوانی. ولی آثار اخوان ثالث خیلی برایم جذاب بود.

در حال حاضر چه کتاب‌هایی را می‌خوانید؟

الان به طور تخصصی در حوزه تاریخ کتاب می‌خوانم و حدود ۷-۸ سالی است تألیف زرسالاران یهودی و پارسی تمام وقت من را گرفته است. ولی در زمینه سیاسی و تحقیقات تاریخی روز هم مطالعه می‌کنم.

راسته کتابفروش‌ها

کتاب صدادار

نصرالله حدادی

بالاخره مهرماه هم آمد و مدارس و دانشگاهها باز شد تا «از این نمد، کلاهی بافته شود» و بازار کتاب رونق گیرد. هفته اول مهر، چندان خبری نبود و برخلاف سال‌های قبل، راسته کتابفروش‌های روبه‌روی دانشگاه تهران، تقریباً سوت و کور بود. اما در هفته دوم، همزمان با بازگشایی دانشگاهها، اندکی رونقی را شاهد بودیم، اما نه مثل هر سال. آنچه مسلم است، اگر کتابی به فروش می‌رود، همانا کتاب‌های درسی و کمک‌درسی است که اکثراً از سوی ناشران بخش خصوصی به چاپ رسیده و به فروش می‌رود و «کتاب به معنای واقعی» چندان جایی را در این بازار ندارد. در خبرها آمده بود: «.. اطلاعات به دست آمده از آخرین پژوهش نظرسنجی توسط وزارت ارشاد در سال ۱۳۷۸ نشان می‌دهد ۷۳/۷ درصد کسانی که مطالعه می‌کنند به کتاب‌های درسی توجه نشان داده‌اند. بنا بر این گزارش، پاسخ دهندگان جامعه آماری مطالعه کتاب‌های غیردرسی خود را به ترتیب آثار رمان و داستان، دینی، شعر و ادب، کمک‌درسی، کودکان و نوجوانان، تاریخی، روانشناسی و تربیتی، هنر و حرفه، مرجع، تخصصی، اجتماعی و سیاسی و علوم غریبه اعلام کرده‌اند.» (ایران، هفتم مهر ۱۳۸۱، ص ۲۰)

اینکه بیش از هفتاد درصد جامعه کتابخوان ایران، کتابی غیر از کتاب درسی - و بعضاً کمک‌درسی و شبه‌درسی - نمی‌خوانند، جای تعجب ندارد، حال ببینیم چگونه است که کتاب‌های «اجتماعی و سیاسی» تعداد خوانندگانش تقریباً در رده آخر در کنار کتاب‌های «علوم غریبه» جا دارند و چرا به رغم «تب و تاب‌های سیاسی طی چهار، پنج سال اخیر که کتاب‌های سیاسی حتی تابیش از بیست بار هم به چاپ رسیده‌اند، این قدر ناچیز در آمار؟

سیر صعودی فروش کتاب‌های مذهبی و سیاسی با اوج‌گیری انقلاب و سرانجام پیروزی آن، به حداکثر رسیده و در سال‌های آغاز انقلاب، به اشکال مختلف رخ نمود. گرایش‌های سیاسی، حساسیت بر روی یک موضوع، ایجاد التهاب پیرامون یک مسأله سیاسی خاص، و موضوعاتی از این دست، موجب توجه مردم به کتاب می‌شد.

اینکه کتاب «سیوهه» مرحوم ذبیح‌الله منصوری گاه تا چندین برابر پشت جلد در دهه ۷۰-۱۳۶۰ به فروش می‌رسید و همچنان نایاب بود، جای سؤال داشت. وقتی از خواهندگان و خوانندگان آن می‌پرسیدم این کتاب چه دارد که شما این همه به دنبال آن هستید، با «ایما و اشاره» حالی می‌کردند که «شایهتی یا وضع جامعه ما دارد» و قس علی الهذا و چه بسیار کتاب‌های دیگری از این دست. از «ضحاک ماردوش» سعیدی سیرجانی گرفته تا کتاب‌های سیاسی‌ای که گاه با حوادث سیاسی جامعه ما «قرینه‌گیری» می‌شوند یا خواهند شد، و احیاناً صبح و سوخالی، نصیب دیگران خواهند کرد.

جامعه ملتهب، پرورش دهنده کتاب‌هایی در این سطح است و اگر مدعی هستیم که «مردم کتاب نمی‌خوانند» پس چگونه است که برخی از کتب سیاسی در اندک زمانی به چاپ‌های متعددی می‌رسند و اگر مردم «کتابخوان هستند» چرا فقط کتاب‌هایی از این دست.

معروف است که از ویتوریو دسیکا کارگردان معروف فیلم «دزد دوچرخه» سؤال کردند، «تو که شاهکاری همچون «دزد دوچرخه» را می‌سازی، این همه فیلم سطح پایین و عامه‌پسند چیست که جلوی دوربین می‌بری؟» و او جواب داد: «با پول چند فیلم عامه‌پسند و سطحی، دزد دوچرخه رامی سازم».

ناشر در شرایطی فعلی، مجبور است، برای گردش کار خود، دست به چاپ کتاب‌هایی از این دست بزند، حال می‌خواهد، روزنامه نوشته‌های چهار، پنج سال اخیر باشد و یا کتاب حاضر و آماده شعبان جعفری که هر ناشری «به ظن خود» بار قضیه شده و دستی در متن آن برد، تا مجوز نشر دریافت دارد، و این خود نشانگر «خودسانسوری» موجود در میان ناشران ماست.

به نظر من نمی‌توان ناشران را بر کرسی اتهام نشاند و گفت: چرا پخته و آماده دیگران را بر سر سفره، می‌آوری و به خورد دیگران می‌دهی؟ مگر در سایر زمینه‌ها ما کم شاهد «کتاب سازی» هستیم؟ بالاخره یک ناشری هم پیدا می‌شد و این کار را می‌کرد و اقبال با شعبان جعفری بود که از سوی هفت، هشت ناشر بار دیگر در رکود بازار کتاب ایران، نامش بر سر زبان‌ها افتاد. هر چند ملت ما قضاوت نهایی درباره شعبان جعفری و افرادی از سلک او را در ۲۲ بهمن ۵۷ برای همیشه انجام داد و آنها را روانه صفحات تاریخ کرد.

«اثاث خانه به صاحبخانه» رفته است. اگر می‌خواهیم ناشران کمتر طرف «کتاب‌های صدادار» و درسی بروند، باید جایگاه واقعی کتاب را در جامعه روشن سازیم. بسیاری از هموطنان ما - آن بخش ۷۳/۷ - کاری به کنش و واکنش‌های سیاسی ندارند و طبیعتاً چون جاذبه‌ای را برای خود مترتب نمی‌بینند، به سراغ کتاب هم نمی‌روند و حل مشکلات زندگی را به کتاب خواندن ترجیح می‌دهند و اگر «کتاب درسی» تنها کتاب موجود در خانه آنان است، آن هم بر حسب ضرورت و اجبار است. مردم ما باید «ضرورت کتاب خواندن» را حس کنند، تا کتاب جا و مکان واقعی خود را بیابد، و لاغیر.

پیشنهاد کتاب

ناهید رئوفی

«تنور» مرادی کرمانی

مجموعه ۱۵ داستان و یک مقدمه از نویسنده، ناشر: انتشارات معین-پروین، چاپ اول: ۱۳۸۰، ۸۰۰تومان، ۱۵۶ صفحه

کتاب با پیام زیبای آقای مرادی کرمانی خطاب به کودکان در مراسم اهدای جایزه کتاب سال ۱۹۹۴ کودکان و نوجوانان اتریش شروع می‌شود. مرادی در این پیام زیبا و تأثیرگذار می‌گوید: «مادر روستاییان، بارنده‌ها حرف می‌زنیم؛ نمی‌دانم شما هم این کار را می‌کنید یا نه؟» همچنین در قسمت دیگری اشاره می‌کند که «ما ایرانیان در سرزمین قصه‌ها و تصویرهای ناب و خیال‌های شاعرانه زندگی می‌کنیم، پشت سر زندگی هر برنده، هر حیوان، هر وسیله زندگی و هر درخت، قصه و خیالی و شعری پنهان کرده‌ایم.»

از مقدمه لطیف و خیال‌انگیز کتاب که بگذریم به قصه‌های کوتاه می‌رسیم. مرادی از معدود نویسندگان طنزنویس، روستانویس برای کودکان و نوجوانان کشورمان است که آثار ارزشمندی در زمینه طنز در مسائل کودکان روستایی خلق کرده اهمیت و ارزش این کار زمانی بیشتر خود را نشان می‌دهد که در می‌یابیم کودکان و نوجوانان کشورمان از ویژگی‌ها و مسائل بومی و محلی و جغرافیایی روستاهای ایران کاملاً بی‌اطلاعند. و ادامه این بی‌اطلاعی نوعی خودناخنگی و بی‌هویتی را در دنیای آشفته و عجیب و غریب امروز که می‌رود هویت ملی انسان‌ها فراموش شود را به دنبال خواهد داشت. اغلب آثار مرادی کرمانی به زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده و این امکان را پیدا کرده که مرزها را درنوردد و به گوش کودکان دیگر دنیا نیز برسد. در ایران هم بسیاری از داستان‌ها در زبانه چاپ شده و تعدادی هم به فیلم‌های سینمایی تبدیل شده‌اند.

تنور مجموعه ۱۵ داستان کوتاه است که موضوع همه آنها مسائل، مشکلات و دل‌مشغولی‌های یکی از روستاهای ایران (کرمان) است. نویسنده در مقام دانای کل داستان‌ها را روایت می‌کند و از همه ویژگی‌ها و زیر و بم‌های شخصیت‌های داستان‌ها آگاه است. او با آنها زندگی کرده و آنها را می‌شناسد و می‌تواند شخصیت‌سازی مناسب از قهرمانان داستان‌هایش داشته باشد. زبان و بیان داستان‌ها ساده و صمیمی است. ضمن اینکه در لابه‌لای داستان‌ها و بنابه ضرورت موضوع با انعطاز زیبایی از فرهنگ بومی ما را آشنا می‌سازد. کلمات و جملات مناسب شخصیت قهرمان داستان است و زیاده‌گویی و اطاله کلام دیده نمی‌شود. مرادی پیام خود را به صورت موجز و چندلایه ارائه می‌دهد، ضمن اینکه نمی‌شود پیام مشخصی را نتیجه گرفت (و البته این از ویژگی‌های یک اثر ماندنی و ادبی است) بلکه چند برداشت و تفسیر از قصه می‌توان گرفت. داستان‌های تنور تصویر زندگی انسان‌هاست با تمام علایق و نیازها و اشتباهات و خودخواهی‌ها و فداکاری‌ها و شیطنت‌هایشان. محور اغلب داستان‌ها نوجوانان هستند و آنها هستند که قصه را پیش می‌برند. با خواندن کتاب تنور با دنیایی از صفا و سادگی و صمیمیت روبه‌رو می‌شویم و برای لحظاتی از این دنیای خشن و مادی و پیچیده خارج می‌شویم و دلمان می‌خواهد همه مردم، صفا و سادگی و زیبایی روح قهرمانان کتاب را داشته باشند و ما باز به زندگی در بین آنها احساس آرامش و راحتی کنیم.

تنور که عنوان کتاب هم به همین نام آمده یکی از داستان‌های زیبای کتاب است. در این قصه بازندگی دختر نوجوان روستایی آشنا می‌شویم (که در نبود مادر که بیمار است و در بیمارستانی در شهر بستری است) مسؤولیت کار خانه را به عهده می‌گیرد. او باید نان خانه را بپزد در تنور را برای پختن آماده کند. کاری سخت و مشکل اما او این کار را تجربه می‌کند و با وجود سختی آن موفق می‌شود که عطر نان تازه را در فضای خانه بپراکند که همان عطر و بوی آشنا و حیات‌بخش مادر است. صدای پاهای پدر از توی کوچه آمد، خسته و گرسنه بود. بوی نان تازه توی کوچه پیچیده بود. پدر بو کشید و فکر کرد بوی نان همسایه است. پیش خود گفت: «کاش کسی توی خانه ما هم بود و نان می‌پخت.» ص ۳۰

«شیر» عنوان یکی دیگر از قصه‌های تنور است که اصال در آثار منتخب چاپ شده ABBY[1] از نویسندگان مختلف دنیا به انتخاب «شورای کتاب کودک» چاپ و منتشر شده است. شیر، قصه زیبایی از دوران کودکی نویسنده است که موضوعی بسیار مهم و در عین حال غم‌انگیز را با زبان طنز و شیرینی بیان می‌کند. تأثر دلچسب و برکشش داستان همراه با پیام قابل تفکر آن خواننده را به دنبال خود می‌کشد و او را در لذتی عمیق غوطه‌ور می‌سازد. داستان نوزادی که مادرش را هنگام تولد خود از دست می‌دهد و پدر مجبور می‌شود از زن‌های ده برای شیر دادن او کمک بخواهد و اینگونه است که همه زن‌های ده مادر او می‌شوند، مادرانی که در برابر اعمال زشت او عکس‌العمل نشان می‌دهند و نمی‌خواهند او را بسر خود بدانند ولی هنگامی که کار خوبی انجام می‌دهد، نمره خوب می‌گیرد. زن‌ها از پنجره‌ها سرکی می‌کشند و با افتخار شیر خود را حلال او می‌کنند.

«شب و روز چسبیدم به درس، شب‌ها تا صبح نشستم، هی درس خواندم و تو مدرسه هم به همه سلام کردم و شاگرد چهارم کلاس شدم. ص ۲۷-۲۸» از کتاب. حسابی مشهور شدم مادری از روی بام خانه‌اشان صدایش را بلند کرد که «شیرم حلالت.»

«سنگ اول» داستان کوتاه دیگری است درباره خانواده‌ای که پدر آن سنگ قبری قبل از مرگ خود خریده و در روی آن شعری در تحسین و قدردانی از پدر نوشته شده. برای مردم روستا و کودکان آنجا در برخورد با این پدیده نو حوادث جالبی پیش می‌آید و احساس زیبای مانند بعد از مرگ و زنده بودن در خاطره‌ها را تداعی می‌کند.

در «ضایعات» نامه، ما با شیطنت‌های دوران کودکی و با روش غلط آموزش و پرورش در تعلیم و تربیت آشنا می‌شویم. از نه دل می‌خندیم و به فکر فرو می‌رویم. و بالاخره در داستان‌های «بوی پلو» «حمام» «جنگل» «رضایت‌نامه» «اسماعیل شجاع» «تقاشی» «چهچهه بلبل» «چکمه» «عکس عروس» «التجر بهاری» «سنگ‌های من» و «سنگ روی سنگ» با گوشه‌هایی دیگری از فرهنگ و سنت و ویژگی‌های مردم یکی از روستاهای کشورمان در قالب یک داستان زیبا و جذاب آشنا می‌شویم. کتاب تنور را بخوانیم و خواندن آن را به دوستان خود نیز توصیه کنیم.

پانویس:

۱- دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان.

گفت‌وگو

گفت‌وگو با سیدمرتضی میری کتابدار هنرستان سوره (منطقه ۶)

کتاب‌های مرجع هنری

ویژگی کتابخانه یک هنرستان در این است که کتاب‌های تخصصی هنری مورد نیاز دانش‌آموزان را در خود داشته باشد. اما از قرار کتابخانه هنرستان حوزه هنری چنین نیست. سیدمرتضی میری کتابدار این مرکز آموزشی در این باره توضیح می‌دهد.

آقای میری! چرا کتابخانه هنرستان چنین فضای محدودی دارد، به گونه‌ای که حتی جای نشستن و امانت دادن کتاب نیست؟

شاید در نگاه اول، کتابخانه کمی کوچک و محدود به نظر برسد. ولی این کتابخانه به منظور جمع‌آوری و با گردآوری چکیده‌ای از کتاب‌ها دایر شده است. در واقع چون هنرستان وابسته به حوزه هنری است، دانش‌آموزان برای تهیه کتاب‌های مورد نیازشان به حوزه هنری مراجعه می‌کنند.

فکر نمی‌کنید که جای یک کتابخانه غنی با فضای مناسب، آن هم در چنین محیط آموزشی و فرهنگی خالی باشد؟

البته دانش‌آموزان برای دروس عملی به کتابخانه مدرسه مراجعه می‌کنند.

مثلاً؟

مثل صفحه‌آرایی، فرهنگ‌نامه و...

از چه زمانی مسؤولیت کتابداری هنرستان را عهده‌دار شدید؟

از آغاز سال تحصیلی.

شما به عنوان یک کتابدار چه برنامه‌ای برای راه‌اندازی و فعال‌تر کردن کتابخانه دارید؟

اصال یک سری تغییر و تحولاتی قرار است انجام شود. یکی از برنامه‌ها این است که با برگزاری مسابقات کتابخوانی، دانش‌آموزان را به کتابخوانی تشویق کنیم و حتی در کلاس هم از طریق معلمان به سمت مطالعه و تحقیق سوق داده شوند. برای تشویق بیشتر قرار است تحقیقات برگزیده را در نمایشگاه مدرسه در معرض دید دانش‌آموزان قرار دهیم و علاوه بر آن قفسه‌های کتاب برای مطالعه دانش‌آموزان در کلاس قرار داده شود و بچه‌ها به طور مستقیم به کتاب دسترسی داشته باشند.

این برنامه از چه زمانی اجرا می‌شود؟

طی سال تحصیلی حتماً اجرا می‌شود.

آقای میری، علاوه بر برنامه‌های ذکرشده چه تدبیری برای کتابخانه هنرستان اندیشیده‌اید؟

با توجه به اینکه کتابخانه اصلی در حوزه هنری است، کتابخانه هنرستان به کتاب‌های مرجع اختصاص داده شده است.

فکر نمی‌کنید این کار فاصله‌ای بین دانش‌آموز و کتاب ایجاد کند؟ بهتر نبود این کتابخانه در مدرسه دایر می‌شد؟

به هر حال با توجه به وابستگی هنرستان به حوزه، کتابخانه حوزه در اندازه وسیع با تنوع عناوین کتاب در اختیار دانش‌آموزان است.

در حال حاضر چند جلد کتاب در کتابخانه موجود است؟

حدود ۱۰۰۰ جلد.

دانش‌آموزان هنرستان سوره

کتابخانه ما فقیر است

مریم جباری

مهدی کریم‌زاده دانش‌آموز سال دوم رشته گرافیک هنرستان سوره است. وی علی‌غم سن و سال کم موفقیت‌های فراوانی را در طراحی به دست آورده است. وی درباره چگونگی آغاز فعالیت‌های هنری می‌گوید: از ۶ سالگی به کاریکاتور علاقه‌مند شدم. البته علت اصلی این علاقه‌مندی، الگوپذیری از برادر بزرگم حسن کریم‌زاده بود که وقتی کاریکاتور می‌کشید، کنجکاوی به خرج می‌دادم و...

وی درباره علاقه‌مندی‌اش به مطالعه می‌گوید: از زمانی که خواندن و نوشتن را آموختم، بیشتر مطالعاتم را در حوزه گرافیک و کاریکاتور متمرکز کردم، لذا علاقه چندانی به کتاب‌های داستان و رمان ندانستم و الان هم چندان علاقه‌ای ندارم.

کریم‌زاده در پاسخ به این سؤال که در طراحی کاریکاتور افراد، آیا به ویژگی شخصیتی آنها توجه می‌کنید؟، می‌گوید: صد در صد، ویژگی شخصیتی افراد کمک بسیار زیادی در طراحی کاریکاتور می‌کند. البته در طراحی کاریکاتور به نظر من ویژگی فیزیکی نقش بیشتری دارد، چون فیزیک ظاهری فرد عینی است و شناخت ویژگی روحی و شخصیتی مستلزم زمان است. به عنوان مثال، من وقتی می‌خواهم کاریکاتور فردی روشنفکر را طراحی کنم، روی سرش لامپی می‌کشم و یا اگر فردی عصبانی و بداخلاق باشد، در موقع طراحی کاریکاتور اعضای صورتش را به هم نزدیک می‌کنم. وی سپس به کاریکاتوریست‌های مطرح ایرانی اشاره می‌کند و می‌گوید: خوشبخانه در جامعه ما این هنر جا افتاده و هنرمندان زیادی در این زمینه فعالیت می‌کنند از جمله: علی جهانشاهی، مانا نیستانی، رامین مشرفی و...

کریم‌زاده به فعالیت‌های هنری‌اش از ۶ سالگی و سوابق همکاری‌اش با نشریه‌های مختلف اشاره می‌کند و می‌گوید: از ۶ سالگی با تصویرسازی داستان‌های قرآن و شاهنامه در نمایشگاه‌های جهانی کاریکاتور شرکت کردم و با نشریه‌های آفتابگردان و فراز، به عنوان تصویرساز همکاری داشتم.

وی در خاتمه به تشویق‌های متعددی که از طرف مجامع هنری از وی صورت گرفته اشاره کرده و می‌گوید: قصد دارم با مطالعات فراوان در این حوزه، گرافیک را ادامه بدهم.

علی‌اصغر عربشاهی یکی دیگر از دانش‌آموزان سال سوم هنرستان، در خصوص علاقه‌مندی‌اش به هنر می‌گوید: از زمانی که کودک بودم به یاد دارم که پدرم تار می‌نواخت و من هم از شنیدن آن لذت می‌بردم. البته این علاقه در همین خلاصه نشد و من مدتی تنبک می‌نواختم. بعدها که بزرگ‌تر شدم به استعداد موسیقایی خودم پی بردم و تصمیم گرفتم که نواختن تار را بیاموزم و در حال حاضر هم تار می‌نوازم. وی در ادامه می‌افزاید: برای یادگیری بیشتر، برخی از کتاب‌های موسیقی و شعر از قبیل دیوان باباطاهر و دیوان حافظ را می‌خواندم و حتی آثار درویش‌خان و شهنازی و... را گوش می‌دادم.

عربشاهی در پاسخ به این سؤال که به رمان و داستان هم علاقه دارید، می‌گوید: من از بین رمان‌ها و سیاست‌نامه‌های خارجی شاملو و از بین کتاب‌های ایرانی شاهنامه فردوسی و... را خوانده‌ام، اما بیشتر مطالعاتم در زمینه موسیقی است.

وی در ادامه می‌گوید: علاوه بر این موضوعات، کتاب‌های سیاسی و تاریخی را هم گه‌گاهی می‌خوانم، چون تاریخ و سیاست هم به اندازه موسیقی برایم جذاب است. به نظر من کتابخوانی نباید یک‌بعدی باشد یعنی به حوزه خاصی اختصاص یابد. در واقع خواندن آثار متفاوت با موضوعات مختلف شناخت ما را بیشتر می‌کند و انسانی که با شناخت قدم بردارد، در تمام زمینه‌ها موفق خواهد شد. عربشاهی در خاتمه می‌گوید: متأسفانه کتابخانه هنرستان ما، غنی نیست و من اغلب کتاب‌ها را از طریق دوستان و... تهیه می‌کنم و فکر می‌کنم که باید به این مسأله توجه شود، چرا که کتابخانه پایگاه مطالعاتی خوبی برای ما دانش‌آموزان است.

یادداشت

حمید هنرجو

«ساعت کتابخوانی» و چند نکته...

ساعت کتابخوانی در مدارس، با اعلام رسمی در کتاب‌های فارسی ابتدایی و تولیت دفتر تألیف کتاب‌های درسی وزارت آموزش و پرورش متولد شد.

در کتاب‌های جدید فارسی (بخوانیم) از آموزگاران خواسته شده است که ساعتی تحت عنوان ساعت کتابخوانی برای دانش‌آموزان در نظر گرفته شود.

در پایان این کتاب‌ها، پیچاه و دو جلد کتاب معرفی شده که در هر پایه تحصیلی، عناوین کتاب‌ها تغییر می‌یابد و در نتیجه، در پایان پنج سال دوره ابتدایی، دویست و شصت جلد کتاب، مطالعه می‌شود.

البته این نکته را نباید از نظر دورنگاه داشت که هفته‌های مفید هر سال تحصیلی از بیست و دو هفته فراتر نمی‌رود. در نتیجه بیست و دو جلد از پنجاه و دو جلد کتاب در کلاس خوانده می‌شود و بقیه کتاب‌ها توسط دانش‌آموزان در اوقات فراغت مطالعه خواهند شد.

در سال‌های سوم، چهارم و پنجم، دانش‌آموز، ضمن آشنایی با محتوای کتاب، از مراحل آماده‌سازی کتاب اعم از شمارگان، طراحی، تصویرگری، چگونگی انتخاب گروه سنی مخاطب کتاب و... نیز اطلاعاتی کسب می‌کند.

حرکتی شبیه به همین اقدام علمی، در کتابنامه رشد، تحت نظارت دفتر انتشارات کتاب‌های آموزشی نیز در حال انجام است. عناوین کتاب‌های مناسب کودکان و نوجوانان با محورهای نهادها، مسائل فردی و اجتماعی، دین، هنر، طبیعت، اخلاق، دانش و دانشمندان و مسائل ملی و مهیشی به مخاطبان و اولیای آنها معرفی می‌شود.

بی‌تردید ایجاد فرصتی مناسب برای تبیین جایگاه کتاب و اهمیت کتابخوانی در مدارس و برانگیختن روح پژوهش و مطالعه در بین دانش‌آموزان از اقدامات مهمی است که ضرورت انجام آن از سال‌های دور، احساس می‌شد و اکنون نیز اگر چه این تأخیر چند ساله قابل اغماض نمی‌نماید اما دور از ستایش نیست.

به حساب آوردن مطالعه آزاد در تکالیف قطعی دانش‌آموزان و ورود کتاب‌های غیردرسی به محیط مدرسه از منظرهای گوناگونی قابل ملاحظه است.

عده‌ای از کارشناسان آموزشی و پرورشی بر این باورند که در گذشته‌ای نه چندان دور، سنگینی و حجم تکالیف درسی عملاً به دانش‌آموز اجازه نمی‌داد که به تعامل با دنیای بیرون از کتاب درسی هم فکر کند و اکنون با تغییر اساسی کتاب‌های درسی و ایجاد ساعت کتابخوانی در مدارس، بر وضعیت نامطلوبی که گفته شد خط بطلان می‌کشد اما این نگرانی هم به قوت خود باقی است که وزارت آموزش و پرورش در آینده‌ای نه چندان دور به نتیجه‌ای دیگر برسد و تجربه‌ای تازه‌تر را فراراه خود قرار دهد که البته آنچه در این میان اتفاق می‌افتد، تعدیل ذائقه دانش‌آموز و افزایش بی‌اعتمادی او به برنامه‌ها و طرح‌هایی خواهد بود که هنوز به مرحله اجرا نرسیده، صحنه را ترک می‌کنند... درست مثل دیگری از آش که هر کس به سلیقه خود، چیزی بر آن می‌افزاید، قطعاً در چنین وضعیتی به دنبال مطلوب بودن، فریبی بیش نیست.

از سویی دیگر، ضرورت تعامل آموزگاران با کتاب‌های گروههای سنی مختلف، دور از نظر نمی‌ماند، طبیعتاً در ساخت کتابخوانی، کتاب فقط خوانده نمی‌شود بلکه مورد بحث و بررسی هم قرار می‌گیرد و آموزگاران، یک پای محکم این ماجراها‌اند، نوع نگاه و نظر آنها می‌تواند تأثیرگذار باشد و ساخت کتابخوانی به یکی از پرورش‌ترین ساعات فکری و فرهنگی بچه‌ها تبدیل شود، پس بیراه نگفته‌ایم اگر بگوییم که وجود ساعت مطالعه، ارتقا دهنده معدل توانمندی هوشی و درسی دانش‌آموز نیز هست...

دیدگاه

نگار پدرام

فاجعه ای دیگر

متأسفانه یکی از مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با حکم قضایی و شاکی خصوصی، تخلیه و تخریب شد و نوجوانان شهرستان تقریباً دورافتاده جیرفت از نعمت یک مرکز علمی، فرهنگی و هنری محروم شدند.

ظاهراً زمینی که این ساختمان در آن ساخته شده بود، در سال ۱۳۵۲ از سوی شهردار وقت به کانون واگذار شده و در همان زمان نیز دو نفر ادعای مالکیت این زمین را داشته اند. شهردار وقت نیز اعلام کرده که هر یک از این دو مدعی بتواند سند مالکیت بیاورد مبلغی معادل زمین و یا قطعه زمینی به آنان داده خواهد شد که البته هیچ یک از آنها در آن زمان نمی توانند سند بیاورند. تا چند روز پیش که همزمان با جشن های روز جهانی کودک دادگاه جیرفت به حکم سندی که یکی از ورثه آن دو مدعی ارائه داد، حکم تعلق زمین به این خانواده را صادر کرد که به گفته مهدی باقری مدیر روابط عمومی کانون پرورش فکری در جیرفت پیدا شود.

آیا واقعاً یافتن یک مکان مناسب و بدون دردسر برای ساختن یک کتابخانه در شهرستان وسیع و کم جمعیت جیرفت کار دشواری است؟ از طرفی آیا نباید درباره حکم هایی که برای تخریب مراکز فرهنگی صادر می شود، با احتیاط بیشتری عمل کرد؟

چرا مسؤولان باید اجازه دهند که کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان جیرفت که ۲۰ هزار جلد کتاب داشته ودر دوره ای که باید با چراغ موشی به دنبال نوجوانان کتابخوان گشت بیش ازدو هزارنفر عضودارد، به راحتی از بین برود؟ آیا شهردار، استاندار و یا هر مسؤول دیگری نمی توانست خانواده مدعی را با دادن زمینی با همان ابعاد و در همان شهرستان راضی کند؟

ساختمان کانون جیرفت ۳۰ سال پیش ساخته شده بود که این خود گویای قدمت این بناست. دادگاه جیرفت هزینه ساخت مجدد چنین ساختمانی و هزینه های جانبی انتقال کتاب ها به کرمان و برعکس را در نظر نگرفته و مهمتر از همه اینکه چه کسی جوابگوی بچه های کتابخوان جیرفت که فقط همین یک کتابخانه را داشتند، خواهد بود؟

گفت و گو

امیرهوشنگ مهرپرور، مترجم:

صرفاً به ادبیات فارسی علاقه دارم

امیرهوشنگ مهرپرور متولد سال ۱۳۵۳ و پزشک عمومی است. وی از سال ۷۲ کار ویرایش را آغاز کرده و با دفتر پژوهش های فرهنگی، سروش و کتابسرا همکاری داشته و از سال ۷۸ نیز در انتشارات فرزانه با مدیریت پدرش فعالیت می کند.

به بهانه چاپ دو جلد از کتاب مجموعه بچه های بدشانس با وی مصاحبه کردیم:

چرا اولین ترجمه خود را با کتاب کودکان آغاز کردید؟ این داستان چه ویژگی هایی داشت؟

من در اینترنت دنبال کتاب می گشتم و دوست داشتم کتابی انتخاب کنم که به صورت مجموعه باشد. تبلیغات این کتاب با سایر کتاب های معرفی شده فرق داشت و توجهم را جلب کرد. مثلاً نوشته بود این کتاب

غمگینی است و آن را نخوانید. من کتاب را به یک نفر دیگر نشان دادم و او هم خوشش آمد و تشخیص داد برای چاپ در ایران مناسب است. داستان طنز تلخی دارد ولی جذاب است و خیلی هم غمگین نیست.

خودتان به ادبیات کودک و نوجوان علاقه دارید؟

صرفاً به ادبیات فارسی علاقه دارم.

آیا ناشر بودن پدر شما به تفعنان است؟

نه چندان. شاید اگر پدرم ناشر نبود و خودم هم در انتشارات فرزانه نبودم بهتر بود چون مجبور می شدم با همکاری انتشارات دیگری این کتاب ها را چاپ کنم و ممکن بود بهتر پخش و توزیع شود. در حال حاضر این مجموعه پخش خوبی نداشته است.

در زمینه ادبیات کودک و نوجوان چه کتاب هایی در دست چاپ دارید؟

مجموعه بچه های بدشانس سیزده جلد است که تاکنون ده جلد آن در آمریکا چاپ شده و انتشارات فرزانه نیز دو جلد آن را چاپ کرده و جلد سوم و چهارم آن نیز آماده است و بزودی چاپ خواهد شد.

ادبیات کودک با عارضه تولید کتاب های بازاری مواجه شده است

سه شنبه ۱۶ مهر میزگرد «ادبیات کودکان» با حضور محمد میرکیانی و نوش آفرین انصاری در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار شد.

محمد میرکیانی شرایط خلق و تألیف کتاب های کودکان و نوجوانان را بحرانی دانست و گفت: «اکنون بیشتر ناشران کتاب های کودک به تولید و انتشار کتاب های کمیک استریپ گرایش پیدا کرده اند و هزینه اندک انتشار این نوع کتاب ها عامل مهمی در بحرانی تر شدن حیات ادبیات کودکان و افزایش تولید اینگونه کتاب ها شده است.»

میرکیانی در بخش دیگری از سخنان خود با تأکید بر اینکه نویسندگان برای تولید آثار فرهنگی و کتاب های کودک و نوجوان از قابلیت ها و توانمندی های بالایی برخوردار هستند، افزود: «فعالیت در عرصه تولید و انتشار کتاب های کودک و نوجوان باید در قالب مجموعه ای از قوانین و مقررات صورت گیرد، به گونه ای که فعالیت در این عرصه به صورت تخصصی درآید و همه ناشران وارد این حوزه نشوند.»

میرکیانی همچنین در مورد امکان استفاده از متون قدیمی در ادبیات کودکان، اظهار داشت: «همانندسازی از روی آثار و متون قدیمی باید به شیوه ای انجام گیرد که به متن اصلی اثر آسیبی وارد نشود. استفاده صحیح از این متون می تواند راه مبارزه با یکسان سازی فرهنگی را هموار کند و با این شیوه می توانیم خرده فرهنگ های خود را در برابر تهاجم های فرهنگی، حفظ کنیم.»

«نوش آفرین انصاری» رییس شورای کودک نیز در این میزگرد با اشاره به مشکلات ادبیات کودک در دوران حاضر گفت: «مشکل کنونی عدم ورود جامعه به عرصه کتاب کودک و انتخاب و موضع گیری در برابر آثاری است که منتشر می شوند.»

انصاری ادامه داد: «یکی از راهکارهای خروج از بن بست فعلی، توسعه کتابخانه هاست. کتابخانه یک نهاد جادویی است که اگر بر اساس معیارهای صحیح علمی و به دور از معیارهای سیاسی و شخصی، گسترش پیدا کند، بسترهای توسعه فرهنگی را ایجاد خواهد کرد.»

انصاری تأکید کرد: «ادبیات کودکان و نوجوانان، مسیری در موازات آموزش و پرورش به عنوان یک نهاد رسمی است. ادبیات به کودکان اجازه می دهد آنچه را می خواهند، گزینش و انتخاب کنند.»

نوش آفرین انصاری، همچنین با تأکید بر نقش ادبیات در توسعه فرهنگی جوامع، تصریح کرد: «اگر ادبیات یک جامعه بالنده و پویا باشد، بسیاری از مسائل حقوقی کودکان، تبعیض ها و گرفتاری های نسل جوان، رفع خواهد شد. اولین گام برای رسیدن به این اهداف، مشخص شدن نهادهای مسؤول در گسترش ادبیات کودکان است.»

گزارش خبری

نشست مطبوعاتی مسؤولان جشنواره کتاب‌های خانگی

روز یکشنبه ۲۱ مهرماه مصاحبه مطبوعاتی با مسؤولان طرح جشنواره کتاب های خانگی با حضور خبرنگاران در محل انجمن نویسندگان کودک و نوجوان برگزار شد.

در این جلسه مهدی حجوانی رییس هیأت مدیره انجمن هدف از اجرای این طرح را کمک به ترویج کتابخوانی دانست و گفت: «اگر چه ممکن است این طرح ظاهراً یک مسابقه و نوعی رقابت باشد. ولی هدف اصلی آن دامن زدن به جریان کتابخوانی است که تاکنون در آن ضعف داشته ایم.»

وی کتابخانه های خانگی را کتابخانه های خودجوش و مردمی که در محل کار، مجتمع های مسکونی و خانواده ها شکل گرفته باشد، دانست و اظهار داشت: «یکی از معیارهای فعالیت این کتابخانه ها به غیر از رد و بدل کردن کتاب، فعالیت های جنبی از جمله کلاس های آموزشی، نشست های قصه خوانی، نمایش فیلم و... است که در داوری مورد توجه قرار خواهد گرفت.»

فرهاد حسن زاده دبیر این جشنواره با بیان اینکه استقبال مردم از این طرح بیش از حد انتظار بوده است گفت: «شاید کمترین دستاورد این جشنواره این باشد که نویسندگان خاطرات و داستان های تشکیل هر یک از این کتابخانه ها را بنویسند تا مردم با فعالیت آنها بیشتر آشنا شوند.»

در ادامه حسن زاده تعداد برگزیدگان این جشنواره را ۲۰ کتابخانه عنوان کرد و افزود: «در داوری بیشتر به شیوه های خلاقانه انتخاب کتاب، تعداد کتاب ها، محل نگهداری آنها و فعالیت های جنبی کتابخانه توجه می کنیم و جایزه نیز ۵۰ هزار تومان بن کتاب، اشتراک کتاب های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، اشتراک کتاب ها و مجلات انتشارات کمک آموزشی و... است.»

دبیر جشنواره کتابخانه های خانگی درباره تعداد داوران گفت: «هیأت داوری اولیه از آقایان علی اصغر سیدآبادی، سیدعلی کاشفی خوانساری، فاطمه زمانی، جمال الدین اکرمی و محمود برآبادی تشکیل شده که تعدادی از کتابخانه ها را انتخاب کرده و هیأت داوران نهایی متشکل از ناصر تقوایی، کیومرث صابری، نوش آفرین انصاری، محمود دولت آبادی و عبدالحسین آذرنگ از بین کتابخانه های انتخاب شده در مرحله اول ۲۰ کتابخانه را انتخاب خواهند کرد.»

حجوانی برگزاری چنین جشنواره هایی را شروع خوبی دانست و گفت: «لازم است ارتباط این کتابخانه ها با یکدیگر حفظ شود و از راههای مختلف برای تداوم این طرح فعالیت کرد. به طور مثال از فعالیت این کتابخانه ها گزارش گرفته شود یا بودجه هایی برای تأسیس کتابخانه های خانگی جدید اختصاص داده شود.»

گفتنی است مراسم اختتامیه این جشنواره پنجشنبه نهم آبان ماه ساعت ۴ بعد از ظهر در تالار حرکت برگزار خواهد شد.

انتشار کتاب دیدار با دوستان

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به مناسبت نامیده شدن سال ۲۰۰۲ به نام «سال جهانی فرهنگ صلح» توسط مرکز آسیا ـ اقیانوسیه یونسکو (ACCU) ترجمه کتاب «دیدار با دوستان» را چاپ خواهد کرد.

این کتاب سه داستان از منصور کدیور و لیلا حائری یزدی با تصویرگری محمد حسین صلواتیان دارد که توسط ۱۴ عضو آسیا ـ اقیانوسیه یونسکو با هدف آشنا کردن کودکان، با فرهنگ و آداب و رسوم ملل مختلف منتشر شده و ترجمه فارسی آن بزودی چاپ خواهد شد. همچنین ترجمه این کتاب با زبان دری نیز در دست ویرایش است تا در اختیار کودکان افغانی قرار گیرد.

کتاب

بدشانس ها

مجموعه داستان های بچه های بدشانس، آغاز بد، لیموئی اسنیکت، تصویرگر: برت هلکویست، امیر هوشنگ مهرپرور، فرزانه، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۱۶۴ صفحه، ۷۵۰۰ ریال.

کتاب «آغاز بد» جلد اول مجموعه داستان های بچه های بدشانس است که به گفته خود نویسنده بسیار ناخوشایند و غم انگیز است. دانیل هندلر که نام مستعار لیموئی اسنیکت را برای خود انتخاب کرده قصد دارد این مجموعه را در سیزده جلد منتشر کند که هشت جلد آن تا به حال چاپ شده است.

«آغاز بد» داستان سه کودک باهوش است که حوادث زیادی برایشان اتفاق می افتد و بیشتر آنها ناخوشایند و ناگوارند. آنها با مردی نفرت انگیز نقشه ای برای دزدیدن ارثیه شان می کشند و... کتاب های بچه های بدشانس در شمار پرفروش ترین کتاب های آمریکا قرار دارند.

بوستان کتاب قم

انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم

مؤسسهٔ بوستان کتاب قم در زمینه‌های زیر آمادهٔ همکاری است:

- **خرید** کتاب در موضوعات علوم اسلامی و انسانی برای عرضهٔ آن‌ها در **بوستان کتاب** (فروشگاه مرکزی مؤسسه)
- **مبادلهٔ آثار مؤسسه** با آثار سایر ناشران در موضوعات یاد شده
- پذیرش **نمایندگی فعال پخش و فروش** آثار مؤسسه در شهرهای فاقد نمایندگی
- پذیرش **نمایندگی پخش و فروش مجلات** دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم (۱۵ مجله)
- پذیرش **اشتراک کتاب**
- پذیرش **اشتراک مجلات** دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم.

مؤسسهٔ بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم)* از سال ۱۳۶۱ با هدف تبیین و گسترش معارف دینی و ارزش‌های انقلاب اسلامی با چاپ و نشر کتاب، در حوزهٔ اندیشهٔ اسلامی کار خود را شروع کرد.

در این مؤسسه آثار تخصصی و عمومی هر دو مورد توجه است و پس از تصویب در «شورای بررسی آثار» با معیارهایی از جمله: اتقان و محتوای مناسب، نیاز جامعه با موضوع اثر، روشمند بودن تألیف، نبودن آثار مشابه در بازار کتاب، پذیرفته می شود.

موضوعات آثار این مؤسسه و **تعداد عناوین** هر موضوع عبارتند از: تفسیر و علوم قرآنی: ۲۹ عنوان؛ حدیث و مناجات: ۵۹؛ فقه (مباحث نظری، مسائل نو پیدا و احکام) و اصول فقه: ۱۳۱؛ کلام (قدیم و جدید) و عقاید: ۶۶؛ فلسفه و عرفان: ۶۸؛ اخلاق و تعلیم و تربیت: ۹۰؛ تاریخ، سیره و امامت، شرح حال بزرگان دین: ۱۵۹؛ سیاسی ـ اجتماعی: ۱۰۲؛ ادبیات کودک و نوجوان: ۳۷؛ زنان و ادبیات و داستان: ۷۰؛ سایر موضوعات: ۱۲۱.

فروشگاه و نمایشگاه دایمی (شمارهٔ ۱) مؤسسه با نام «**بوستان کتاب**» علاوه بر پخش آثار مؤسسه، با **عرضهٔ بیش از ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب ـ با همکاری ده‌ها ناشر ـ** توانسته در جذب و عرضه روز آمد آثار در حوزهٔ اندیشهٔ اسلامی و انسانی توفیق یابد به طوری که هر روز مورد مراجعهٔ صدها تن از کتاب پژوهان می باشد.

قابل ذکر است این مؤسسه **پخش مجلات** دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم را نیز بر عهده دارد. این مجلات عبارتند از:

پژوهش‌های قرآنی (فصلنامه، ویژهٔ تبیین تخصصی علوم و موضوعات قرآن کریم)؛ فقه (فصلنامه، اولین نشریهٔ فقهی همراه با افکار نو و برداشت‌های جدید فقهی)؛ حوزه (دوماهنامه، ویژهٔ حوزه‌های علوم دینی)؛ نقد و نظر (فصلنامه، در عرصهٔ دین پژوهی)؛ تاریخ اسلام (فصلنامه، ویژهٔ تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی)؛ با معارف اسلامی آشنا شویم (دوماهنامه، نشریهٔ آموزشی ویژهٔ جوانان)؛ آینهٔ پژوهش (دوماهنامه، ویژهٔ نقد کتاب، کتاب‌شناسی و اطلاع‌رسانی در حوزهٔ فرهنگ اسلامی)؛ علوم سیاسی (فصلنامه، نشریهٔ علمی، پژوهشی در حوزهٔ اندیشهٔ سیاسی اسلام)؛ حوزه اصفهان (فصلنامه، ویژهٔ حوزهٔ علمیهٔ اصفهان)؛ نگاه حوزه (دوماهنامه، ویژهٔ حوزه علمیهٔ خراسان)؛ پیام زن (ماهنامه، ویژهٔ مسائل زنان، دختران و خانواده)؛ سلام بچه‌ها (ماهنامه، ویژهٔ نوجوانان)؛ پویک (ماهنامه، ویژهٔ کودکان)؛ پاسدار اسلام (ماهنامه، نشریهٔ ویژه جوانان)؛ پگاه حوزه (هفته‌نامه، ویژهٔ مسائل فرهنگی اجتماعی).

همچنین این مؤسسه اخیراً **طرح تهیهٔ کتاب‌های مورد نیاز مراکز علمی و تحقیقی حوزه و سایر دانش‌پژوهان را** ـ حتی در موضوعاتی که در فروشگاه عرضه نمی گردد ـ اجرا نموده و در این زمینه آمادهٔ همکاری، مراکز پژوهشی، ناشران، مؤلفان و ... است.

مؤسسه برای گسترش فرهنگ کتابخوانی، آثار خود را برای شرکت در نمایشگاه ها یا مراکزی که آمادگی دارند در مناسبت‌های مختلف نمایشگاه برگزار نمایند، عرضه می کند. از این رو از **مراکز علمی دانشگاهی، تحقیقی، مؤسسات دینی و ... جهت برگزاری نمایشگاه** با همکاری این مؤسسه دعوت به عمل می آورد.

جهت اطلاع بیشتر، همکاری در زمینه‌های یاد شده، تهیهٔ فهرست آثار و ... با نشانی مؤسسه تماس بگیرید.

[redacted]

گفت‌وگو

آزاده سیدین

گفت‌وگو با عبدالرحیم نیکخواه مدیرمسؤول مرکز انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبایی

فراخوان برای علمی‌نویسان

جهاد دانشگاهی از ابتدای شکل‌گیری تاکنون به چاپ و نشر، فعالیت‌های ترویجی و فعالیت‌های مشترک با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه کتاب و کتابخوانی پرداخته است.

دلیل انجام این فعالیت‌های فرهنگی، نیاز روزافزون دانشجویان به کتاب‌های جدید در تمام رشته‌های علوم است که جهاد دانشگاهی سعی نموده در کوتاهترین زمان ممکن، کتاب مورد نیاز دانشجویان را فراهم سازد.

فعالیت‌های فرهنگی با هدف پاسخ به نیازهای فرهنگی دانشجویان، به واحدهای مختلف دانشگاهی واگذار شده است. از جمله تحویل مؤسسه انتشارات ماجد با کلیه حقوق و امتیازات چاپ و نشر به جهاد دانشگاهی واحد علامه طباطبایی.

عبدالرحیم نیکخواه رییس و مدیرمسؤول مرکز انتشارات جهاد دانشگاهی واحد علامه طباطبایی در گفت‌وگویی درباره نحوه عملکرد این مؤسسه چاپ و انتشارات توضیح داده است که می‌خوانید:

از چه زمانی و چرا امتیاز انتشارات ماجد به جهاد دانشگاهی علامه طباطبایی واگذار شد؟

از حدوداً ۸ سال پیش، دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، مؤسسه انتشارات ماجد را با کلیه حقوق در زمینه چاپ و نشر کتاب به واحد دانشگاهی علامه طباطبایی واگذار کرد. از مهمترین انگیزه‌ها و هدف‌های انتشارات این واحد، یکی عمل به اساسنامه جهاد و دیگری فعالیت در زمینه چاپ و نشر است که نیاز به بودجه اقتصادی داشته و درآمدزا نیست. همچنین با بی‌توجهی به نیازهای نوشتاری عرصه دانشگاهی که دربعضی از قسمت‌ها به اقتصاد ناسالم مبتلا شده، کتاب به عنوان شاخص‌ترین این نیازها دچار نقصان می‌شود.

با توجه به دلایل گفته شده، جهاد دانشگاهی علامه طباطبایی برای ارتقاء فرهنگ کتاب و کتابخوانی دانشگاهیان، امتیاز انتشارات ماجد را پذیرفت.

انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبایی از ۸ سال پیش تا امروز چه فعالیت‌هایی در زمینه چاپ و نشر کتاب داشته است؟

امتیاز چاپ حدود ۷۵ عنوان کتاب به انتشارات ما سپرده شد که با کم شدن تعداد کتاب‌ها در آرشیو انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبایی، برای چاپ مجدد آنها اقدام شده است. در مدت یک‌سال ۶ عنوان کتاب تجدید چاپ شدند و در حال حاضر نیز ۱۰ عنوان کتاب مجدداً چاپ می‌شوند.

عنوان کتاب‌هایی که تا امروز تجدید چاپ شده عبارتند از: آئین دادرسی مدنی و بازرگانی نوشته سیدمحسن صدرزاده افشار، زمین‌شناسی ساختمان و تکنوتکنیک نوشته حسن مدنی، مجموعه مقالات چهاردهمین همایش مددکاری اجتماعی نوشته دکتر زاهدی اصل، حقوق ثبت اسناد و املاک نوشته غلامرضا شهری، استدلال آماری در علوم رفتاری نوشته ریچارد. ج. شیولسون، پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان نوشته فرخنده مهری، نظریه اساسی مدارها و شبکه‌ها نوشته دکتر سیدنورالله واله، دو کتاب با نام‌های تحقیقات جنایی تألیف مهدی نجابتی، رضا پرویزی، اصغر شفیعی نیک و گریم برای تئاتر تألیف مهین میهن بزودی چاپ و به بازار کتاب عرضه می‌شوند.

موضوع کتاب‌هایی که برای چاپ انتخاب می‌شوند چیست؟

گرایش اصلی انتشارات واحد علامه طباطبایی با توجه به فعالیت این دانشگاه در حوزه علوم انسانی، در زمینه چاپ کتاب‌های علوم انسانی است. ولی هیچ محدودیتی برای موضوع کتاب‌ها وجود نداشته و کتاب‌های مهندسی، پزشکی و علوم پایه نیز برای دانشجویان منتشر می‌شوند.

آیا این کتاب‌ها را شورای علمی کتاب نیز تأیید می‌کند؟

این انتشارات، اطلاعات نوشته شده در موضوع خاص را با بررسی به روز بودن اطلاعات آن، نگراری و موازی نبودن مطالب کتاب با مسائل گفته شده مشابه در جامعه و نیاز جامعه علمی دانشگاهی چاپ می‌کند.

● گرایش اصلی انتشارات واحد علامه طباطبایی با توجه به فعالیت این دانشگاه در حوزه علوم انسانی در زمینه چاپ کتاب‌های علوم انسانی است

با توجه به آنکه این انتشارات به دانشگاه تعلق دارد، در پرورش و حمایت نویسندگان جوان و تازه‌کار -مخصوصاً دانشجویان - چقدر مؤثر بوده است؟

سعی شده تا با تشکیل انجمن نوقلمان، از نویسندگان جوان و دانشجو حمایت شود که کتاب‌های نگارش شده با رعایت استانداردهای علمی کتاب توسط این قشر از نویسندگان چاپ می‌شوند.

حق‌التألیف نویسندگان کتاب‌ها مطابق با کدام قرارداد پرداخته می‌شود؟

قیمت کتاب‌ها بر اساس آنچه وزارت ارشاد تعیین می‌کند، پشت جلد کتاب‌ها حک می‌شوند و بر همین اساس، ۱۵ درصد قیمت مشخص شده، به عنوان حق‌التألیف به مؤلف یا مترجم پرداخت می‌شود.

همچنین یک سوم کل دریافتی به محض خروج کتاب از چاپخانه؛ و بقیه آن قسطی به صاحب اثر تعلق می‌گیرد. گفتنی است که در مورد چاپ‌های مجدد کتاب نیز به همین ترتیب حق مؤلف رعایت می‌شود.

نحوه عرضه کتاب به متقاضیان آن چگونه است و با چه قیمتی؟

کتاب‌ها به توزیع کنندگان و مراکز فروش کتاب تعلق گرفته که آنها با توجه به قیمت پشت جلد ۲۵ تا ۳۰ درصد به خریداران کتاب تخفیف می‌دهند. همچنین فروش کتاب‌ها در بازار کتاب کاملاً کنترل می‌شود تا قیمت آنها از مقدار تعیین شده بیشتر نشود.

تمایز انتشارات دانشگاهی و غیردانشگاهی چیست؟

در بازار فروش کتاب آزاد، افراد فروشنده تا حدودی کاسب‌مابانه رفتار می‌کنند، ولی در این انتشارات از آنجا که متصدیان امور چاپ و نشر کار اصلی‌اشان غیر از انتشار کتاب است، به سود حاصل از انتشارات وابسته نیستند. همچنین با صداقت کامل و بدون چشمداشت به درآمد مادی فروش کتاب‌ها برای چاپ و نشر کتاب‌های دانشگاهی فعالیت می‌کنند.

و حرف آخر؟

از تمامی مؤلفان و مترجمان در تمام زمینه‌های علمی متعدد و متنوع که بتوانند از مشاوران علمی انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبایی رأی اعتماد بگیرند، با قول چاپ کتاب با کیفیت عالی و پرداخت حق‌التألیف و ترجمه مناسب و بموقع، دعوت به نویسندگی می‌شوند. همچنین تمایل انتشارات مذکور برای چاپ کتاب‌ها در زمینه علوم انسانی، علوم اجتماعی، فرهنگ و هنر است.

نکته قابل ذکر آنکه تمامی دانشجویان بویژه دانشجویان مقاطع تحصیلی تکمیلی در صورت اخذ تأیید علمی از استادان پیشکسوت می‌توانند از سرمایه‌گذاری، امکانات و حمایت‌های انتشارات این دانشگاه بهره‌مند شوند.

گفت‌وگو

عادله صادقی

گفت‌وگو با پریچهر فرجادی مترجم کتاب «طالع بینی فیثاغورثی»

نیروی پنهان اعداد

«طالع بینی فیثاغورثی» عنوان کتابی نوشته دان میلمن است. نویسنده کتاب معتقد است که اعداد (از صفر تا ۹) دارای انرژی مخصوص به خود هستند و با به دست آوردن «عدد تولد» که از جمع ارقام تاریخ تولد میلادی شخص حاصل می‌شود و به کمک قوانین روحانی که رابطه مخصوصی با آن اعداد دارند، می‌توان زندگی را متحول کرد. برای آشنایی بیشتر با این کتاب گفت‌وگویی ترتیب داده‌ایم با مترجم آن، خانم پریچهر فرجادی که ترجمه کتاب‌های «چگونه مدی‌تیشن کنیم»، «خیگو»، «زیباترین نام‌ها» و «اِزد در آئینه استقلال و مسؤولیت» را در کارنامه خود دارد و به عنوان ناشر نیز فعالیت می‌کند.

خانم فرجادی، انگیزه شما برای ترجمه این کتاب چه بوده است؟

زمینه ترجمه‌های من در رابطه با روابط انسانی است که این روابط در جنبه مشخص دارد؛ رابطه انسان با درون خود و رابطه انسان با دیگران. کتاب طالع‌بینی فیثاغورثی از جمله کتاب‌هایی است که برای روشن شدن رابطه انسان با درون خود آن را ترجمه کرده‌ام.

آیا ریشه تاریخی «طالع‌بینی فیثاغورثی» به یونان باستان و مقدس بودن اعداد نزد یونانیان باز می‌گردد، یا صرفاً عنوان کتاب است؟

در واقع اسم اصلی کتاب «The life you were born to live» است که ترجمه آن «زندگی مقدر شما» می‌باشد. اما از آنجایی که کتاب بر اساس نظر فیثاغورثیان نوشته شده که عقیده دارند در هر عدد انرژی خاصی وجود دارد و در زمان تولد، جهان هستی یک نوع تُگ. که همان تاریخ تولد فرد. است به او می‌دهد که این عدد به نوعی چگونگی زندگی آن فرد را در جهان معین می‌کند. به من پیشنهاد کردند که به منظور معرفی و فروش بهتر کتاب، نام آن را تغییر دهم و آن را بر همین اساس نامگذاری کنم.

از آنجایی که این کتاب به نوعی تقدیر و سرنوشت انسان را پیش روی او می‌گذارد (همان طور که در پشت جلد کتاب آمده است) فکر می‌کنید چه تأثیرات مثبت و منفی می‌تواند به همراه داشته باشد؟

این کتاب به ما نشان می‌دهد که هر عدد دارای انرژی است که می‌توانیم آن انرژی را به صورت مثبت یا منفی به کار ببریم و در اینجاست که مسأله اختیار انسان به میان می‌آید. کسی که تصمیم می‌گیرد با انجام تمرینات و خواندن قوانین این کتاب نیروهای منفی خود را به مثبت تبدیل کند، به نوعی به یک رشد معنوی می‌رسد و خود به خود زندگی‌اش متحول می‌شود؛ چون ما عقیده داریم: «لیس للانسان الا ما سعی» «برای انسان هیچ چیزی نیست، جز آنکه به آن عمل می‌کند.»

لازمه باور به دستورات این کتاب اعتقاد به ماوراءالطبیعه است و کسانی که باصطلاح عقل‌گرا هستند کتاب‌هایی از این دست را رد می‌کنند. نظر شما در این باره چیست؟

ما در عصری به سر می‌بریم که هم علم فیزیک به ماوراء مادیت رسیده و هم علم روانشناسی به درک احساسات و عواطف انسانی اهمیت می‌دهد و در نتیجه با تکیه بر این علوم، نیروهای درونی ما فقط ذهنیت و عقل نیستند، بلکه احساسات، عواطف، باورها و تعابیری که از زندگی می‌کنیم، در چگونگی زندگی ما مؤثر هستند. اگر بتوانیم هر دوی اینها را بشناسیم و با هم هماهنگ کنیم، به آن ازدواج درونی مقدسی می‌رسیم که زمینه رسیدن به یگانگی است. در واقع هدف این کتاب شناساندن این نیروهای درونی است و برای خواننده موفقیتی را به وجود می‌آورد که خود بتواند از طریق شناخت خود، نیروهای منفی‌اش را به مثبت تبدیل کند.

نظر شما راجع به کتاب‌های دیگری که شیوه‌های مختلفی از طالع‌بینی را مطرح می‌کنند چیست؟

تنها مشکلی که در آنها می‌بینم، یک نوع محتوم بودن سرنوشت انسان است. حس انتخاب و وظیفه انسان را در قبال خود در نظر نمی‌گیرد؛ به طوری که آدمی نتواند از نقاط ضعف خود رها شده و رشد کند. در صورتی که این کتاب راهکار نشان می‌دهد و تفاوت آن با کتاب‌هایی از این دست در این است.

در رابطه با «روابط برون‌فردی» که در ابتدای بحث به آن اشاره کردید چه فعالیتی دارید؟

به نظر من در تمدن فعلی، کسانی که بتوانند افکار و اندیشه‌های خود را به صورتی انتقال دهند که مورد درک و پذیرش دیگران قرار گیرد، دارای بالاترین حد قدرت هستند. در عین حال در عصر اطلاعات تنها داشتن اطلاعات کافی نیست، بلکه هرگونه موفقیت در پیان اطلاعات و دانستن فنون ارتباط به دست می‌آید. شیوه سخن گفتن بزرگ‌ترها، از بیشترین حد حساسیت برخوردار است. چون آنها از طریق الگو بودن لحظه به لحظه در زندگی اجتماعی می‌توانند عامل رشد، توسعه، بلوغ و عملکرد بهتر باشند و یا با سوءاستفاده از بیان، مردم را به عصیان و از خودبیگانگی بکشانند. در همین راستا، کتاب «فرهنگ تفاهم در رابطه با فرزندان» را به چاپ رسانده‌ام و کتاب‌های «فرهنگ تفاهم در ازدواج»، «فرهنگ تفاهم در مدرسه»، «فرهنگ تفاهم در مدیریت و رهبری» و «زن و فرهنگ تفاهم» را نیز در دست چاپ دارم.

شما به عنوان ناشر هم فعالیت دارید. چرا علاوه بر ترجمه به کار نشر نیز روی آوردید؟

می‌گویند زندگی هر انسان به ۴ بیست سال تقسیم می‌شود: ۲۰ سال اول معمولاً به آموزش زندگی در دنیای کثرت می‌گذرد. ۲۰ سال دوم به خدمت به دنیای کثرت، ۲۰ سال سوم آموزش رسیدن به وحدت و هویت فردی است و ۲۰ سال چهارم خدمت در رساندن دیگران به وحدت و هویت فردی و خدمات اجتماعی از طریق خودمسؤول بینی است. بنده هم در ۲۰ سال چهارم زندگی‌ام هستم و زندگی خدمت به خیر کل را می‌گذرانم و از آنجایی که برای چاپ کتاب‌های مورد علاقه‌ام با مشکل مواجه می‌شدم، درخواست مجوز نشر کردم تا کتاب‌هایم را خودم منتشر و چاپ کنم.

نور

او خداوندی است که در میان مردم مکه، پیامبری از خودشان برانگیخت که آیات او را بر آنان می‌خواند و [از آلودگیهای ظاهری و باطنی] پاکشان می‌سازد و کتاب [آسمانی قرآن] و حکمت [سنداد، گفتار و کردار درست-] به آنان می‌آموزد و آن‌که پیش از این آشکارا در گمراهی بودند. و [چنین پیامبری را برانگیخت، نیز برای] دیگر مؤمنان که هنوز به ایشان نپیوسته‌اند...

فی آن کریم، سوره جمعه، آیه ۲ و بخشی از آیه ۳

هر که دل را به کتاب تسلا دهد، آسودگی و آرامش خیال را از دست نخواهد داد

امیر مؤمنان علی(ع)، غرر الحکم

دیباچه

حق پدیدآورنده

سید علی محمد رفیعی

میزان واقعی حق‌التألیف یا حق‌الترجمه یک کتاب برای مؤلف یا مترجم عبارت است از مجموع درصدی عادلانه که مؤلف یا مترجم در چاپهای متعدد کتاب از پشت جلد کتاب می‌گیرد، که در هر چاپ عبارت باشد از ضرب شمارگان کتاب در قیمت آن، در درصد مؤلف از قیمت پشت جلد.

به این ترتیب، اگر کتابی با پخش و قیمت واقعی و تبلیغات سالم و فراگیر، تنها به یک چاپ برسد، حق واقعی مؤلف یا مترجم آن همان مقدار در چاپ اول است و اگر به چاپهای متعدد برسد، مجموع حقوق او در چاپهای متعدد خواهد بود.

این را بسیاری از ناشران و حتی مؤلفان و مترجمان نمی‌دانند و گاه می‌پندارند که با حق‌التألیف یا حق‌الترجمه چاپ اول، پدیدآورنده به حقوق خود رسیده و در چاپهای بعد، سودی است که می‌برد یا حتی چیزی اضافه بر حق خود دریافت می‌کند.

توجه به این نکته برای بررسیهای فقهی حقوق مؤلفان و مترجمان لازم است و می‌تواند در صدور بسیاری احکام شرعی درباره حق پدیدآورنده یا تعیین چهارچوبهای حقوق ناشران و مؤلفان یا حل بسیاری دعاوی متقابل و برآورد میزان واقعی حقوق طرفین و موارد دیگر به کار آید و حتی به عنوان مبنایی در برآورد میزان خرید قطعی اثر، کاربرد داشته باشد.

نشر نبأ و کارنامه نگارشهای مهدوی

آخرین دولت، نوشته محمد بیابانی اسکویی، چاپ دوم، قطع پالتویی، ۶۴ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۴۰۰۰ ریال.

این کتاب، بیست ویژگی حکومت امام عصر(عج) را برمی‌شمرد. امتیاز عمده این کتاب، بیان مختصر و مفید، با استناد به منابع معتبر شیعی، نقل متن احادیث، ترجمه‌های روان، توضیحات گویا و نتیجه‌گیری شیواست.

آن سوی دیوار، نوشته مهدی رحیمی، تصویرگر: محمدعلی سپهر افغان، چاپ هفتم، قطع پالتویی، ۴۰ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، ۳۵۰۰ ریال.

داستانی است درباره جوانی که تحت تربیت پدرش ـ که شیعه نبود ـ به امامت امام عصر (عج) عقیده نداشت ولی مادر شیعه‌اش بارها به او گفته بود که ما امام زمانی داریم، زنده، همواره نزد بینالان حاضر، پناهگاه انسانها در مشکلات سخت و نجات‌دهنده. آنها در گرفتاریها در یکی از همین گرفتاریها، جوان به یاد سخنان مادرش می‌افتد و بالاخره امام زمانش به فریادش می‌رسد و او را نجات می‌دهد. هم از مشکلی که داشت و هم از مشکل هجران.

آیین انتظار، نوشته علی‌اکبر تلافی، چاپ ششم، قطع پالتویی، ۴۰ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۵۰۰ ریال.

در این کتاب تهادمه وظیفه از وظایف فرد منتظر، با توضیحات مختصر و گویا، همراه با فهرست منابع و پرسشنامه آمده است.

او کیست، نوشته محمد کاظم مزینانی، تصویرگر: مریم ذاکرنژاد، قطع پالتویی، ۲۴ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۰، بها: ۲۵۰۰ ریال.

در این کتاب، ویژگیهای امام زمان (عج) و ویژگیهای دولت آرمانی حضرتش به بیانی ساده و شیوا و کودکانه همراه با تصاویر رنگی در اختیار کودکان قرار می‌گیرد.

بر بال نور: نوشتاری چند در مدایح امام عصر ارواحنا فداه، نوشته عبدالحسین فخاری، چاپ دوم، قطع رقعی، ۹۲ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۷۹، بها: ۳۸۰۰ ریال.

کلماتی که از دل برآمده و بر جان نشسته است، نه بر سپیدی کاغذ، که بر ساحل اشک شنوندگانش فرود آمده و با پیام دلها همراه شده است و همچنان می‌تواند محفل آرای جمع مشتاقان گردد.

بر ساحل دیدار، نوشته نیره روحی، چاپ دوم، قطع پالتویی، ۳۲ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۵۰۰ ریال.

درباره زندگانی امام عصر(عج) کتابهای مختلف نوشته‌اند. اما توجه به مخاطب در میان این آثار کم بوده است. در این کتاب، نویسنده صحنه‌هایی از بیخ سال اول زندگانی امام موعود عجل‌الله تعالی فرجه‌الشریف را در قالب هشت داستان کوتاه به تصویر کشیده است. «خود آزمایی» در پایان کتاب، اندیشه خوانندگان را به تلاشی مجدد وامی‌دارد.

بر کرانه‌ی امید، نوشته نیره روحی، تصویرگر: علی ولیزاده، چاپ اول، قطع پالتویی، ۶۴ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۳۵۰۰ ریال.

نویسنده، در قالب چند نامه که میان دو دوست نوجوان رد و بدل می‌شود، نکاتی مهم از دوره غیبت صغری و دورانهایی حساس از زندگانی چهار نایب خاص حضرت مهدی(عج) را بیان می‌دارد.

به پای محور هستی، نوشته دکتر حسین فریدونی، چاپ سوم، قطع پالتویی، ۶۴ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۳۲۵۰ ریال.

شئون امامت امام مهدی(عج) بر اساس عقل و نقل، حقوق حضرتش بر مردم، فضیلت آن بزرگوار بر مبنای عظمت شب قدر، بخشی از وظایف قلبی و بدنی و مالی نسبت به امام عصر برخی از عناوین این کتاب است.

به دنبال آفتاب، نوشته سیدجمال‌الدین حجازی، بازنویسی مهدی رحیمی، چاپ ششم، قطع پالتویی، ۴۰ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۷۵۰ ریال.

داستان ترجمی، مادر گرامی امام زمان(عج) در این کتاب به گونه‌ای عرضه شده که در عین اتکا به منابع تاریخی معتبر، از کشش داستانی برای نوجوانان نیز بهره‌مند است.

جست‌وجو و گفت‌وگو پیرامون امام مهدی(عج)، نوشته آیت‌الله سیدمحمد باقر صدر، ترجمه کتابخانه بزرگ اسلامی، ویرایش و بازنویسی مصطفی رحماندوست، قطع پالتویی، چاپ چهارم، ۷۶ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۴۰۰۰ ریال.

اندیشمند شهید نجف ـ در این کتاب کمبرگ و پربار، پس از مقدمه‌ای کوتاه، به جدّ پرسش پیرامون امام عصر(عج) پاسخ می‌گوید. موضوع این پرسشها چنین است: زندگانی طولانی، اعجاز طول عمر، رازی از طول عمر و غیبت، آمادگی کامل فکری و دینی حضرت مهدی(عج) ایمان به تحقق وجود مهدی (عج) چرا حضرت مهدی تاکنون ظهور نکرده است؟ اجرای انقلاب به وسیله فرد، چگونگی انقلاب در روز موعود.

چشمهای منتظر، نوشته محمد علوی، تصویرگر: م. امینی، قطع رحلی، چاپ اول، ۸ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۰۰۰ ریال.

کودکی، با پدرش ـ که بهترین پدر دنیاست ـ نجوا می‌کند:

«قول کن که سخت است که آدم پدری به این زیبایی داشته باشد، اما او را ندیده باشد.»

کودک در خلال این نجوا، تازه می‌فهمد که چرا پدرش، نام او را مهدی و نام برادرش را مهدی یار گذاشته است.

در انتظار آفتاب، نوشته دکتر حسین فریدونی، چاپ پنجم، قطع پالتویی، ۴۰ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۵۰۰ ریال.

در این کتاب، سخنان دانشمندانی مانند افلاطون، راسل، تاگور و... وعده‌های ادیان دیگر به موعود منجی و بالاخره منابع اسلامی درباره مهدویت آمده است.

در آخرین بخش چند آیه از قرآن و چند حدیث از منابع تسنن در این زمینه نقل شده است.

درسنامه انتظار، نوشته جمعی از نویسندگان، ویرایش عبدالحسین طالمی، چاپ اول، قطع رقعی، ۲۲۴ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۸۰۰۰ ریال.

این کتاب، پنجاه گفتار پیرامون آداب و آیین انتظار، نوشته جمعی از بانوان و آمیزه‌ای از عاطفه، استدلال، استناد، هشدار، تربیت، اخلاق و سازندگی است. برای آماده ساختن درون خود جهت رسیدن به آینده‌ای روشن که تمام ادیان وعده آن را داده‌اند.

دعای ندبه، روزنه‌ای به آفتاب، مقدمه و ترجمه دکتر سیدحسن افتخارزاده سبزواری، چاپ سوم، قطع پالتویی، ۵۲ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۳۰۰۰ ریال.

این کتاب، شامل دو بخش است: بخش اول، شامل نگاهی کلی به دعای ندبه است، که از منظر دعای ندبه «روزنه‌ای به آفتاب» می‌گشاید و خط سیر کلی مضامین این دعای شریف را به خواننده نشان می‌دهد.

بخش دوم، متن دعای ندبه، همراه با ترجمه‌ای روان از عبارات آن است. جملات متن دعا با علایم بجاخوندی از هم تفکیک شده‌اند به نحوی که خواندن آن را آسان می‌سازد.

دو کبوتر، نوشته محمد علوی، تصویرگر: م. امینی، چاپ اول، قطع خشتی، ۱۸ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۰۰۰ ریال.

این کتاب، قصه دو کبوتر است به زبان کودکان.

کبوتری سفید، که صاحب او بسیار مهربان است و به او آب و دانه می‌دهد. کبوتری سیاه پیش می‌آید و دانه‌ای و دامی می‌نهد. کبوتر سفید، چند صباحی فریب او را می‌خورد و صاحب مهربان خود را رها می‌کند. اما بعد، به لانه خود برمی‌گردد.

سلام بر نور خیره‌کننده، نوشته فریبا کلهر، تصویرگر: محمدحسین صلواتیان، چاپ سوم، قطع خشتی، ۱۶ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۳۵۰۰ ریال.

قصه پرزنـ... تپه... دزد تابکار... سنم... دعا... شکایت... پرنده... شکارچی... نجات دهنده... و بالاخره صدایی که از شوق دیدار می‌لرزد.

لالایی منتظران، نوشته عبدالحسین فخاری، طراحی از مصطفی ندرلو، چاپ سوم، قطع خشتی کوچک، ۳۲ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۸۰۰ ریال.

«لالایی»ها، پیش از هر چیز توسط خود مردم، با زمینه‌های اعتقادی آنها ساخته و پرداخته و صیقلی شده‌اند.

نویسنده، به عنوان طرحی اولیه از لالاییهای انتظار، مجموعه‌ای گردآورده که برای مادران، بسیار قابل استفاده است تا نغمه انتظار را، از همان روزهای اول تولد، در گوش فرزندان زمزمه کنند.

لب‌تشنه کنار چشمه، نوشته مهدی رحیمی، تصویرگر: محمدعلی سپهر افغان، چاپ هفتم، قطع پالتویی، ۴۰ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۵۰۰ ریال.

روایتی از نخستین سالهای میلاد امام عصر(عج)، اتمام حجت منتظر (عج)، قضایای مسافران قم در سامرا، جعفر، رشید، خلیفه عباسی و... در قالب داستان برای نوجوانان، در این کتاب آمده است.

یک گلایی برای من، یک گلایی برای تو، نوشته فریبا کلهر، تصویرگر: کاظم طلایی، چاپ چهارم، قطع خشتی کوچک، ۲۴ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، انتشارات نبأ، تهران، ۱۳۸۱، بها: ۲۵۰۰ ریال.

بازگویی معناو مفهوم شیرین اعدالت، برای کودکان، کاری است سهل و ممتنع، که نویسنده در این کتاب بر عهده گرفته است. دشواری کار، زمانی آشکار می‌شود که بدانیم در این کتاب، از «عدالت» موعود، سخن در میان آمده، که دیده بشر تاکنون هرگز آن را ندیده است.

Manner of Awaiting(آیین انتظار)، نوشته علی‌اکبر تلافی، ترجمه جلیل درّائی، ۳۲ صفحه، چاپ اول، ۲۰۰۲.

ده عنوان مهم با توضیحات کوتاه و مفید درباره وظایف یک فرد منتظر.

In Pursuance of the Sun(به دنبال آفتاب)، نوشته سیدجمال‌الدین حجازی، ترجمه علی عباسی، ۵۶ صفحه، چاپ اول: ۲۰۰۲

مجموعه‌ای از مطالب مستند و معتبر درباره میلاد امام زمان(عج) و سرگذشت نرجس مادر بزرگوار آن حضرت و سفر ایشان از کاخ قیصر روم تا خانه امام حسن عسکری (ع).

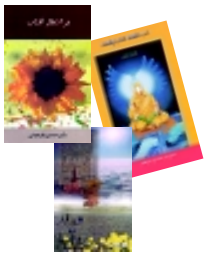

Visitation of the Shore (بر ساحل دیدار)، نوشته: نیره روحی، ترجمه معصومه مورفی، ۲۰ صفحه، چاپ اول، ۲۰۰۲.

گوشه‌هایی از تاریخ و حیات پربرکت امام مهدی(عج) در زمان حیات پدر بزرگوارش، در قالب هشت داستان مستند کوتاه.

AL - Mahdi (A.S) (المهدی)، نوشته آیت‌الله سید صدرالدین صدر، ترجمه جلیل دورانی، ۴۰۰ صفحه، چاپ اول، ۲۰۰۰.

در این کتاب آیت‌الله سیدصدرالدین صدر ـ از علمای شیعه در قرن گذشته ـ با پژوهش عمیق در آثار اهل سنت، ویژگیهای امام مهدی(عج) را از کتابها و احادیث اهل سنت، در ضمن هشت فصل نشان داده است.

When He Will Come (وقتی او بیاید)، نوشته سیدمهدی شجاعی، ترجمه مؤسسه نبأ، ۲۸ صفحه، چاپ اول: ۱۹۹۲.

نویسنده در این داستان کوتاه که به زبان ساده برای کودکان نگاشته، آزردگی تمام انسانها ـ بلکه جانوران و گیاهان ـ را از ظلم و ستمهایی که در جهان است، نشان می‌دهد و انتظار آنها برای ظهور منجی موعود را به نمایش می‌گذارد.

Discussions on Imam - E -Zaman(a.t.f.s) (گفتارهایی پیرامون امام زمان (عج))، نوشته دکتر سید حسن افتخارزاده، ترجمه دکتر شیب رضوی، ۲۳۹ صفحه، چاپ اول، ۲۰۰۲.

شامل گفتارهایی منطقی و مستند در پاسخ پرسشهایی، از جمله: آینده جهان از نظر مکاتب مختلف چگونه است؟، اسلام در این زمینه چه می‌گوید؟، مصلح آینده کیست؟ آیا شخص معینی است یا شخصیتی نمادین دارد؟، تاریخ تولد و زندگی شخصی آن مصلح چگونه است؟، غیبت این مصلح به چه معنی است؟ و چرا؟، بر شدن دنیا از ظلم و جور چه ربطی به ظهور مصلح دارد؟

Explanations to the Belief of Mahdism in Shia Imamia

(توضیحاتی بر کتاب غیبت و مهدویت در تشیع امامیه)، نوشته آیت‌الله لطف‌الله صافی گلپایگانی، ترجمه دکتر حسن نجفی، ۱۳۶ صفحه، چاپ دوم، ۲۰۰۲

اثری است از دکتر عبدالعزیز ساشدینا که به زبان انگلیسی منتشر شده است.

Dua - E - NUDBA (دعای ندبه)، متن عربی همراه با ترجمه انگلیسی و مقدمه و توضیحات مختصر، ۳۰ صفحه، چاپ اول، ۱۹۹۱.

ترجمه انگلیسی دعای ندبه، برای کسانی که می‌خواهند با درونمایه این دعای شریف و پربار آشنا شوند، اما زبان عربی نمی‌دانند.

سایر محمدی

گفت‌وگو با دکترفریدون بدره‌ای

درک روش ؛ مردی با ۶۰ تألیف و ترجمه

فریدون بدره‌ای نزدیک به شصت عنوان کتاب در حوزه تألیف و ترجمه دارد که غالب آنها ترجمه آثار ادبی و تاریخی است. وی در محضر استادانی چون ذبیح‌الله صفا، بدیع‌الزمان فروزانفر، جلال همایی، محمد معین، ابراهیم پورداود، لطفعلی صورتگر و ـ بود و در رشته زبانشناسی موفق به اخذ مدرک دکترا شد. دکتر بدره‌ای از حوالی سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۶ پژوهشگر و سرپرست بخش واژه‌های فارسی و واژه‌های بسامدی و کتابخانه فرهنگستان زبان و نزدیک به دو سال رایزن فرهنگی ایران در پاکستان بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مدیریت کتابخانه ملی منصوب شد و تا زمان بازنشستگی در آنجا مشغول بود و مدتی نیز در دانشگاه برکلی به تدریس می‌پرداخت. «سلسله‌های اسلامی جدید»، «ناصر خسرو، لعل بدخشان» و «مختصری در تاریخ اسماعیلیه» جدیدترین آثاری است که با ترجمه او منتشر شده‌اند و «حضور ایرانیان در جهان اسلام» را توسط نشر باز در دست انتشار دارد.

آقای دکتر بدره‌ای، با توجه به اینکه شما نوشتن را با «داستان کوتاه» شروع کردید، چه شد که بعد از انتشار دو مجموعه، آن را رها کردید؟

من قصه‌نویسی را از دوران دبیرستان شروع کردم. در حقیقت نوشتن را خیلی زود شروع کردم و در سال‌های اول دبیرستان برای نشریات محلی مقالات انتقادی می‌نوشتم. در مجموع حدود بیست و پنج داستان کوتاه نوشته بودم و فکر چاپ کردن آنها را هم در سر نداشتم. با برادر دکتر امیرحسین آریانپور یعنی آقای امیرهوشنگ آریانپور (دکتر امیرهوشنگ آریانپور امروز) همکلاسی و دوست بودم و به خانه آنها رفت و آمد داشتم. او یک روز پیشنهاد کرد که این داستان‌ها را ببرد تا برادرش آنها را بخواند و درباره آنها نظر بدهد. پانزده داستان را آماده کردم و به او دادم. بعد از یک ماه پرسیدم نتیجه چه شد؟ جواب داد که برادرم می‌خواهد تو را ببیند. در دیداری که با امیرحسین آریانپور داشتم گفت: «من از میان داستان‌هایت نه تا را انتخاب کرده‌ام و داده‌ام به انتشارات ابن سینا برای چاپ. من شوکه شدم. بعد هم رفتم پیش ناشر که مرحوم رمضانی بود. قراردادی نوشتیم. چون جوان بودم اصلاً فکر حق‌التألیف نمی‌کردم. می‌خواستم کتابم چاپ بشود. کتابم که به اسم «ناشناخته» چاپ شد، از نظر استقبال بد نبود. سال بعد هم یک مجموعه داستان دیگر به نام «دختری که مرد» منتشر کردم که در عرض کمتر از یک سال به چاپ دوم رسید. بعدها هم اطلاع پیدا کردم که این داستان‌ها به روسی ترجمه شده‌اند. یکی از توصیه‌هایی که دکتر آریانپور به من کردند و مرا از داستان‌نویسی دور کرد، این بود که باید مقداری تاریخ، جامعه‌شناسی و... بخوانم تا دید و نگرش من نسبت به جهان گسترده‌تر بشود. یک وقت متوجه شدم که غرق این دسته از آثار شده‌ام و از داستان‌نویسی دور افتاده‌ام. البته بعدها هم داستان نوشتم ولی منتشر نکردم. پس از گرفتن لیسانس ادبیات از حسن اتفاق به من اعلام کردند که می‌توانم دوره دکترا را بخوانم. آن موقع دکتر محقق و مرحوم دکتر محجوب و... برای اتمام شهادتنامه‌هایشان گاهی سرکلاس می‌آمدند. من جوان بودم و سر پرشوری داشتم. درس‌های سرکلاس قانعم نمی‌کرد. وسط کار رها کردم و رفتم به گرگان و شهرستان‌ها. بعد از مدت زمانی فهمیدم که در این مملکت برای پیشرفت باید مدرکی هم داشت. این بود که پس از اتمام دوران خارج، از مرکز مأموریت خود به تهران آمدم و در رشته زبانشناسی ادامه تحصیل دادم و دکترا گرفتم. در زمانی که در دبیرستان‌های گرگان و همدان درس می‌دادم، چند داستان دیگر هم نوشتم که شاید بهتر از آن داستان‌های منتشر شده باشند. به طور کلی بعد از آن از خط داستان‌نویسی خارج شدم. مدتی به ترجمه داستان پرداختم. می‌دانید که چند عنوان کتاب در حوزه داستان ترجمه و منتشر کرده‌ام. مثل «زمین خوب» پرل باک (که جایزه اسکار برده بود)، خداحافظ از بالزاک، فاوست از تورگنیف، رودن و غیره.**

در آن مقطع آیا به محافل و مجالس نویسندگان هم رفت و آمد داشتید؟

نه. من جزء آن دسته از نویسندگانی که در کافه‌ها می‌نشستند، نبودم؛ هر چند گاهی به این کافه‌ها سر می‌زدم. من فکر می‌کردم نشستن در کافه‌ها وقت تلف کردن است. در حالی که این فکر اشتباه بود. من هم می‌بایست به عنوان داستان‌نویس در آن محافل و مجالس شرکت می‌کردم. چون داستان‌نویسی آن شیوه‌ها را می‌طلبد، یعنی نویسنده باید به میان مردم و به میان جمع برود، من متأسفانه این جوری نبودم. خیلی زود ازدواج کردم و اولین کار تحقیقاتی‌ام را هم در همدان نوشتم که با عنوان «کورش کبیر در قرآن مجید و عهد عتیق» به شکل کتاب منتشر شد.

آیا این کتاب بعد از انقلاب تجدید چاپ شد؟

نه. عده‌ای از دوستان اصرار داشتند که این، کتاب خوبی است، چرا آن را تجدید چاپ نمی‌کنی؟ حتی اخیراً یکی از ناشران آمادگی خود را برای تجدید چاپ آن اعلام کرد. اما من جواب دادم این کتاب مربوط به سال‌ها پیش است، باید یک بار دیگر بازنویسی بشود. چون الان وسعت دید من نسبت به گذشته فرق کرده و اطلاعاتی که الان راجع به قرآن و اسلام دارم خیلی بیشتر است. مجموعاً با توجه به کتاب‌هایی که در این فاصله راجع به کوروش کبیر و انطباقش با ذوالقرنین که در قرآن نوشته شده است، می‌بینم که

این تحقیقات چندان تفاوتی با تحقیقات من ندارد. در حقیقت استدلال‌هایی که من به کار برده بودم، در همین کتاب‌ها هم آمده است. حالا با این تفاوت که در آن زمان مثلاً امیران علامه طباطبایی به طور کامل چاپ نشده بود و در اختیار امثال من نبود. بخصوص در شهر کوچکی مثل همدان که کتابخانه عمومی معتبری هم نداشت. جالب است بدانید که یکی از کسبه همدان کتابخانه فوق‌العاده خوبی داشت و من از آن کتابخانه استفاده‌های زیادی کردم.

بعد از کتاب «کوروش کبیر در قرآن...» به ترجمه چه آثاری پرداختید؟

بعد از این چند کتاب در زمینه‌های تقریباً تاریخی ترجمه کردم منتها چون نثر ساده و روانی داشتم، انتشارات فرانکلین اصرار داشت از مجموعه‌های «گردونه تاریخ» که در آن زمان برای جوانان چاپ می‌شد، آثار بیشتری ترجمه کنم ولی من پس از ترجمه سه عنوان، گفتم که ترجمه این دسته از آثار برای من خیلی سبک است. بیشتر دوست دارم کتاب‌های تحقیقی معتبرتری ترجمه کنم و اولین کتابی که در این حوزه ترجمه کردم و کتابی بس دشوار بود، «فرقه اسماعیلیه» اثر مارشال هاجسن بود که اثری بسیار عالی است. حتی از بابتی شاید از کتابی که بعداً از برنارد لوئیس راجع به «فدائیان اسماعیلی» ترجمه کردم و از کتاب دکتر فرهاد دفتری که کتاب بسیار خوبی است، جالب‌تر باشد. البته کتاب دکتر دفتری از نظر تحقیقاتی جلوتر از کتاب هاجسن است ولی دید هاجسن را ندارد. برای اینکه اثر هاجسن متعلق به مکتب تاریخ‌نگاری شیکاگو است و علاوه بر این هاجسن خود نظریه‌پرداز در تاریخ و علوم اجتماعی است. ترجمه کتاب هاجسن تجربه خوبی هم برایم بود.

آقای دکتر، بعد از ترجمه و تحقیق و داستان‌نویسی، چگونه وارد حیطه ترجمه آثار اسماعیلی شدید؟ آیا در این مرحله کسی شما را راهنمایی می‌کرد؟

زمانی که «فرقه اسماعیلیه» را برای ترجمه انتخاب کردم، چیزی راجع به اسماعیلیه نمی‌دانستم. لازم بود اول کتاب‌هایی راجع به این فرقه بخصوص کتاب‌های اصلی‌اشان را مطالعه بکنم تا با زبان و اصطلاحات خودشان آشنا بشوم. مقداری از منابع را در همدان آقای قاسم برنا ـ که کتابخانه شخصی‌اش را در اختیارم می‌گذاشت ـ در اختیار من قرار داد و بعد نامه‌ای هم به انتشارات فرانکلین نوشتم و کتاب‌های بیشتری در آن زمینه خواستم. آن موقع ویراستارهای مؤسسه آقای دریاندری، دکتر مجتبایی و منوچهر انور بودند و به معنای واقعی ویراستار بودند. به مترجم کمک می‌کردند و با او به مشورت می‌نشستند. سرانجام کتاب‌های درخواستی را برایم فرستادند. قبل از ترجمه «فرقه اسماعیلیه» اول این کتاب‌ها را خواندم. کتاب هاجسن، یعنی همین «فرقه اسماعیلیه»، کتاب دشواری بود و هر جا گیر می‌کردم از همدان به مؤسسه فرانکلین در تهران می‌آمدم. آن زمان قسمتی از مؤسسه فرانکلین مرکزی شده بود برای واژه‌نامه تاریخی زبان فارسی که مرحوم مینوی و زرین کوب و دکتر خانلری به آنجا رفت و آمد داشتند. در نهایت آن کتاب ترجمه شد و خود هاجسن هم ترجمه آن را دید و به من نامه نوشت که اگر مرا در جریان می‌گذاشتید، در فهم زبان این اثر به شما کمک می‌کردم. حتی مرا به آمریکا دعوت کرد که مهمانش بشوم که امکانات این مسافرت را آن روز نداشتم. هاجسن هم خیلی زود به دلیل یک بیماری ناشناخته فوت کرد.

این نویسنده، یعنی آقای هاجسن، غیر از فرقه اسماعیلیه کارهای دیگری هم دارد؟

بله. هاجسن در زمینه فرهنگ و تاریخ آثاری دارد. یکی از کارهای بسیار خوب به نظر من که هاجسن دارد و هنوز هم ترجمه نشده و من چند بار هم آن را مطرح کرده‌ام تا بلکه برای انتشار این کار ناشری پیدا بشود و سرمایه‌گذاری بکند، سه جلد کتاب است به اسم Venture of Islam. این شاید یکی از بهترین کتاب‌هایی باشد که راجع به تاریخ و تمدن اسلام نوشته شده است.

این کتاب چه مقطعی از تاریخ اسلام را در بر می‌گیرد؟

از آغاز پیدایش اسلام تا پایان دوره شکست ترکان عثمانی و برافتادن امپراتوری عثمانی. این کتاب در عین دشواری کتاب بسیار خوبی است. حتی در جلسه بحث و نقدی که در شیراز داشتم، یکی از حضار به من گفت که «شما چرا کتاب Venture of Islam را ترجمه نمی‌کنید؟» او هم معتقد بود که هیچ کتابی به خوبی این کتاب هاجسن در زمینه اسلام نیست.

من الان به دنبال یک ناشر می‌گردم که برای این مجموعه سه جلدی که حدود ۱۶۰۰ صفحه به فارسی خواهد شد، سرمایه‌گذاری کند.

آیا شما ترجمه این مجموعه را شروع کرده‌اید؟

نه. من تا برای ترجمه یک کتاب قراردادی نداشته باشم، دست به ترجمه‌اش نمی‌زنم. برای اینکه برای من در این سن و سال شایسته نیست کتابی ترجمه کنم و زیر بغل بزنم و در شهر به دنبال ناشر بگردم. گرچه اغلب ناشران به زبان می‌گویند، شما هر چه بنویسید و هر چه ترجمه کنید، ما چاپ می‌کنیم.

آقای بدره‌ای، گویا خودتان هم در جریان پژوهش‌های اسماعیلی به نوعی به تاریخ اسماعیلیه علاقه‌مند شده‌اید، چون تاکنون چند عنوان کتاب در این زمینه منتشر کرده‌اید.

شما وقتی در زمینه‌ای تحقیق و پژوهش می‌کنید یا آثاری را ترجمه می‌کنید، خواه ناخواه نوعی دلبستگی به موضوع پیدا می‌کنید و می‌خواهید بدانید قضیه به کجا می‌رسد و چگونه می‌توان مسائل مختلف را به هم مرتبط کرد؟ من مقداری به این موضوع علاقه‌مند شدم ولی نه در حدی که خودم به تهایی بخواهم راجع به اسماعیلیه تحقیق کنم، برای اینکه پژوهشگران در این حوزه آن قدر زیادند که میدانی به دست بنده و امثال بنده نمی‌افتد. هرچند بارها دوستم دکتر دفتری از من خواست در این باره چیزی بنویسم. حتی یک مؤسسه پژوهشی چند بار از من خواسته است که تاریخ مختصری برای جوانان ایرانی راجع به روی کار آمدن و تحول و تاریخ اسماعیلیه به صورت مجمل بنویسم که فعلاً معذرت خواسته‌ام.

تا الان چند کتاب راجع به اسماعیلیه ترجمه کرده‌اید؟

دقیقاً نمی‌دانم. فکر می‌کنم حدود ده کتاب.

آقای دکتر، اگر اجازه بفرمایید، موضوع گفت‌وگو را عوض کنیم و به کتاب «رشد ادبیات» بپردازیم. چه شد که از این مجموعه تنها یک جلد آن را ترجمه و منتشر کردید و کار را نیمه تمام رها کردید؟

بگذارید مقدمه‌ای راجع به این کتاب بگویم. من چون رشته زبان‌شناسی خوانده بودم، تا حدودی با ادبیات فولکلوریک و تحقیقات پیرامون قصه‌های عامیانه آشنایی داشتم و واقعاً به این حوزه علاقه‌مند بودم. به همین دلیل قبل از ترجمه کتاب «رشد ادبیات» کتاب «قصه‌های پریان» ولادیمیر پراپ و بعد هم «ریشه‌های تاریخی قصه‌های پریان» را از همین نویسنده ترجمه و منتشر کرده بودم. شاید بیست سال قبل از ترجمه قصه‌های پریان، کتاب سه جلدی رشد ادبیات را خواندم و همیشه در این فکر بودم که ناشری پیدا می‌شود آن را چاپ کند یا نه؟ وقتی رشد ادبیات را خواندم، دیدم این کتاب در همان زمینه ادبیات شفاهی و عامیانه است و نویسندگانش از راه بررسی ادبیات شفاهی کشورهای مختلف می‌خواستند، چگونگی پیدایش ادبیات و تحولات آن را بررسی کنند و برنامه پژوهشی وسیعی را در نظر گرفتند و اجرا کردند. در مقدمه جلد اول شرح این تلاش را آورده‌اند. همزمان با این تحقیقات این نظریه پیدا شد که بسیاری از آثار حماسی دنیا زمینه و اصل شفاهی داشته است، یعنی از شکل شفاهی در برهه‌ای از زمان

به کتابت درآمده است. نویسندگان کتاب «رشد ادبیات» در زمینه اودیسه و ایلیاد هومر تحقیق کردند و نشان دادند که ایلیاد و اودیسه در اصل صورت شفاهی داشته‌اند و بعدها به کتابت درآمده‌اند. بعد دانشمندان دیگری چون میلمن پاری و آلبرت لمرد آمدند و برای اثبات این ادعا تحقیقات گسترده‌ای انجام دادند تا دریابند در کجای دنیا هنوز حماسه‌های شفاهی وجود دارد. آنها در صربستان و اروپای مرکزی نزدیک به دویست - سیصد داستان شفاهی را که همراه با نوای موسیقی خوانده می‌شد، جمع‌آوری کردند و به تجزیه و تحلیل آنها پرداختند.

البته در مورد شاهنامه فردوسی هم همین نظریه مطرح است.

بله، اتفاقاً خانم دیویدسن که اخیراً کتابش هم چاپ شده، همین نظریه را راجع به شاهنامه دارد. یکی - دو سال پیش در دانشنامه بزرگ اسلامی که مجلس بزرگداشتی برای فردوسی برگزار شده بود، خانم دیویدسن هم شرکت داشت و مقاله‌ای هم خواند که مورد قبول عده‌ای قرار نگرفت، چون وی معتقد بود چیزی به عنوان ابیات اضافی و الحاقی در شاهنامه وجود ندارد. برای اینکه وقتی قبول می‌کنیم شاهنامه یک روایت شفاهی داشته است، روایت شفاهی هیچ وقت یکسان و یکدست نمی‌ماند و این روایت متن نهایی ندارد. یعنی هر بار روایت تکرار می‌شود، راوی چون از حفظ روایت خودش را باز می‌گوید، چیزی اضافه و کم می‌کند. فقط موضوع اصلی داستان حفظ می‌شود و اصطلاحات و ترکیبات خاص را بر حسب موقعیت‌های مختلف تغییر می‌دهد. دیویدسن تا الان دو جلد کتاب در این زمینه نوشته است. نویسندگان «رشد ادبیات» هم نشان دادند که آثار پهلوانی و حماسی یونانیان و اروپاییان بر اساس روایات شفاهی اولیه‌ای مکتوب شده‌اند. آنها در جلدهای بعدی، ادبیات شفاهی عبرانی و ادبیات شفاهی هندی و اقوام دیگر را بررسی کردند و نویسندگان دیگری هم دنباله پژوهش آنها را گرفتند و آثار خوبی منتشر کردند. جالب است بدانید که تمام این حماسه‌های شفاهی همراه با موسیقی اجرا می‌شدند. خانم مری بویس هم اشاره‌ای به این مطلب در شعر شفاهی دوره پیش از اسلام ایران، مخصوصاً دوره اشکانی دارد و از راویان و سرایندگان این ادبیات شفاهی به اسم گوسان‌ها یعنی شاعران دوره‌گرد نام می‌برد. گوسان‌ها شهر به شهر می‌گشتند و همراه با نوای موسیقی اشعار حماسی -پهلوانی را می‌خواندند.

سؤال اصلی من این بود که چرا ترجمه کتاب «رشد ادبیات» را ناتمام گذاشتید؟

دلیل ناتمام ماندن ترجمه این بود که چاپ جلد اول «رشد ادبیات» حدود ۸ سال طول می‌کشد و اگر قرار بود که مجلدات بعدی هم هر کدام هشت سال طول زمان ببرد، چهار جلدش ۳۲ سال زمان می‌برد و عمر من کفاف نمی‌داد که چاپ این مجموعه را ببینم.

جلدهای بعدی این کتاب آیا ترجمه شده است؟

جلد دوم کتاب ترجمه شده ولی چون انتشارش متوقف شد، جلدهای بعدی را دیگر ترجمه نکردم. جلد دوم را هم که ترجمه کردم تحویل ناشر ندادم.

الان تکلیف علاقه‌مندان و خوانندگانی که جلد اول را تهیه کرده‌اند و خوانده‌اند، چه خواهد شد؟

اگر ناشری پیدا بشود و حاضر به سرمایه‌گذاری روی این چهار جلد باشد، من به ترجمه جلدهای بعدی خواهم پرداخت.

اطلاعاتی که ما داریم و منابعی که در اختیار ماست، خیلی بیشتر از منابعی است که در اختیار غربی‌هاست، اما متأسفانه روش کار را بلد نیستم

می‌رسیم به کتاب «سلسله‌های اسلامی جدید» یا «راهنمای گاهشماری و تبارشناسی» گویا این کتاب قبلاً یک بار چاپ شده بود و در چاپ جدید با اضافه شدن مدخل‌های تازه و اطلاعات تازه به بازار آمده است درباره ارزش و اهمیت این کتاب چه توضیحی دارید؟

کتاب‌های مرجع، از نوع کتاب «سلسله‌های اسلامی جدید» برای نویسندگان تاریخ ادبیات و نویسندگان تاریخ عمومی یکی از آثار مهم و اساسی به شمار می‌آید. اینکه بدانید فلان پادشاه و فلان سلسله در چه زمانی و در چه مقطعی از تاریخ و بر کدام ملت حکمروایی می‌کردند و سلطنت داشتند و... پیدا کردن اطلاعاتی از این دست آسان نیست. کتاب «سلسله‌های اسلامی جدید» جزء کتاب‌های دم‌دستی محسوب می‌شود و به عنوان یک کتاب مرجع، ضرورتش محسوس است. این کتابی نیست که بنشینید از اول تا آخرش را مثل کتاب داستان بخوانید. ترجمه فارسی تحریری از این کتاب در سال ۲۹ به وسیله بنیاد فرهنگ ایران منتشر شده بود. در مقدمه این کتاب من اهمیت انتشار این نوع کتاب‌ها را توضیح داده‌ام. البته گفتنی است که سلسله‌های اسلامی جدید بکلی کتاب جدیدی است و نباید آن را چاپ دوم کتاب قبلی به شمار آورد.

خودتان با توجه به اینکه سال‌ها در حوزه تحقیق و پژوهش کار کرده‌اید، بفرمایید چرا اغلب پژوهش‌های ما در حوزه اسلام‌شناسی توسط غربی‌ها و سنسترقین انجام می‌گیرد؟

ما هم پژوهش‌هایی در این حوزه انجام می‌دهیم ولی مسأله اساسی به نظر من روش‌شناسی است. اطلاعاتی که ما داریم و منابعی که در اختیار ماست، خیلی بیشتر از منابعی است که در اختیار غربی‌هاست، اما متأسفانه روش کار را بلد نیستیم. اخیراً در نشستی که پیرامون نقد و بررسی کتاب «ناصر خسرو؛ لعل بدخشان» با ترجمه من در تهران برگزار شد، یکی از مسائلی که در آن نشست مطرح شد، همین بود. اطلاعات نویسنده این کتاب پیرامون جامعه اسلامی و فلسفه ناصرخسرو و زندگی‌اش بسیار ناچیز است ولی کتابی که نوشته است، صرفاً به دلیل تسلط بر روش کار با استفاده از منابع معدود، کتابی است که تمام منتقدان آن را تحسین می‌کنند و آرزو می‌کنند که بتوان کتابی در همین حد برای دیگر شاعران و نویسندگان ایرانی نوشت. این خانم نویسنده پیرامون ناصر خسرو کتاب جدایی نوشته که هرکسی آن را به دست می‌گیرد، تا تمام نکند به زمین نمی‌گذارد. نویسنده، سفرنامه ناصرخسرو را مأخذ کار خودش قرار داده و از روزی که ناصرخسرو سفرش را آغاز می‌کند، تحولات و عقاید ناصرخسرو را ضمن سفر و موازی با هم توصیف و تشریح می‌کند. یعنی خواننده در خلال مطالعه کتاب هم سفرنامه ناصرخسرو را می‌خواند و هم در هر مرحله از سفر به مناسبت با یکی از آرا و عقاید ناصرخسرو آشنا می‌شود.

کتابشناخت دکتر فریدون بدره‌ای

۱- ناشناخته، مجموعه ۹ داستان، ۱۳۳۳
۲- دختری که مرد، ۲ داستان، ۱۳۳۴
۳- خداحافظ، بالزاک، بی‌تا
۴- فاوست ولر گوته، تورگنیف، با شاپور رزم‌آزما
۵- رودن، تورگنیف، انتشارات طهوری
۶- باغ جرم، ماریاین، انتشارات طهوری
۷- گورش کبیر در قرآن مجید و عهد عتیق، همدان، ۱۳۳۸
۸- کایتان کوک، آرمسترانگ اسپری، چاپ اول، ۱۳۳۹
۹- آدمیان نخستین، آن‌تری وایت، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول، ۱۳۳۹
۱۰- مارتین لوتر، اصلاحگر کلیسا، هری امرسون فاسدیک، از مجموعه گردونه تاریخ، چاپ اول: ۱۳۳۹
۱۱- از کهکشان تا انسان، جان فقر، نشر اندیشه، ۱۳۴۲
۱۲- فرقه اسماعیلیه، مارشال گ.س هاجسن، تبریز، کتابفروشی تهران، ۱۳۴۲
۱۳- زمین خوب، پرل.س.باک، انتشارات مرجان، ۱۳۴۶
۱۴- آیین شهریاری در شرق، ساموئل ادی، ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۷
۱۵- سیری در زبانشناسی، جان تی، وانرمن، کتاب‌های جیبی، ۱۳۴۷
۱۶- بزرگان فلسفه، هنری توماس، ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۸
۱۷- سلسله‌های اسلامی، کلیفور ادموند بوسورث، بنیاد فرهنگ ایران، چاپ اول: ۱۳۴۹
۱۸- جامعه روستایی، ا.ک.کنستاندر، امیرکبیر ۱۳۵۱
۱۹- سفرنامه جکسن، ابراهیم و. ویلیامز جکسن، ایران در گذشته و حال، خوارزمی، ۱۳۵۲
۲۰- اصلاح دین، ویل دورانت، کتاب اول، چاپ اول، اقبال - انتشارات علمی و فرهنگی
۲۱- تقویم‌های اسلامی و مسیحی و جدول‌های تبدیل آنها به یکدیگر، فریمن گرنویل، انتشارات قلم، ۱۳۵۹
۲۲- ساختمان مفاهیم اخلاقی - دینی در قرآن مجید توشیهکو ایزوتسو، انتشارات قلم، ۱۳۶۰
۲۳- ریخت‌شناسی قصه‌های پریان، ولادیمیر پراپ، انتشارات توس، ۱۳۶۷
۲۴- ریشه‌های تاریخی قصه‌های پریان، ولادیمیر پراپ، انتشارات توس، ۱۳۷۱
۲۵- فدائیان اسماعیلی، برنارد لویس، بنیاد فرهنگ ایران، چاپ اول، ۱۳۴۹
۲۶- واژه‌های دخیل در قرآن مجید، آرتور جفری، انتشارات توس، ۱۳۷۳
۲۷- جامعه‌شناسی ذوق ادبی، لوین ل. شوکینگ، انتشارات توس، ۱۳۷۳
۲۸- ساخت رمان، ادوین میور، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۳
۲۹- بررسی انتقاد رباعیات خیام، آرتور کریستین سن، انتشارات توس، ۱۳۷۴
۳۰- رشد ادبیات، ه .اچ مونرو چادویک ون، کرشا چادویک، جلد اول، ادبیات باستانی اروپا، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶
۳۱- اسماعیلیان: تاریخ و معتقدات آنها فرهاد دفتری، انتشارات فرزان روز، ۱۳۷۶
۳۲- افسانه‌های حشاشین، فرهاد دفتری، انتشارات فرزان روز، ۱۳۷۶
۳۳- تکنولوژی در تمدن جهان، آرنولد پیسی، انتشارات فرزان روز، ۱۳۷۶
۳۴- گزیده تذکرةالاولیا عطار ج آربری انتشارات توس، ۱۳۷۷
۳۵- تعالیم مغان، آرسی زنر، انتشارات توس، ۱۳۷۷
۳۶- فاطمیان و سنت‌های تعلیمی و علمی آنها، هاینتس هالم، انتشارات فرزان‌روز، ۱۳۷۷
۳۷- ابویعقوب سجستانی، متفکر و داعی اسماعیلی، پاول واکر، انتشارات فرزان روز، ۱۳۷۷
۳۸- سرآغازهای علم در غرب، دیوید سی لیندبرگ، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۷
۳۹- حمیدالدین کرمانی، پاول واکر، انتشارات فرزان‌روز، ۱۳۷۹
۴۰- من بادم و تو آتش، آنمری شیمل، انتشارات توس، ۱۳۷۹
۴۱- واژگان پایه کودکان دبستانی ایران، مرکز سوادآموزی، ۱۳۵۳
۴۲- روش نوشتن کتابشناسی و پانوشت در نوشته‌های تحقیقی، امیرکبیر
۴۳- مشخصه‌های تمایز دهنده در خط فارسی
۴۴- واژنامه بسامدی داستان رستم و سهراب از شاهنامه فردوسی، فریدون بدره‌ای
۴۵- واژه‌نامه بسامدی داستان فرود از شاهنامه فردوسی، فریدون بدره‌ای
۴۶- تاریخ اسماعیلیان، برنارد لویس، انتشارات توس
۴۷- اندیشه غربی و گفت‌وگوی تمدن‌ها
۴۸- واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران، ۱۳۵۲
۴۹- گزارشی درباره فرهنگستان ایران، فرهنگستان زبان ایران، ۱۳۵۳
۵۰- مختصری در تاریخ اسماعیلیه: سنت‌های یک جماعت مسلمان، فرهاد دفتری، فرزان‌روز، ۱۳۷۸
۵۱- سلسله‌های اسلامی جدید، ادموند کلیفورت بوسورث، انتشارات پاژ، ۱۳۸۰
۵۲- ناصرخسرو، لعل بدخشان‌نوشته الیس هانتسبرگر، فرزان‌روز، ۱۳۸۰
۵۳- حضور ایرانیان در جهان اسلام، مجموعه مقالات ویراسته جورج صباغ و ریچارد هوانسیان (در دست انتشار)

چهار گوشه جهان

سید حسن امین مورخ بزرگ شیعه درگذشت

سید حسن امین، عالم و مورخ بزرگ شیعه دوشنبه گذشته در ۹۵ سالگی در بیروت درگذشت.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی اهل بیت(ع) وی که از درخشان‌ترین و بزرگترین علما و مورخان شیعه در عصر حاضر به شمار می‌رفت، در طول مدت حیات خود توانست آثار گرانبهایی از جمله کتاب دایرةالمعارف اسلامی شیعه را به رشته تحریر درآورد و آثار ارزشمند دیگری را نیز گردآوری کند.

از دیگر آثار این دانشمند می‌توان به تألیف ۲۱ جلد کتاب در تکمیل کتاب «مستدرک اعیان الشیعه» نوشته پدر خویش، علامه محسن امین اشاره کرد.

گفتنی است، پیکر این عالم ربانی سه‌شنبه گذشته طی مراسم خاصی در جنوب بیروت تشییع و برای خاکسپاری به زادگاه او روستای «شقراء» در جنوب لبنان منتقل شد.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت پایان یافت

پنجاه و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت، پس از بازدید دویست و هفتاد هزار نفر، پایان یافت.

در این نمایشگاه، ناشران ۱۱۰ کشور جهان، ۳۳۷ هزار اثر در معرض دید عموم قرار داده بودند که از این تعداد، ۸۱ هزار عنوان جدید بود. بحران‌های اقتصادی حاکم بر جهان، بر صنعت نشر کتاب نیز اثر گذاشته است و به همین علت، امسال دویست ناشر کمتر از سال پیش در نمایشگاه کتاب فرانکفورت حضور یافته بودند و عناوین جدید نیز چهار درصد از سال پیش کمتر بود. مدیرکل دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آلمان، نزین غرفه‌های ناشران ایرانی شرکت‌کننده در نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت را بازدید کرد. محمدعلی شعاعی افزود: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به روال سال‌های گذشته و در راستای توسعه همکاری و مشارکت رایزنی فرهنگی ایران در آلمان در این رویداد بزرگ فرهنگی جهان، به این رایزنی پیشنهاد کرده بود تا ترتین غرفه‌های ناشران ایرانی و فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغات را در این زمینه بپذیرد.

کتاب‌های ۲۱ کشور جهان به دمشق آمد

هجدهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب دمشق با حضور ۴۳۲ مؤسسه انتشاراتی از ۲۱ کشور جهان گشایش یافت. در این نمایشگاه ده روزه، کشورهای سوریه، ایران، لبنان، اردن، مصر، امارات، تونس، عربستان سعودی، عمان، کویت، لیبی، مغرب، قطر، عراق، انگلیس، فرانسه، آلمان، روسیه، آمریکا، اسپانیا، بلژیک و تعدادی از سازمان‌های بین‌المللی و عربی حضور دارند.

بخش ایرانشناسی در کتابخانه ملی کویت

بخش مطالعات ایرانشناسی در کتابخانه ملی کویت بزودی تأسیس خواهد شد. این موضوع در جریان ملاقات رایزن فرهنگی کشورمان در کویت با رییس کتابخانه ملی کویت اعلام شد.

حضور موفق ایران در نمایشگاه نایروبی

جمهوری اسلامی ایران به طور گسترده در پنجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب نایروبی شرکت کرد. در غرفه کشورمان در این نمایشگاه، کتاب‌های فرهنگی - هنری پیرامون آثار تاریخی، گردشگری و مذهبی ایران در معرض دید همگان قرار گرفت.

همایش جلوه‌های فکری مولوی در قطر برگزار می‌شود

«جلوه‌های فکری مولانا جلال‌الدین محمد بلخی»، اواخر آبان ماه در همایشی در کشور قطر بررسی می‌شود.

مرکز مطالعات فرهنگی و بین‌المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در قطر و سازمان یونسکو، برگزارکننده این همایش است.

همایش بین‌المللی «مولوی و تصوف» در سودان

همایش بین‌المللی «مولوی و تصوف» اوایل آبان ماه در کشور سودان برگزار می‌شود. استادان و پژوهشگران می‌توانند اصل مقاله خود را تا ۱۵ آبان به دبیرخانه همایش ارسال کنند. کسب اطلاعات بیشتر در مورد همایش از طریق تماس با شماره تلفن‌های ۸۱۵۳۴۲۴ و ۸۱۵۳۳۱۹ ممکن است. مرکز مطالعات فرهنگی و بین‌المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در سودان این همایش را برگزار می‌کند.

یادداشت

مجید آل ابراهیم

دین و علم

در طی یک سال گذشته (تابستان ۸۰ تا تابستان ۸۱) شاهد چاپ حداقل دو کتاب در حوزه علوم بوده‌ایم که مؤلفان آن سعی داشته‌اند با استفاده از علوم دینی (تفسیر، حدیث و...) یافته‌های جدید علمی را توجیه کنند یا حداقل شاهدی بیاورند بر اینکه هر چه امروزه به دست دانشمندان پس از مدتها تحقیق و آزمایش به دست آمده، سال‌ها قبل در کتب دینی یا گفتار بزرگان دین به آنها اشاره شده است.

در اینجا سعی بر نقد این کتاب‌ها نیست ولی با مطالعه آنها و کتاب‌هایی از این دست سؤالات زیادی در ذهن تداعی می‌شود که پاسخ به آنها چندان ساده به نظر نمی‌رسد. این سؤالات فقط مربوط به این دو کتاب نیست، چه تاکنون از این نوع آثار در زمان‌های مختلف و کشورها و ملل دیگر با عقاید دینی و مذهبی متفاوت با ما منتشر شده‌اند و باز هم منتشر خواهند شد و عقاید منعکس شده در آن نه تنها به شکل کتاب بلکه به صورت سخنرانی و روش‌های دیگر اطلاع‌رسانی نشر پیدا خواهند کرد. این پرسش‌های به ظاهر ساده نوع تفکر نگارنده را به حوزه‌های علوم تجربی و علوم دینی نشانه می‌گیرد و از آنها می‌خواهد که موضع خود را در قبال این دو مقوله روشن‌تر بیان کند.

بهتر است تعدادی از این پرسش‌ها را مطرح کنیم و منتظر پاسخ بمانیم:

۱. با توجه به اینکه نظریه‌های علمی در طول تاریخ با افزایش دانسته‌های بشری تغییرات زیادی را شاهدند و حتی ممکن است به کلی رد و منسوخ شوند، توجیه این نظریه‌ها به کمک دین چه اثراتی را بر روی نسل جوان و پرسشگر به وجود خواهد آورد؟

۲. کسی توانایی تفسیر و توجیه آثار علمی (خواه دینی، خواه تجربی) را دارد که تسلط کافی و کامل بر روی موضوع مورد بحث داشته باشد و زمانی می‌تواند دانشی را با دانش دیگر مقایسه کند که در هر دو حوزه صاحبنظر باشد. آیا نویسندگان محترم این آثار چنین بوده‌اند؟

۳. اگر اشتباهی در برداشت یا انتقال مفاهیم در هر یک از دو حوزه به وجود بیاید (که متأسفانه در این دو کتاب اینگونه مسائل کم نیستند) چگونه می‌توان بدون زیر سؤال بردن نویسنده یا یکی از دو حوزه مورد بحث این اشتباه را تصحیح کرد؟

۴. با توجه به اینکه مخاطبان بالقوه و بالفعل این آثار جوانان هستند و نشانه این سن غلبه احساس بر عقل است (در اکثر موارد) تاشعد بودن اشتباههای علمی در این کتاب‌ها آنها را به علم بدبین می‌کند یا به دین؟

۵. آوردن جملات و عبارت‌هایی که خود نیازمند تفسیرند، تغییری که هر کس فراخور حال خود آن را ارائه می‌کند، در حوزه علوم تجربی که نیازمند روشن بودن و قاطع بودن است، چه معنایی می‌تواند داشته باشد؟

۶. نتیجه اینگونه تفسیرها چیست؟ نشان دادن و اثبات کامل بودن دین یا وابسته به تجربه بودن آن؟

۷. و سؤال آخر اینکه آیا یک دانشمند علوم تجربی می‌تواند با استفاده از یافته‌های علمی جدید، باورها و عقاید دینی را نفی یا اثبات کند؟

گفت‌وگو با حسن دینبلی محقق ریاضی

چرا دهان مرا بسته‌اند؟

حسن دینبلی محقق و پژوهشگر ریاضی با تألیف کتاب‌های «تثلیث زاویه ۶۰ درجه و روش‌های اثبات آن به وسیله ستاره و پرگار» و دیگری «هنر خط کش و پرگار» به حل چهار پارادوکس علمی در جهان پرداخته است.

همچنین با تحقیقات فراوان در زمینه ریاضی به این نتیجه رسیده که عدد «پی» با رقم ۳/۱۴ غلط است و باید آن را به ۳/۱۵ تغییر داد. یافتن علت عدم استقبال جامعه علمی کشورمان چه در رد و یا قبول روش‌های حل مسائل ریاضی به دست آمده این محقق، سبب‌ساز این گفت‌وگو شد که می‌خوانید:

تثلیث زاویه ۶۰ درجه چه مفهومی دارد و چرا مطرح شده است؟

در قرن هجدهم میلادی، زمانی که انقلاب علمی فرانسه اتفاق افتاد از دانشمندان در آکادمی‌های علمی فرانسه درباره ثلث کردن زاویه سؤال شد. آنها برای حل این معضل علمی معادله درجه سومی را در تثلیث زاویه ۶۰ درجه مطرح کردند که حل نمی‌شد و گفتند که امکان تثلیث زاویه مخصوصاً زاویه ۶۰ درجه وجود ندارد.

در تمام جهان نیز همه دانشمندان می‌خواستند که این مسأله علمی را حل کنند ولی امکان‌پذیر نشد و قضیه ثلث کردن زاویه ۶۰ درجه به صورت پارادوکس علمی تا امروزه مطرح بوده که من آن را حل کرده‌ام.

مهمترین کاربرد حل این پارادوکس علمی در به دست آوردن زاویه ۱ درجه از زاویه ۳ درجه است که با تثلیث زاویه امکان‌پذیر می‌شود.

در کتاب «تثلیث زاویه ۶۰ درجه به کمک ستاره و پرگار» با ۳۱ روش و ۵۳ استدلال برای هر روش این قضیه به اثبات رسیده است.

انعکاس حل این معضل علمی در جامعه ما چگونه بوده است؟

این کتاب را برای وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری فرستادم. آنها نیز کتاب گفته شده را به کارشناسان علمی خود ارجاع دادند و حتی یک روش از ۳۱ روش تأیید شد. نهایتاً وزارت علوم این طور جواب داد که ما آن قدر توانایی علمی نداریم تا حل این پارادوکس علمی را در جهان مطرح کنیم.

شما فکر می‌کنید چرا اینگونه با کار شما برخورد شد؟

زمانی که استاد ما به دانشجوی خود می‌گوید که اگر غیر از کتاب و جزوه معرفی و گفته شده سرکلاس، راه حل دیگری برای مسأله‌های امتحان آخر ترم ذکر کنی نمره نمی‌آوری چطور توقع داریم که بتوانیم این مسائل جدید را به جامعه علمی کشورمان معرفی کنیم.

دو فردی که در جهان کوس اناالحق ریاضی می‌زنند به نام‌های «مهدی رجبعلی‌پور» و «یوسف بهرامپور» به مدت ۸ ماه کتاب مرا ورق زده و بدون کوچک‌ترین اظهارنظری اوراق شده صفحات آن را بازگرداندند. در حالی که انتظار می‌رفت که بگویند روش خاص همراه با استدلال آن به دلایل علمی گفته شده غلط یا صحیح است.

از آنجا که ارزش هر تحقیق علمی به نقد و بررسی آن است آیا مطالب کتاب‌های شما توسط فرد یا انجمن علمی معتبری بررسی نشده است؟

هوشنگ منتصری فارغ‌التحصیل دانشگاه سوربون فرانسه و دکتر خیامی عضو ناسای آمریکا

● چهار پارادوکس علمی با نام‌های تربیع دایره، تثلیث زاویه، تضعیف مکعب و n ضلعی‌های اعداد اول محاطی در دایره، در کتاب حاضر حل شده است

هر کدام یکی از روش‌های گفته شده برای تثلیث زاویه ۶۰ درجه را تأیید کردند. همین طور در سوئد کتاب «تثلیث زاویه ۶۰ درجه به کمک ستاره و پرگار» به انگلیسی ترجمه شده با این اقدام که روش‌های ابداع شده این کتاب به اسم ریاضیدانان بزرگ ایرانی از جمله خیام، ابونصر عراق و... هستند تا دانشمندان کشورم دوباره به جهانیان معرفی شوند.

حل پارادوکس‌های علمی ریاضی در جهان برای حل معضلات اجتماعی چقدر مؤثر است؟

در تعیین زوایای تویچانه‌ها برای شلیک توپ به هدف، از بین رفتن اختلاف سطح دو سر تونل‌هایی که پس از احداث انتظار می‌رود، نهایتاً دو سر تونل به یکدیگر متصل شوند، جلوگیری از بروز تصادف هنگام وارد شدن اتومبیل‌ها از جاده مستقیم به میدانگاه‌ها به علت محاسبه غلط شیب جاده‌ها، ساختن سقف تونل‌های زیرزمینی، اصلاح هدر رفتن انرژی در سیم‌های برق و... می‌توان از راه‌حل‌های پارادوکس‌های ریاضی استفاده کرد.

کتاب دوم شما با عنوان «هنر خط کش و پرگار» کدام مفاهیم ریاضی را در بر دارد؟

می‌دانیم که مساحت همه سطوح با مربع مطرح می‌شوند. درباره دایره‌ای که مساحتش با مربع محاسبه شده پرسیده می‌شود: مربع در دایره کجاست؟ و یا محاط کردن n ضلعی‌های اعداد اول در دایره چگونه انجام می‌شود؟ همین طور یک مکعب با وجه‌های مربع را چطور می‌توان نصف کرد، به طوری که تمام وجه‌های نصف شده آن نیز مربع باشند؟

این چهار پارادوکس علمی با نام‌های تربیع دایره، تثلیث زاویه، تضعیف مکعب و n ضلعی‌های اعداد اول محاطی در دایره، در کتاب حاضر حل شده است.

حل این پارادوکس‌های علمی با مطالبی که تا امروز درباره ریاضی گفته شده است، بوده یا شما مطالب قبلی را نقض کرده‌اید؟

همه ریاضیات که تا امروز در همه جهان وجود دارند را قبول دارم. همچنین تئوری‌های گفته شده را به طور تحقیقاتی و عملیاتی بررسی کرده و با نتایجی که به دست آوردم آن تئوری‌ها را نقض و یا پذیرفته‌ام.

مثلاً ارشمیدس می‌گفت: اگر شما مثلثی را بسازید که یک ضلع آن قطر دایره و ضلع دیگرش پیرامون دایره باشد مساحت آن مثلث دوبرابر مساحت دایره است که درست می‌گفته، چون من این تئوری را به صورت عملی آزمایش کرده‌ام و نتیجه مثبت داده است.

علت استفاده شما از ستاره به جای خط کش مدرج در تحلیل‌های ریاضی چیست؟

بزرگ‌ترین خصوصیت این خط کش استدلال‌زا بودن آن است. اگر دایره‌ای را فرض کنید که به ۳۶۰ درجه مساوی تقسیم شده جای گفتن «چرا» باقی نمی‌ماند.

بزرگ‌ترین علت عدم پیشرفت علم در همه دنیا نیز برحذف کلمه «چرا» در برابر دستاوردهای علمی است.

متأسفانه این مشکل در کشور ما عظیم‌تر بوده و هر آنچه از دستاوردهای علمی دیگران به دست آمده بدون تحقیق و استدلال می‌پذیریم و امروزه که محققی پیدا شده و در زمینه ریاضی غیر از گفته‌های دیگران می‌گوید، پشتوانه‌ای در رد یا قبول نظریاتش نداریم.

چه باید کرد؟

به عقب برگردیم.

یعنی همه آنچه گفته شده را دوباره مرور کنیم؟

خیر. باید به پایه و اساس علم در گذشته برگردیم. نمونه آنکه فردی با مدرک لیسانس و فوق‌لیسانس و حتی بالاتر دوباره به سوم و چهارم دبستان برگردد. در طی ۲ سال با مطالعات پایه‌ای و اساسی در هر رشته از علم مخصوصاً ریاضیات می‌توان به درجات بالایی از دانستن رسید.

متأسفانه باید بگویم که در دانشگاههای ما حرفی که چاره‌ساز معضلات جامعه علمی کشور باشد گفته نمی‌شود. آنچه هست زیاده‌گویی است بدون بیان حق مطلب.

حرف شما به جامعه علمی کشور چیست؟

چرا دهان مرا بسته‌اند؟ چرا مطبوعات مسأله علمی به این مهمی که حل ۴ پارادوکس مهم در جهان است را مطرح نمی‌کنند؟ حتماً باید یک فرد خارجی من را تأیید کند تا مردم کشورم نیز به رتبه علمی من و امثال من ایمان بیاورند؟!

کتابخانه‌های تخصصی

کتابخانه سازمان توانیر

کتابخانه صنعت برق با هدف پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی کارشناسان و پژوهشگران صنعت برق به ارائه تازه‌ترین اطلاعات علمی و فنی به آنها می‌پردازد.

این کتابخانه شامل ۷۵۰۴ عنوان کتاب فارسی، ۵۴۲۰ عنوان کتاب لاتین، ۱۶۲۸ عنوان گزارشات تحقیقاتی، ۲۰۰ عنوان پایان‌نامه، ۷۱ عنوان نشریه فارسی، ۳۵ عنوان نشریه لاتین، استانداردهای فارسی و لاتین، فیلم و CD درباره برق (الکترونیک و قدرت)، کامپیوتر و موضوع‌های وابسته است. همچنین کتابخانه صنعت برق دارای بیش از ۲۵ بانک اطلاعاتی داخلی و خارجی از جمله بانک‌های اطلاعاتی IEEE، Compendex، Dissertation Abs، مقالات لاتین و استانداردها در زمینه فنی. مهندسی (برق، الکترونیک، مکانیک، کامپیوتر و...) است. کلیه منابع کتابخانه بر روی سایت سازمان توانیر موجود است و می‌توان از مطالب مورد نیاز به طور رایگان پرینت گرفت. گفتنی است که همه منابع این کتابخانه اعم از کتاب، نشریه، فیلم و CD رایگان و از استانداردها با هزینه برگی ۵۰ تومان کپی‌برداری می‌شود.

همین طور تهیه منابع علمی درخواستی متقاضیان که از طریق فکس یا نامه به مسؤولان کتابخانه ارسال می‌شود، ارسال آن به کمک اینترنت یا اینترانت به صورت فایل‌های Ftp بلافاصله امکانپذیر است.

نکته قابل ذکر در اعتبار منابع علمی کتابخانه تخصصی توانیر آنکه کتاب‌های فارسی و لاتین آن از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و نمایشگاههای تخصصی کتاب که در دانشگاهها و سازمان‌های مختلف برگزار می‌شوند، نشریات و استانداردهای لاتین از نمایندگی‌های ناشران خارجی و مقالات با جست‌وجو در اینترنت، سفارش به کتابخانه بریتانیا (BL) و دانشگاهها با رشته‌های مرتبط با برق، پایان‌نامه‌ها از دانشکده صنعت آب و برق (شهید عباسپور) و دانشگاههای وابسته سازمان توانیر، تهیه می‌شوند.

اعتبار منابع کتابخانه تا آنجاست که کمیته انتخاب کتاب متشکل از حدود ۱۰ نفر، شامل مدیر مرکز اطلاع‌رسانی، رییس کتابخانه و کارشناسان واحدهای مختلف سازمان توانیر بر منابع علمی کتابخانه نظارت دارند. مراجعه‌کنندگان به کتابخانه سازمان برق شامل کارشناسان صنعت برق و شرکت‌های وابسته به امور برق وزارت نیرو که عضو این سازمان هستند، افراد وابسته به شرکت‌ها، سازمان‌ها و دانشگاهها با ارائه کارت معتبر از سازمان و دانشگاه متبوعه و افراد عادی با ارائه شناسنامه، از محتویات و اطلاعات موجود در کتابخانه حتی به شکل امانت‌گیری کتاب‌ها استفاده می‌کنند. کتابخانه تخصصی معرفی شده در خیابان ولیعصر، خیابان رشید یاسمی، جنب بیمارستان خاتم‌الانبیاء، شماره ۴ توانیر واقع شده که با مسؤولان آن می‌توان با شماره تلفن ۸۷۸۷۹۳۷ تماس گرفت.

چه کتابی خوانده اید؟

حسین سناپور: نویسنده رمان نیمه غایب

آقای سناپور طی هفته‌های اخیر چه کتابی خوانده‌اید که حرفی برای گفتن داشته باشد و بتوانید آن را به خوانندگان نشریه توصیه کنید؟

مهمترین اثری که طی هفته‌های اخیر خوانده‌ام و به نظر من جالب و قابل توجه‌تر از بقیه کتاب‌ها بود، رمان «همنوایی شبانه ارکستر چوب‌ها» از رضا قاسمی است که واقعاً اثر درخشانی در میان ادبیات داستانی ما است.

اثر مهمی است و به شخصه خوشحالم که این رمان در ایران هم منتشر شده، چون نویسنده‌اش ظاهراً ساکن فرانسه است. این رمان دقیقاً در مورد مسائل روز جامعه ایران و مشکلات و دغدغه‌های زندگی ایرانیان مقیم خارج از کشور است.

این رمان اولاً زندگی ایرانیان را در کشورهای دیگر روایت می کند و با گوشه‌هایی از زندگی چند ایرانی در کشور فرانسه آشنا می‌شویم. ضمن اینکه با شخصیت‌پردازی خیلی قوی و شیوه بدیع قصه‌گویی و استفاده از تکنیک‌های نو، که به نظرم کاملاً با درونمایه رمان همخوانی دارد، مخاطب را جذب می کند. یکی دیگر از مؤلفه‌های این رمان طنز استادانه است که در رمان نویسی ما کمیاب است. از جهات متعدد این یک اثر درخشان است.

در واقع ممکن است بخشی از جهان معنایی و بی‌ریشگی آدم‌ها و بریده شدن شخصیت‌ها از دنیای واقعی، خواننده را به یاد مالون می‌میرد، بکت بیندازد. اما جذابیت‌های داستانی در «همنوایی شبانه ارکستر چوب‌ها» به حد وفور دیده می‌شود که آثار بکت اغلب فاقد آن است. یعنی خواننده معمولی و حرفه‌ای های رمان هم حتماً از خواندن رمان رضا قاسمی لذت خواهد برد.

کتاب در رسانه‌ها

کتاب ماه هنر

کتاب ماه هنر، ویژه هنر عامه (۲) در این هفته منتشر شد.

هنر عامه، رئالیسمی تمثیل گرا، فراز و فرود نمایش قدسیانه تعزیه، عنوان گفت وگویی است با دکتر علی بلوکباشی، بررسی کتاب قهرمانان بادپا به قلم فرنگیس مزداپور، مروری بر کتاب نقشمایه‌های ایرانی و نقدی بر نقد به قلم صادق همایونی را در این شماره می خوانیم.

در بخش هنر عامه نیز گفت وگویی با محمد احمدپناهی سمنانی پژوهشگر فرهنگ و ادبیات عامه ایران آمده. بررسی کتاب‌هایی چون «آئین‌ها و باورداشت‌های گیل و دیلم» موسیقی مذهبی ایران، هنر غروسکی «دانش اساطیر و...» از دیگر مطالب خواندنی این شماره نشریه هنر است.

کتاب ماه کودک و نوجوان

جدیدترین شماره نشریه کتاب ماه کودک و نوجوان با مطالب و مقالاتی پیرامون کتاب های کودکان و نوجوانان منتشر شد. نقد و بررسی کتاب های کودک و نوجوان، اخبار کتاب، اهل قلم و تشکل های اهل قلم، بی پناه اندرسن، جایزه نوبل کودکان، فهرست برخی از جوایز تصویرگران ایرانی در جشنواره‌های معتبر جهانی، کام‌های اول در نقد ادبیات کودک و نوجوان، افسانه ها در ایران و تأثیر آن بر کودکان، تجربه های لئولیونی در نویسندگی برای کودکان، گفت وگو با محمدرضا بابرامی پیرامون جایزه کمرای آبی و... از دیگر بخش های این نشریه است.

فهرست کتاب های منتشر شده خرداد ۸۱ را نیز در همین شماره می خوانید.

کتاب ماه کلیات

نشریه کتاب ماه کلیات، ماهنامه تخصصی اطلاع رسانی و نقد و بررسی کتاب با مطالب و مقالات تازه منتشر شد.

این نشریه که در هفت بخش تنظیم شده، در بخش نقد و بررسی «دایرةالمعارف نویسی در ایران» به قلم فریبا افکاری، «بررسی مقایسه‌ای دو کتاب در زمینه ارزیابی کتابخانه های دانشگاهی» از راضیه یوسفی نیا، مجموعه کتاب از مسعود کوهستانی نژاد، «طرح آمارگیری جامع فرهنگی و...» از فرهود جلالی و... را می خوانیم.

معرفی کتاب خارجی، مقاله، معرفی پایان نامه، معرفی نشریه و گزارش عناوین از دیگر بخش های این نشریه است. در بخش گزارش کتابخانه های روستایی، استان مازندران به قلم فریبرز جلیلی آورده شده و فهرست کتاب های منتشر شده کلیات در تیر ماه ۸۱ و... نیز آمده است.

پیام شمال

تازه ترین شماره نشریه پیام شمال که تاریخ شهریور ۸۱ را دارد، منتشر شد.

روی جلد نشریه پیام شمال عکس هایی از نیما یوشیج، نوّاب جامسکی، علی باباچاهی و امیرحسین آریانپور آمده است و مقالاتی چون ما در کجای جهان ایستاده ایم؟ به قلم مدیرمسؤول، فرا روایت و پست مدرنیست‌ها، نواندیشی علمی، پیکاسو در جامعه‌شناسی هنر، گپی با نوّاب جامسکی، نقدی بر کتاب «حرکت و شعر» مسابقه شاعردوانی و... را در همین شماره می خوانیم.

داستان‌ها و شعرهایی از شاعران و نویسندگان ایران و جهان و نقد و بررسی چند کتاب نیز از دیگر بخش های نشریه پیام شمال است.

کتاب ماه ادبیات و فلسفه

کتاب ماه ادبیات و فلسفه با سه گفت وگو از شخصیت های ادبی: دکتر اسلامی ندوشن، پل ریکور و آندره برتون منتشر شد.

مسؤولیت فلسفی در جهان امروز عنوان گفت وگوی رامین جهانبگلو با ریکور است. «ترونسکی از نزدیک» گفت وگوی آندره پارینو با آندره برتون است که عبدالله کوثری آن را برای علاقه مندان این شاعر فرانسوی انتخاب و ترجمه کرده است. نقد و بررسی رمان «چراغ ها را من خاموش می‌کنم» توسط حق شناس، مشیت علایی، بلقیس سلیمانی و مهسا محب علی، نقد یک کتاب به قلم حسن میرعابدینی، مقاله زرین کوب و شاهنامه از سجاد آیدنلو، نظریه های ترجمه در عصر حاضر و... از دیگر مطالب این شماره «ادبیات و فلسفه» است. خبرها، فهرست کتاب های منتشر شده ادبیات، زبان و فلسفه و روانشناسی در مردادماه ۱۳۸۰ ضمیمه این نشریه را هم می توانید بخوانید.

راهنمای صنعت نشر

نهمین شماره «راهنمای صنعت نشر» با مقالات و معرفی کتاب های تازه منتشر شد.

این نشریه که از سوی انتشارات مؤسسه فرهنگی و هنری نقش سیمرغ چاپ و توزیع می شود، گفت وگویی با محمدکاظم سالمی شاعر کرمانشاهی پیرامون ویرایش کتاب دارد. طرح کتاب در سبد خانواده عنوان ستونی است که به نقل از معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - علی اصغر رمضانپور -منعکس شده است. قسمت یازدهم مبحث «فن آوری اطلاعات و کتابخانه های الکترونیکی» به قلم سعید نشاط را در این شماره می خوانیم. در دیگر صفحات این نشریه تازه های کتاب آمده که اغلب حوزه ها را تحت پوشش قرار داده است.

چهره‌ها و کتاب‌ها

ایمره کرتز

ایمره کرتز متولد ۱۹۳۰ میلادی، نویسنده یهودی و گمنام اهل مجارستان جایزه یک میلیون دلاری آکادمی سلطنتی سوئد یعنی نوبل ادبیات سال ۲۰۰۲ را از آن خود کرد. ایمره کرتز با این جایزه غیر منتظره جهان ادبیات را غافلگیر کرد. چراکه کاندیداهای دیگری با شهرت و اعتبار بین المللی رقیبان او محسوب می شدند.

نویسندگانی چون «ماریو بارگاس یوسا» پرویی، «جان اشبری» آمریکایی، «اُدونیس» شاعر سوری مقیم فرانسه، «دوریس لیسینگ» نویسنده بریتانیایی، «فیلیپ راث» آمریکایی، «مارگارت ات وود» کانادایی و... جزء آن دسته از شاعران و نویسندگانی بودند که به اعتقاد محافل فرهنگی در جهان شانس گرفتن نوبل ادبیات را بیش از دیگران داشتند. اما در میان شگفتی نام «ایمره کرتز» از سوی هیأت انتخاب برندگان نوبل در سوئد، به عنوان برنده اعلام شد.

بنا به گفته مسؤولان آکادمی سوئد، آثار کرتز حافظ تجربه شکننده یک فرد علیه استبداد وحشیانه تاریخ است و مبین امکان توانایی زیستن و اندیشیدن انسان در عصری است که فردیت توسط جامعه شدیداً سرکوب می شود. کرتز در نوجوانی یعنی در سال ۱۹۴۴ توسط عناصر نازی در لهستان بازداشت می شود و به اردوگاه آشوویتس منتقل می گردد و از آنجا به اردوگاه بوخنوالد در آلمان اعزام می شود و در سال ۱۹۴۵ یعنی یک سال بعد به دست قوای متفقین آزاد می شود و بار دیگر به موطن خود بازمی گردد.

آکادمی سوئد جایزه نوبل را به نخستین رمان او به نام «بی سرنوشت» اهدا کرده که در سال ۱۹۷۵ یعنی ۲۷ سال پیش منتشر شده است. نویسنده در این اثر که جلد اول از یک تریلوژی محسوب می شود، از مرد جوانی سخن می گوید که بازداشت شده و به اردوگاههای آلمان نازی فرستاده می شود. در آنجا شخصیت اصلی رمان طی یک سلسله حوادث خود را با شرایط محیط پیرامون تطبیق داده و از مهلکه تازیسم جان سالم به در می برد. این کتاب بازتابی از واقعیت های یهودکشی به شمار می آید. کرتز که از اردوگاههای کار اجباری به وطن خود برمی گردد شغل روزنامه نگاری را انتخاب می کند و به عنوان روزنامه نگار در اوایل دهه پنجاه میلادی در روزنامه «ویلا گوساک» مشغول به کار می شود و به نوشتن داستان های کوتاه، مقاله، نمایشنامه و ترجمه آثار ادبی و فلسفی از زبان آلمانی به زبان مجار می پردازد.

به گفته آکادمی سوئد آشوویتس برای این نویسنده جوان تجربه‌ای ویژه نیست، بلکه نهایت واقعیت از سقوط و انحطاط بشر در چارچوبی تازه است. موضع غیر قابل انعطاف کرتز بدون شک نمودی از روش و نگارش اوست که به «مثابه بوته‌ای پر خار و پر شاخ و برگ برای عابری است که انتظار رویارویی با آن را ندارد. این سرنوشت در سه کتاب او به اشکال مختلف روایت می شود که هر یک به نوعی به کشتار یهودیان اشاره دارد. کتاب دوم این تریلوژی با عنوان «ناکامی» در سال ۱۹۸۸ منتشر شد (کتابی که کرتز امیدی برای یافتن ناشر و چاپ آن نداشت). اما هنگامی که «ناکامی» منتشر شد و با استقبال بسیار روبه رو شد، احساس نویسنده از این موفقیت احساس کسی بود که خلوت و تنهایی اش از کف می رود. سومین کتاب از این تریلوژی «مرثیه برای کودکی که زاده نشده» است که در سال ۱۹۹۰ منتشر شد. در این رمان سخن از بازماندگان اردوگاه آشوویتس و مرد میانسالی است که حرفه نویسندگی و ترجمه را برای خود برگزیده است و از زندگی گذشته خود رنج می برد. به ازدواج ناموفق و حرفه بی حاصل خود نگاه می کند و افسوس می خورد که نمی تواند در جهانی چنین بیرحم و بیروح کودکی را در دامان بپرورانند.

از دیگر آثار کرتز کتابی مستند است به نام «دوران کشتار یهودیان به عنوان یک فرهنگ» و کتاب «لحظه‌ای سکوت، در حالی که جوخه اعدام بار دیگر تفنگ‌هایشان را پر می کند» و کتاب «زبان تبعید شده» است.

کمیته ادبی نوبل متشکل از ۱۸ عضو دائمی هیأت داوری آکادمی سوئد با آرای مخفی نام برنده ادبی را هر سال از میان انبوه نویسندگان برتر جهان اعلام می کند و برای دریافت کنندگان این جایزه هیچ گونه مرز، تابعیت و حزب و نژادی نمی شناسد. اما دریافت کنندگان این جوایز باید بزرگترین خدمت را به بشریت کرده و در زمینه های ادبی و فرهنگی و خلق آثار استثنایی در جهت آرمان های صلح جویانه تلاش کنند.

کتاب هفته

صاحب امتیاز: خانه کتاب ایران

مدیر مسؤول: احمد مسجد جامعی

سردبیر: علی اصغر رمضانپور

شورای سردبیری:
دکتر یونس شکرخواه
سید فرید قاسمی
حمیدرضا اسلامی
سیدابوالحسن محتاباد

مسئول دفتر تحریریه:
آمنه عربگری

تلفن تحریریه: ۸۸۴۰۱۹۹

هیات تحریریه:
رسول آبادیان، فرانک آرتا
حمید بابا وند، نرگس باز خانه‌ای، نگار پدرام
لیلی پوراسکندر، مریم جباری
زهرا حاج محمدی، همایون خیری
ابراهیم رزم آرا، مهیار رشیدیان
سید علیمحمد رفیعی، محمدرضا رئیسی
فرزین شیرزادی، مریم طاهری مجد
رضا قنبری، سایر محمدی، حمید هنرجو

عکس:
سیاوش حبیب اللهی
محمدرضا دشتی، رضا خنکدار

مدیر هنری: بهروز متین صفت

مدیر فنی و صفحه آرا: ناظم رام

حروفچین: منیر سرگلی، غزاله نوروزی

تصحیح: منیرالسادات حسینی
نفث محمودی، محمد ملاحسینی

هماهنگی: آرش آذرنگ

مسئول توزیع: عزیزالله امرایی

گروه توزیع: علیرضا امرایی، علی ناصح
مهدی صورتی، امیر فرهانی، سیامک مسلمی

نظارت چاپ:
محمود رضا طلوعی

لیتوگرافی، چاپ و توزیع:
ایرانچاپ

تدارکات: قادر میرزایی

خدمات: علی محمدی، علی رحیمی

مدیر امور اجرایی: محمدرضا قدیمی

مسئول مالی: محمدابکتدری قلدی

مسئول اداری: حجت الله زیادلو

امور مالی: امیرشمس

مسئول آگهی ها: رضا گنجی

تلفن آگهی ها: ۲۰۲۸۵۹۷

مسئول دفتر امور اجرایی:
عادله صادقی

تلفن امور اجرایی: ۸۳۱۸۶۵۹

نشانی: خیابان قائم مقام فراهانی، اول خیابان فجر (جم)، شماره ۹، طبقه دوم، صندوق پستی: ۳۱۳-۱۳۱۴۵

نشانی کتاب هفته در اینترنت: http://www.ketabehafteh.com

کوتاه

پدیدآورندگان ؛ روایت اول شخص

جاهد جهانشاهی، مترجم

یکی از کتاب هایی که من در حال حاضر دارم،همین رمان «جشن بز نر» از ماریو بارگاس یوساست، که نشر قطره در تدارک انتشار آن است. این رمان را یوسا در سال ۲۰۰۱ نوشت. کسی که می خواهد چرایی انتخاب یوسا را در مورد نام این رمان بداند، باید رمان را بخواند تا فلسفه این نامگذاری را بداند.

لقب «بز نر» را مردم دومینیکن به دیکتاتور این کشور ترو خیلو داده بودند.

در متن این رمان جشنی با این عنوان در کار نیست. خلاصه ماجرا این است، وقتی که این دیکتاتور کشته می شود، مردم به جشن و پایکوبی می پردازند. تمام ماجرا هم یک هفته از زندگی «اورانیا کابرال» دختر معاون ترو خیلو است که در چهارده سالگی از کشورش خارج می شود و سی و پنج سال بعد، وقتی به دومینیکن بر می گردد، شرح ماوقع را می دهد. دقیقاً متن رمان از زبان این دختر روایت می شود و تمام تاریخچه دومینیکن و دوران نکبت ترو خیلو را بازگو می کند.

کتاب دیگرم «تئاتر و انقلاب» از گورکی تا برشت، شش دهه اول قرن بیستم را در حوزه تئاتر و تحولات اجتماعی مورد بررسی قرار می دهد. به طور مثال چخوف نقدی بر «اعماق» گورکی می نویسد و یا گورکی «باغ آلبالو» را نقد می کند و... این کتاب یک چشم اندازی از تئاتر جهان همراه با یک اثر تحلیلی - تاریخی و به نوعی آموزشی است.

نویسنده این کتاب یورگن روله آلمانی است و نشر قطره هم قرارداد انتشار آن را با من امضا کرد.

فرزانه طاهری، مترجم

من مشغول ترجمه کاری هستم که چندین ماه است به آن مشغولم. خیلی هم کوتاه است، ولی نمی رسم. کتابی است به اسم «نظریه ادبی» از جاناتان کالر، که خیلی مطرح و مهم است. کتابی کوچولو و جمع و جور است. در واقع بر اساس یکسری مباحث راجع به نقد ادبی و تئوری نقد ادبی صحبت می کند. نه بر اساس مکتب. یعنی مباحثی مثل هویت، جنسیت و... را مد نظر دارد که نحله های نقد را بر اساس این موضوعات معرفی می کند. فکر می کنم جاناتان کالر این کتاب را در سال ۲۰۰۰ منتشر کرده، یعنی جزء جدیدترین آثارش باید باشد. فکر می کنم ترجمه این کتاب حدود ۲۰۰ صفحه خواهد شد و ناشر آن هم نشر مرکز است.

محمد محمدعلی: نویسنده

من یک تریلوژی نوشته ام که اولین کتاب «آدم و حوا» خواهد بود. این کتاب بر اساس تمام منابع دینی و غیر دینی که منتشر شده از دیرباز تاریخ تا اکنون، نوشته شده است.

کتاب دوم با عنوان «مشی و مشیانه» و کتاب سوم هم «جمشید و جمک» نام دارند. راوی این سه کتاب در واقع زن هستند.

کتاب اول حروفچینی شده و برای اخذ مجوز چاپ تحویل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شده و قرار است توسط انتشارات کاروان هر سال یک کتاب از این تریلوژی منتشر شود. در «آدم و حوا» راوی اش اقلیما دختر حواست که تاکنون در هیچ یک از روایت ها نامی از او برده نشده، اقلیما را من از یکی از متون افسانه ای - تاریخی پیدا کردم و راوی کتاب دوم قرار دادم.

این تریلوژی نیمه تخیلی و نیمه مستند و نیمه روایی است. مشی و مشیانه هم از شرح حال تولد کیومرث و گفت وگویش در آسمان با اهورامزدا شروع می شود و وقتی به زمین می آید به فرمان اهورامزدا با گاو یکتا آفریده در کنار رود دائی تی و پس از محتلم شدن اش، بحث رواس پیش می آید و... این یک اسطوره آریایی است.

در مورد کتاب سوم «جمشید و جمک»، در روایت های مختلف آریایی - ایرانی زن جمشید شاه، جمک است. در هند هم «یم و یمی» شناخته می شوند. در فارسی پیش از اسلام و در متون مذهبی جمک می گویند. روای کتاب سوم هم جمک است. احتمالاً نام کلی این تریلوژی هم «افسانه آفرینش» خواهد بود. یک رمان دیگر به اسم «قصه تهمینه» هم دارم که انتشارات افق دارد آن را حروفچینی می کند. این رمان اختلاطی از غمنامه رستم و سهراب است که شخصیت های آن با شخصیت های اسطوره ای - افسانه ای ایرانی هماهنگی پیدا کردند و من این شخصیت ها را به تاریخ معاصر احضار کردم و....

تقی پورنامداریان

من الان دارم روی «حافظ» کار می کنم. این کتاب بخش های مختلفی دارد و در واقع به دو بخش اصلی تقسیم شده است. یک بخش در مورد معنی و اندیشه های حافظ است. بخش دیگر هم در مورد صورت شعر حافظ است. در بقیه بخش ها مثلاً به تأثر حافظ از قرآن و جهان بینی اش می پردازم و این که حافظ اصلاً به پدیده های زمان خودش چه نگاهی دارد و انسان را چطور می بیند؟ بعد تفاوت جهان حافظ با جهانی که در آن زندگی می کند و شیوه تأویل غزلیاتش و ظرایف فنی و موسیقایی اشعارش و مقایسه آن با غزل های دیگر شاعران و علت مقبولیتش در میان مردم از موضوعاتی است که در این کتاب مورد بررسی قرار می گیرند. من در این کتاب تفسیر بعضی از شعرها و نشان دادن فاصله ابیات و پرش خیال حافظ را مورد بررسی قرار دادم، چون فاصله ابیات غزل ها آن قدر زیاد است که به نظر می رسد این ابیات هر کدام مستقل هستند و ساز خودشان را می زنند. ولی وقتی آن فاصله ها را پر کنیم، می بینیم تمام ابیات یک غزل با هم در ارتباطند. یعنی هر غزل در کل، یک ساختار منسجمی دارد که ساختار معنایی اش پیوسته است.

من در این تأویل و تفسیرها می خواستم نشان بدهم غزلیات حافظ علاوه بر ساختار افقی، آن ساختار عمودی را هم در هر غزل دارد. فقط باید فاصله ابیات غزل را خوانده خودش پر کند. یعنی همان بحث سطرهای سپید که تئوری شعر امروز مطرح می کند.

نام این کتاب «گمشده لب دریا» خواهد بود.

فرق این کتاب با دیگر آثاری که پیرامون حافظ نوشته شده در این است که این غزلیات را با استفاده از تئوری های جدید و تأویل متن بررسی کردم، پیش از این حافظ پژوهان سطرهای شعر حافظ را معنا می کردند و لغات دشوار و عربی را توضیح می دادند.

این کتاب حدود ۵۰۰ صفحه است که احتمالاً انتشارات علمی آن را منتشر خواهد کرد.

پرویز شهدی

اثری از ایتالو کالوینو را دارم تصحیح می کنم که نشر چشمه آن را حروفچینی کرده است. کالوینو یک تریلوژی داشت که کتاب سوم آن را من با عنوان «شوالیه ناموجود» ترجمه و منتشر کرده بودم. کتاب اول این مجموعه به نام «ویکونت شقه شده» را پیش از سی سال پیش بهمن محصص ترجمه کرده بود که سال هاست نایاب شده. سرانجام نسخه ای از این کتاب را در مشهد پیدا کردم و خواندم. ترجمه محصص مرا راضی نکرد و ترجمه مستدل و محکمی به نظرم نیامد. البته مسأله زمان هم در ترجمه آن مطرح بود. خلاصه متن فرانسوی این رمان را پیدا کردم و به فارسی برگردانده ام و آقای کاظم فرهادی هم با متن ایتالیایی تطبیق داده و ویراستاری کرد و....

در ضمن رمان «تاق نصرت» از اریش ماریا رمارک مجوز چاپ گرفت و نشر دشتستان در تدارک انتشارش بود و احتمالاً ماه آینده به بازار می آید. اریش ماریا رمارک را با رمان «در غرب خبری نیست» می شناسید. این رمان در مورد جنگ بین الملل اول بود و «تاق نصرت» در مورد جنگ بین الملل دوم است منتها چند سال قبل از آغاز جنگ. طوری این رمان را می نویسند که مخاطب تمام مصائب و فجایع جنگ را لمس می کند. در پایان رمان، بار سنگینی بر دل آدم می ماند که...

این رمان یکی از رمان های برجسته رمارک است. لابد نمایشنامه «ایره بسته» او را که سال گذشته منتشر شد خوانده اید.

فرزانه طاهری

محمد محمدعلی

تقی پورنامداریان

پرویز شهدی

جاهد جهانشاهی

تازه‌های آخر

شعر مازندران

گزیده‌ای از اشعار شاعران مازندران در کتابی با عنوان «مَاخ اولا» به انتخاب فرهاد صابر توسط انتشارات چاپار بزودی منتشر خواهد شد.

من و آلبرایت و...

رمان «من، منصور، آلبرایت» اثری از فرخنده حاجی‌زاده است که نشر ویستار در تدارک انتشار آن است.

پرسه‌های کوچک

اکبر رادی که در هفته اخیر نمایشنامه «تانگوی تخم‌مرغ داغ» را منتشر کرده، مجموعه مقالات خود را با عنوان «پرسه‌های کوچک» در دست انتشار دارد. «خاتمه‌چه و مهتابی» عنوان نمایشنامه‌ای دیگر از رادی است که به زیر چاپ رفته است.

بیست سال تکاپو

روح‌الله حسینیان کتابی با عنوان «بیست سال تکاپوی اسلام شیعی در ایران» را آماده کرده و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر خواهد کرد. این کتاب به بررسی زمینه‌های پیدایش انقلاب اسلامی می‌پردازد.

صوفی و سالوس

مجموعه‌ای از تازه‌ترین شعرهای علی عبدالرضایی با عنوان «سالوس» و مجموعه دیگری با عنوان «شینما» همراه با عکس‌های افشین شاهرودی یک تریلوژی را می‌سازند که توسط نشر همراز در دست انتشار است. جلد اول این تریلوژی با عنوان «جامعه» سال گذشته منتشر شده بود. «صوفی و رساله انتقادی تریاک» یک شعر بلند از همین شاعر را نشر همراز منتشر خواهد کرد.

حسن کامشاد و استالین مخوف

دکتر حسن کامشاد که آخرین ترجمه‌های او، «قبله عالم: ناصرالدین شاه قاجار و پادشاهی ایران» نوشته عباس امانت استاد دانشگاه ییل (نشر کارنامه) و «خاور میانه دوهزار سال تاریخ: از ظهور مسیحیت تا امروز» نوشته برنارد لوئیس (نشر نی) زیر چاپ است، در حال حاضر سرگرم ترجمه اثر تازه مارتین رایمیس به نام «کوبای مخوف، خنده و بیست میلیون» می‌باشد که از جنایات استالین و سکوت روشنفکران اروپایی در قبال تبهکاری حاکمان شوروی پرده برمی‌دارد.

مرزهای توهم

انتشارات حروفیه بزودی کتاب «آن سوی مرزهای توهم» سروده سید علی اشرف شریعتمداری بروجردی را منتشر می‌کند. این کتاب مجموعه‌ای از سروده‌های شاعر در فاصله سال‌های ۸۰-۱۳۷۰ه.ش است. این انتشارات پیش از این کتاب «پژواکی از هیچ» سروده دیگر شاعر بروجردی، احمد روزبهانی را منتشر کرده بود.

ببر و تاک و صفدری

محمدرضا صفدری که با مجموعه داستان «سیاسنبو» جای پای محکمی در میان داستان‌نویسان امروز ایران پیدا کرده بود و با مجموعه داستان «تپله آبی» تثبیت شد، کتاب جدیدش را با عنوان «من ببر نیستم پیچیده به بالای خود تاکم» از سوی نشر قصه منتشر خواهد کرد. همین ناشر «سیاسنبو» را نیز تجدید چاپ خواهد کرد.

بابک احمدی و تریلوژی هایدگر

بابک احمدی یک تریلوژی پیرامون زندگی، آراء و اندیشه‌های فلسفی مارتین هایدگر تألیف کرده که جلدهای اول و دوم آن با عناوین «هایدگر و پرسش بنیادین» و «هایدگر و تاریخ هستی» در یکی دو هفته اخیر منتشر شده است.

جلد سوم این اثر درباره تأثیر هایدگر بر اندیشه فلسفی، اجتماعی و هنری پس از اوست که نگارش آن را احمدی هنوز به پایان نبرده است. ناشر این تریلوژی نشر مرکز است.

مردگان اونه

«در برابر مردگان» عنوان رمانی از کنزابورو اونه نویسنده ژاپنی است که با ترجمه غلامرضا آذرهوشنگ از سوی نشر میرکسری منتشر خواهد شد. از اونه تاکنون چند رمان به فارسی چاپ و منتشر شده است.

زنان بزرگ تاریخ

«زنان بزرگ تاریخ» عنوان کتابی است به قلم جورج پوپ که عفت شیرازی آن را به فارسی برگردانده و نشر موج در تدارک چاپ و انتشار آن است.

توفان پنهان شعر

«توفانی پنهان شده در نسیم» ترجمه گزیده‌ای از شعر جهان به قلم شمس لنگرودی است که بزودی چاپ و منتشر می‌شود. لنگرودی مجموعه مقالات خود را نیز با عنوان «شعر و جامعه» در دست انتشار دارد.

تاریخ ارتش ایران

«گلگون کفنان» تاریخ ارتش ایران از آغاز تا شهریور ۱۳۲۰ نوشته سرتیپ میرحسین یکرنگیان است که انتشارات خجسته در دست انتشار دارد. این کتاب یک اثر مرجع در زمینه تاریخ معاصر ایران خواهد بود.